

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens
ALMANAK
for
1895,

samlet ved
J. Fausbol, J. N. H. Skrumsager og M. Andresen.

Udgiver: M. Andresen. Aabenraa

Sprogforeningens
Almanak

for
1895,

samlet ved
J. Fausbol, J. N. H. Skrumphager
og **M. Andresen.**

2den Aargang.

Udgiver:
M. Andresen, Aabenraa.
Trykt i „Mødermandet“s Officin (Nigel Sabroe), Høderølev.

Kærværende Aar regnes efter Kristi Fødsel 1895.

Efter Verdens Stabelse	5862.
Siden Reformationen	378.
" Indførelsen af den Julianſke Kalender	1940.
" " " " Gregorianſke "	314.
" " " " forbedrede "	185.
" Bogtrykkertunstens Opfindelse	455.

Formørkelfer.

I Aaret 1895 finder der tre Sol- og to Maaneformørkelfer Sted. Men kun de to Maaneformørkelfer er synlige hos os.

- 1) Total Maaneformørkelse den 11. Martz. Formørkelsen begynder Kl. 2.53' om Morgenen. Den totale Formørkelse begynder Kl. 3.51'. Formørkelsen Midt Kl. 4.39'. Den totale Formørkelse ender Kl. 5.27'. Hele Formørkelsen ender Kl. 6.25' om Morgenen.
- 2) Ujynlig delvis Solformørkelse den 26 Martz.
- 3) Ujynlig delvis Solformørkelse den 20. Avgust.
- 4) Delvis iynlig total Maaneformørkelse den 4. September. Formørkelsen begynder Kl. 5.00' om Morgenen, iynlig her. Den fuldstændige Formørkelse begynder Kl. 6 6', ujnlig her, da Maanen gaar ned allerede Kl. 5 1/2 om Morgenen.
- 5) Ujynlig delvis Solformørkelse den 18. September.

Imellem Jul og Fastelavn er 8 Uger 5 Dage,
og mellem Pinse og Advent er 26 Uger.

Festregning og Aarstiberne 1895.

<p>Føraaret begynder den 20. Martz Kl. 10 Aften.</p> <p>Sommeren den 21. Juni Kl. 6 Aften.</p> <p>Efteraaret begynder den 23. Sept. Kl. 8 Morgen.</p> <p>Vinteren den 22. Dec. Kl. 3 Morgen.</p>	<p>Fastelavn: Søndag den 24. Febr.</p> <p>Paaske den 14. April.</p> <p>Pinse den 2. Juni.</p> <p>Første Advent den 1. Decbr.</p> <p>Det ghibne Tal er 15.</p> <p>Søndagsbogstavet F.</p>
--	---

Højvandet ved Sønderjyllands Vestkyst.

Kalenderen bringer for hver Dag i Aaret begge de daglige Højvandetider for Vestkysten, altjaa under Formiddag (Fo.) Tiden for det Højvande, der falder mellem Kl. 12 Morgen og Kl. 12 Middag, og under Estermiddag (Ef.) det Højvande, der falder mellem Kl. 12 Middag og Kl. 12 Aften.

Bemærkninger vedkommende Kalenderen.

~~~~~

Dagen begynder Klokken 12 om Natten; alle Tiderne fra Midnat til Middag regnes til Morgen, og alle Tiderne fra Middag til Midnat til Aften. Klokkeslettet angiver den mellemeuropæiske Tid.

Tablet, som viser Klokkeslettet efter mellemeuropæisk Tid, naar Solstiven viser 12.

Jan.	1.	12 26*	April	1.	12 26*	Aug.	21.	12 25*	Nov.	17.	12 7*
"	4.	12 27*	"	4.	12 25*	"	25.	12 24*	"	21.	12 8*
"	6.	12 28*	"	8.	12 24*	"	29.	12 23*	"	25.	12 9*
"	8.	12 29*	"	11.	12 23*	Sept.	1.	12 22*	"	28.	12 10*
"	11.	12 30*	"	15.	12 22*	"	4.	12 21*	Dec.	1.	12 11*
"	13.	12 31*	"	19.	12 21*	"	7.	12 20*	"	3.	12 12*
"	16.	12 32*	"	24.	12 20*	"	10.	12 19*	"	6.	12 13*
"	19.	12 33*	Mai	1.	12 19*	"	13.	12 18*	"	8.	12 14*
"	23.	12 34*	"	14.	12 18*	"	16.	12 17*	"	10.	12 15*
"	27.	12 35*	"	28.	12 19*	"	18.	12 16*	"	12.	12 16*
Febr.	3.	12 36*	Juni	4.	12 20*	"	21.	12 15*	"	14.	12 17*
"	11.	12 36*	"	9.	12 21*	"	24.	12 14*	"	17.	12 18*
"	19.	12 36*	"	14.	12 22*	"	27.	12 13*	"	19.	12 19*
"	26.	12 35*	"	19.	12 23*	"	30.	12 12*	"	21.	12 20*
Marts	4.	12 34*	"	24.	12 24*	Okt.	3.	12 11*	"	23.	12 21*
"	8.	12 33*	"	28.	12 25*	"	7.	12 10*	"	25.	12 22*
"	12.	12 32*	Juli	3.	12 26*	"	10.	12 9*	"	27.	12 23*
"	15.	12 31*	"	10.	12 27*	"	14.	12 8*	"	29.	12 24*
"	19.	12 30*	"	19.	12 28*	"	19.	12 7*	"	31.	12 25*
"	22.	12 29*	Aug.	3.	12 28*	"	27.	12 6*			
"	25.	12 28*	"	11.	12 27*	Nov.	3.	12 6*			
"	29.	12 27*	"	17.	12 26*	"	10.	12 6*			

Festtabel.

De foranderlige Fester bestemmes alle efter Paaste.

Aar	Paaste.	Pinse.	1. Advent.	Antal af	
				Epiphaniæ.	Trinitatis Søndage.
1895	14. April.	2. Juni.	1. Decbr.	4	24
1896	5. April.	24. Maj.	29. Novbr.	3	25
1897	18. April.	6. Juni.	28. Novbr.	5	23
1898	10. April.	29. Maj.	27. Novbr.	4	24
1899	2. April.	21. Maj.	3. Decbr.	3	26
1900	15. April.	3. Juni.	2. Decbr.	5	24
1901	7. April.	26. Maj.	1. Decbr.	3	25
1902	30. Marts.	18. Maj.	30. Novbr.	2	26
1903	12. April.	31. Maj.	29. Novbr.	4	24
1904	3. April.	22. Maj.	27. Novbr.	3	25
1905	23. April.	11. Juni.	3. Decbr.	6	23
1906	15. April.	3. Juni.	2. Decbr.	5	24

Januar 1895.

D. C. N.

31 Dage.

Sjovande.

1. Uge		Krifti Omkjærlse, Luc. 2.		Fo.	Et.
Ti	1 Nytaar	Mg.	Aft.	5	5½
D.	2 Abel	11½	11¼	5¾	6
L.	3 Enoch	11½	Mg.	6¼	6½
F.	4 Methusalem	11¾	12¼	6¾	7
L.	5 Simeon	11¾	1¾	7¼	7½

Sol op 8.49' n. 4.3'
Tusmørket varer 57'
Sol. nærmest Jorden.
D f. Kv. 9 Morgen.

2. Uge.		Da Herodes var død, Math. 2.		Fo.	Et.
S.	6 S. 3 Kong.	Aft.	3¼	8	8¼
M.	7 Knud Hertug	12¼	4¾	9¼	10
Ti.	8 Erhard	1¾	6¼	10½	10¾
D.	9 Sultanus	1¼	7¾	11½	—
L.	10 Paul Eremit	2½	8¾	1¼	1¼
F.	11 Hyginus	4¼	9½	1¾	2¼
L.	12 Reinhold	5¾	10	2¾	3

Sol op 8.46' n. 4.13'
Tusmørket varer 55'
☉ f. M. 8 Morgen.
☾ Jorden nærmest.

3. Uge.		Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2.		Fo.	Et.
S.	13 I. S. e. h. 3 R.	7¼	10¼	3¼	4
M.	14 Felsy	9¼	10¼	4¼	4½
Ti.	15 Maurus	10¾	10½	5	5¼
D.	16 Marcellus	Mg.	10¼	5½	5¾
L.	17 Antonius	12¼	10¾	6	6½
F.	18 Prisca	1½	11	7	7½
L.	19 Pontianos	3	11	7¾	8½

Pilarius
Sol op 8.40' n. 4.25'
Tusmørket varer 54'
☾ i. Kv. 12 Aften.

4. Uge.		Vrhjuddet i Rana, Joh. 2.		Fo.	Et.
S.	20 2. S. e. h. 3 R.	4½	11¼	9	9¾
M.	21 Agnes	5¾	11¾	10½	11¼
Ti.	22 Vincentius	7	Aft.	12	—
D.	23 Emerentius	7¼	1¼	12¼	12¾
L.	24 Timotheus	8½	2½	1¼	1¾
F.	25 Pauli Dmb.	9	3¾	2	2½
L.	26 Polycarpus	9¼	5¼	2¾	3

Fab., Sebast.
Sol op 8.30' n. 4.38'
Tusmørket varer 52'
☉ n. M. 10 Aften
☾ Jorden fjærnest

5. Uge.		Jesus gik ned ad Bjerget, Matth. 8.		Fo.	Et.
S.	27 3. S. e. h. 3. R.	9¼	6½	3¼	3½
M.	28 Carolus Magn.	9¼	7¾	3¾	4
Ti.	29 Valerius	9½	9	4¼	4½
D.	30 Lovise	9¾	10¼	4¾	5
L.	31 Vigilius	9¾	11½	5¼	5½

Kejf. Vilh. II. Føds.
Krysofostomus
Sol op 8.19' n. 4.53'
Tusmørket varer 51'

Februar 1895. D. C. N. 28 Dage. Døjsbunde.

F.	1	Brigida	Mg.	Mg.	Fo.	Gf.
L.	2	Ryndelmise	10	12½	5½	6
					6½	6½

6. Uge. Jesus gif ud i Silbet, Matth. 8.

S.	3	4. S. e. h. 3 R.	10½	2½	Blasius	6½	7
M.	4	Veronika	10½	3½	D. f. Nv. 1 Morgen	7½	8½
Ti.	5	Mgathe	11	5½	Sol op 8.6' n. 5.7	9	9½
D.	6	Dorothea	11ft	6½	Tusmørket varer 49	10½	11
T.	7	Richard	1½	7½		11½	—
F.	8	Corintha	3	8		12½	1
L.	9	Appolonia	4½	8½	☺ f. M. 6 Aften	1½	1½
					☾ Jorden nærmest		

7. Uge. Arbejderne i Vingarden, Matth. 20.

S.	10	Septuagesima	6½	8½	Scholastica	2½	2½
M.	11	Euphrosyne	8½	8½		3	3½
Ti.	12	Eulalia	9½	8½		3½	4
D.	13	Benignus	11½	9	Sol op 7.52' n. 5.22'	4½	4½
T.	14	Valentinus	Mg.	9	Tusmørket varer 48'	5½	5½
F.	15	Faustinus	13½	9½		6	6½
L.	16	Juliane	2½	9½	☾ i. Nv. 2 Aften	6½	7

8. Uge. De fire Slags Arbejdsfjerd, Luc. 8.

S.	17	Segagesima	3½	9½	Finbanus	7½	8
M.	18	Concordia	5	10½		8½	9½
Ti.	19	Ammon	6	11½		10	10½
D.	20	Eucharis	6½	11ft.	Sol op 7.36' n. 5.37'	11½	12
T.	21	Samuel	7	1½	Tusmørket varer 47'	—	12½
F.	22	Peders Stol.	7½	3	☾ Jorden sjerneft	1	1½
L.	23	Papias	7½	4½		1½	2

9. Uge. Christt Daab, Matth. 3.

S.	24	Fasteclavn	7½	5½	Quinquages. Estomihj	2½	2½
M.	25	Victorinus	7½	6½	☉ n. M. 6 Aften	2½	3
Ti.	26	Hvide Tirsdag	7½	8	Matthias	3½	3½
					Inger		
D.	27	Alle Onsdag	8	9½	Sol op 7.19' n. 5.51'	3½	4
T.	28	Allegaard	8	10½	Tusmørket varer 46'	4½	4½
					Leander		

Marts 1895.

D. (M.

31 Dage.

Højvande.

		Mg. Mg.		So. Cf.	
F.	1	Albinus	8 $\frac{1}{2}$	12	4 $\frac{1}{2}$ 5
L.	2	Simplicius	8 $\frac{1}{2}$	12	5 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$

10. Uge. Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4.

S.	3	1. S. i Fasten.	8 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	Quadrages. Invacavit. Kunigunde	5 $\frac{1}{2}$	6
M.	4	Abrianus	9	3	D f. Kv. 2 Aften (Sol op 7.2' n. 6.5'	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
Ti.	5	Theophilus	9 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$		Tusmørket varer 46'	7 $\frac{1}{2}$
D.	6	Tamperdag	11	5 $\frac{1}{2}$	(Gotsfred	8 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
L.	7	Perpetua	11 $\frac{1}{2}$	6		10	10 $\frac{1}{2}$
F.	8	Beata	2	1 $\frac{1}{2}$		11 $\frac{1}{2}$	—
L.	9	40 Nidbere	3 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$		12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$

11. Uge. Den kananelle Kvinde, Matth. 15.

S.	10	2. S. i Fasten.	5 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	Reminisc. Uebel (Jordan nærmest.	1	1 $\frac{1}{2}$
M.	11	Thala	7	7	D f. M. 5 Morgen (Sol op 6.45' n. 6.2'	1 $\frac{1}{2}$	2
Ti.	12	Gregorius	8 $\frac{1}{2}$	7		Tusmørket varer 45'	2 $\frac{1}{2}$
D.	13	Macedonius	10 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$
L.	14	Euthchius	11 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$		4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$
F.	15	Zacharias	Mg.	7 $\frac{1}{2}$		5	5 $\frac{1}{2}$
L.	16	Gudmund	1 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$		5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$

12. Uge. Jesus drev en Djævel ud, Luc. 11.

S.	17	3. S. i Fasten.	2 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	Denli. Gertrud	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
M.	18	Alexander	3 $\frac{1}{2}$	9	D f. Kv. 7 Morgen (Sol op 6.27 n. 6.33'	6 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$
Ti.	19	Joseph	4 $\frac{1}{2}$	10		Tusmørket varer 45'	8 $\frac{1}{2}$
D.	20	Gordius	5 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$	(Foraars Jevndøgn.	9 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
L.	21	Benedictus	5 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$	(Jordan fjernest.	10 $\frac{1}{2}$	11
F.	22	Paulus	5 $\frac{1}{2}$	2		11 $\frac{1}{2}$	—
L.	23	Fidelis	5 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$		12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$

13. Uge. Jesus besøger 5000 Mand, Joh. 6.

S.	24	Midfaste	6	4 $\frac{1}{2}$	Patrare. Ulrica	1	1 $\frac{1}{2}$
M.	25	Marie Debud.	6	5 $\frac{1}{2}$	● n. M. 11 Morgen (Sol op 6.9' n. 6.4'	1 $\frac{1}{2}$	2
Ti.	26	Gabriel	6	7		Tusmørket varer 46'	2 $\frac{1}{2}$
D.	27	Tastor	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$		2 $\frac{1}{2}$	3
L.	28	Eustachius	6 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$		3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$
F.	29	Jonas	6 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$		3 $\frac{1}{2}$	4
L.	30	Dvirinus	6 $\frac{1}{2}$	Mg.		4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$

14. Uge. Englen Gabriel udsendes, Luc. 1.

S.	31	5. S. i Fasten.	7	12 $\frac{1}{2}$	Judica. Valbina.	4 $\frac{1}{2}$	5

April 1895.		D. (N.		30 Dage.	Festdage.	
M.	1	Hugo	Mg.	Mg.		5½ 6
Ti.	2	Theodosius	8½	3½	D f. Kv. 10 Aften Sol op 5.52' n. 7.1' (Tusmørket varer 47'	6½ 6½
D.	3	Nicetas	10	4		7½ 8
T.	4	Ambrosius	11½	4½		8½ 9½
F.	5	Frene	Aft.	4½		9½ 10½
L.	6	Sigtus	2½	5		11½ 12

15. Uge. Kristi Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S.	7	Palmesøndag	4½	5	(Jorden nærmest Egesippus	12½ —
M.	8	Kong Chr. 9. F.	6	5½	Janus	12½ 1
Ti.	9	Procopius	7½	5½	(f. M. 3 Aften Sol op 5.34' n. 7.14'	1½ 1½
D.	10	Ezechiel	9½	5½	(Tusmørket varer 48'	2 2½
T.	11	Skjærtorsdag	10½	5½	Leo	3 3½
F.	12	Langfredag	Mg.	5½	Julius	3½ 4
L.	13	Iustinus	12½	6½		4½ 4½

16. Uge. Kristi Opstandelse, Marc. 16.

S.	14	Paaftedag	1½	7	Tiburtius	5½ 5½
M.	15	2. Paaftedag	2½	8	Olympia.	6 6½
Ti.	16	Mariane	3½	9	(Sol op 5.17' n. 7.28'	6½ 7
D.	17	Anicetus	3½	10½	(Tusmørket varer 49'	7½ 8
T.	18	Eleutherius	3½	11½	(f. Kv. 12 Morgen	8½ 9½
F.	19	Daniel	4	Aft	(Jorden fjernest.	10 10½
L.	20	Culpicius	4	2½		11 11½

17. Uge. Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20.

S.	21	1. S. e. Paaft.	4½	3½	Dubsimod. Florentius	— 12½
M.	22	Cajus	4½	4½		12½ 12½
Ti.	23	Georgius	4½	6		1 1½
D.	24	Albertus	4½	7½	(Sol op 5.00' n. 7.41'	1½ 2½
T.	25	Marcus	4½	9	(Tusmørket varer 52'	2½ 2½
F.	26	Cletus	4½	10½	● n. M. 2 Morgen	3 3½
L.	27	Ananias	5½	11½		3½ 4

18. Uge. Jesus den gode Hyrde, Joh. 10.

S.	24	2. S. e. Paaft.	5½	Mg.	Misericord. Vitalis	4½ 4½
M.	29	Peter Martyr	6½	1		4½ 6
Ti.	30	Severus	8	2		5½ 5½

Maj 1895.		D. (N.)	31 Dage.	Solvande.
				So. Ef.
D.	1 Phil. Jacob	Mg. Mg	{ Sol op 4.45' n. 7.55' Tusmørket varer 54'	6½ 6½
L.	2 Athanasius	11 2½	{ D f. Kv. 5 Morgen	7½ 7½
F.	3 Korsnusse	Aft. 3		8½ 9
L.	4 Florian	2 3½	{ (Jorden nærmest.	9½ 10½

19. Uge. **Rettil Vortgang til Faderen, Joh. 16.**

G.	5 S. S. c. Paaste	3½ 3½	{ Jubilate Gothard	10½ 11½
M.	6 Joh. af Port.	5 3½		11½ --
Ti.	7 Flavia	6½ 3½	{ Sol op 4.30' n. 8.8'	12½ 12½
D.	8 Stanislaus	8½ 3½	{ Tusmørket varer 56' De lyse Nætter beg.	1 1½
L.	9 Caspar	9½ 4	{ ☉ f. M. i Morgen.	1½ 2½
F.	10 Danſt Bebedag	11½ 4½	{ Gordianus	2½ 3
L.	11 Mamertus	Mg. 4½		3½ 3½

20. Uge. **Den Helligaand's Sendelse, Joh. 16.**

G.	12 4. S. e. Paaste	12½ 5½	{ Cantate. Pancratius	4½ 4½
M.	13 Ingenius	1 6½		4½ 5
Ti.	14 Christian	1½ 8	{ Sol op 4.17' n. 8.21'	5½ 5½
D.	15 Sophie	2 9½	{ Tusmørket varer 60'	6½ 6½
L.	16 Sara	2 10½	{ (f. Kv. 7 Aften.	7 7½
F.	17 Bruno	2½ Aft.	{ (Jorden fjernest.	7½ 8½
L.	18 Erif	2½ 1½		8½ 9½

21. Uge. **Veber i Jesu Navn, Joh. 16.**

G.	19 5. S. e. Paaste	2½ 2½	{ Rogate. Potentiana	10 10½
M.	20 Angelica	2½ 3½		11½ 11½
Ti.	21 Helene	2½ 5	{ Sol op 4.5' n. 8.32'	-- 12
D.	22 Castus	2½ 6½	{ Tusmørket varer 63'	12½ 12½
L.	23 C. Simmelf.	3 8	{ Desiderius	1 1½
F.	24 Esther	3½ 9½	{ ● n. M. 2 Aften.	1½ 2½
L.	25 Urbanus	3½ 10½		2½ 3

22. Uge. **Naar Trosteren kommer, Joh. 15.**

G.	26 6. S. e. Paaste	4½ 11½	{ Graudi. Beda	3½ 3½
M.	27 Lucian	5½ Mg.		3½ 4½
Ti.	28 Wilhelm	7½ 12½	{ Sol op 3.56' n. 8.43'	4½ 5
D.	29 Maximinus	8½ 12½	{ Tusmørket varer 66'	5½ 5½
L.	30 Wigand	10½ 1	{ (Jorden nærmest	6 6½
F.	31 Petronella	11½ 1½	{ D f. Kv. 10 Morgen	6½ 7½

Juni 1895.		D. (N.)	30 Dage.	Søjvande.
N.	1 Mikomedes	Aft. Mg.		Fo. Ef. 7½ 8½

23. Uge. **Sbo mig eller, Joh. 14.**

G.	2 Pinsebag	2½	1½	Marcellinus	8½	9½
M.	3 2. Pinsebag	4½	1¾	Kerp. Fred. Fødj.	10	10½
				Grasmus		
Ti.	4 Optatus	5½	1¾	Sol op 3.49' n. 8.52'	11½	11¾
D.	5 Tamperdag	7½	2	Tusmørket varer 69'	—	12
T.	6 Norbertus	8½	2½	Bonifacius	12½	1
F.	7 Jeremias	10	2¾	☉ f. M. 12 Middag	1½	2
L.	8 Medardus	11	3½		2½	2¾

24. Uge. **Kristus og Nicodemus, Joh. 3.**

G.	9 Trinitatis	11½	4½	Primus	3	3½
M.	10 Onuphrius	M.g.	5¾		3¾	4
Ti.	11 Barnab. Apost.	12	7	Sol op 3.45' n. 8.58'	4½	4¾
D.	12 Basilius	12½	8½	Tusmørket varer 71'	5	5½
T.	13 Cyrillus	12½	9¾	(Jorden fjernest.	5½	5¾
F.	14 Rufinus	12½	11		6½	6¾
L.	15 Vitus	12½	Aft.	(i. Kv. 12 Middag	7	7½

25. Uge. **Den rige Mand, Lucas 16.**

G.	16 1. S. e. Trin.	12½	1½	Thymo	7¾	8½
M.	17 Botolphus	12½	2¾		8¾	9½
Ti.	18 Leontius	1	4	Sol op 3.44' n. 9.2'	10	10½
D.	19 Gervasius	1	5½	Tusmørket varer 73'	11½	11¾
T.	20 Sylverius	1½	7		—	12½
F.	21 Albanus	1¾	8½	Sommeren begynder.	12½	1
				Solhverv, langste Dag		
L.	22 10000 Mart.	2½	9½	● n. M. 11 Aften.	1½	1¾

26. Uge. **Den store Rabber, Luc. 14.**

G.	23 2. S. e. Trin.	3½	10½	Paulinus	2½	2¾
M.	24 St. Hansdag	4½	11		3	3½
Ti.	25 Prosper	6½	11½	(Jorden nærmest.	3¾	4
D.	26 Pelagius	8	11½	Sol op 3.46' n. 9.3'	4½	4¾
T.	27 7 Sovere	9½	11¾	Tusmørket varer 72'	5	5½
F.	28 Eleonora	11	11¾		5¾	6½
L.	29 Petr. Paulus	Aft.	11¾	D i. Kv. 3 Aften.	6½	7

27. Uge. **Det fortabte Jaar, Luc. 15.**

G.	30 3. S. e. Trin.	2	12	Lucina	7½	8

Juli 1895.		D. (N.	31 Dage.	Føljbande.	
M.	1 Theobaldus	Aft.	Mg.		Fo. Cf.
Ti.	2 Maria Beføg.	5	12½	Solen fjernest Jorden	8½ 9
D.	3 Cornelius	6½	12½	(Sol op 3.51' n. 9.0'	9½ 10½
T.	4 Ulricus	7½	12½	(Tusmørket varer 71'	10½ 11½
F.	5 Anshelmus	8½	1½		12 —
L.	6 Dion	9½	2½		12½ 12½
					1½ 1½

28. Uge. Været barmhjærtige, Luc. 6.

S.	7 4. S. e. Trin.	10	3½	(☉ f. M. 12 Morgen	2	2½
M.	8 Kjeld	10½	4½	Billebalbus	2½	2½
Ti.	9 Softrata	10½	6		3	3½
D.	10 Knud Rønge	11½	7½	(Sol op 3.58' n. 8.55'	3½	4
T.	11 Josva	10½	8½	(Tusmørket varer 68'	4½	4½
F.	12 Henrik	10½	10	(Jorden fjernest	4½	5
L.	13 Margarethe	11	11½		5½	6½

29. Uge. Jesus lærer af Skibet, Luc. 5.

S.	14 5. S. e. Trin.	11	Aft.	Bonaventura	6	6½
M.	15 Apostl. Del.	11½	1½	(☉ f. Kv. 5 Morgen	7	7½
Ti.	16 Susanne	11½	3		8	8½
D.	17 Alexius	11½	4½	(Sol op 4.7' n. 8.47'	9½	9½
T.	18 Arnolphus	Mg.	6	(Tusmørket varer 65'	10½	11½
F.	19 Justa	12	7½		11½	—
L.	20 Elias	1	8½		12½	12½

30. Uge. Pharisæernes Retfærdighed, Matth. 5.

S.	21 6. S. e. Trin.	2½	9	Evenus	1	1½
M.	22 Maria Magd.	3½	9½	(☉ n. M. 7 Morgen	1½	2½
Ti.	23 Apollinaris	5½	9½	(Jorden nærmest.	2½	3
D.	24 Christina	7½	9½	Hundebagene beg.		
T.	25 Jacobus	8½	9½	(Sol op 4.18 n. 8.37'	3½	3½
F.	26 Anna	10½	10	(Tusmørket varer 62'	4	4½
L.	27 Martha	11½	10		4½	5
					5½	5½

31. Uge. Jesus besøger 4000 Mand, Marc. 8.

S.	28 7. S. e. Trin.	Aft.	10½	(☉ f. Kv. 10 Aften.	6	6½
M.	29 Oluf	2½	10½	Aurelius	6½	7½
Ti.	30 Abdon	4½	10½		7½	8½
D.	31 Germanus	5½	11½	(Sol op 4.30' n. 8.25'	9	9½
				(Tusmørket varer 59'		

August 1895.

D. (N.

31 Dage.

Søjvande.

		Aft.	Mg.		Fo.	Ef.
I.	1 Pebers Fængj.				10½	11
F.	2 Hannibal	7½	12½		11½	—
L.	3 Rifodemus	8	1½		12	12½

32. Uge. De fælste Profeter, Matth. 7.

S.	4 8. S. e. Trin.	8½	2½	Dominicus	1	1½
M.	5 Osvalbus	8½	3½	☉ f. M. 3 Aften.	1½	2
Ti.	6 Kristi Forkl.	8½	5½	De lyse Nætter oph.	2½	2½
				(Sol op 4.42' n. 8.11'		
D.	7 Donatus	8½	6½	Tusmørket varer 55'	2½	3½
I.	8 Ruth	9	7½	(I Jorden fjernest.	3½	3½
F.	9 Romanus	9	9		3½	4
L.	10 Laurentius	9½	10½		4½	4½

33. Uge. Den utro Husfoged, Luc. 16.

S.	11 9. S. e. Trin.	9½	11½	Hermann	4½	5½
M.	12 Clara	9½	Aft.		5½	6
Ti.	13 Hippolitus	9½	2½	(i. Kv. 6 Aften	6½	7
				(Sol op 4.55' n. 7.56'		
D.	14 Eusebius	10	3½	Tusmørket varer 53'	7½	8
I.	15 Maria Gimf.	10½	5		8½	9½
F.	16 Rochus	11½	6		10½	10½
L.	17 Anastatus	Mg.	6½		11½	11½

34. Uge. Jesus græder over Jerusalem, Luc. 19.

S.	18 10. S. e. Trin.	1½	7½	Agapetus	—	12½
M.	19 Sebaldus	2½	7½	☉ n. M. 2 Aften	12½	1
Ti.	20 Bernhard	4½	7½	(I Jorden nærmest	1½	2
				(Sol op 5.8' n. 7.40'		
D.	21 Salomon	6½	8	Tusmørket varer 51'	2½	2½
I.	22 Symphor.	7½	8		3	3½
F.	23 Zachæus	9½	8½	Hundedagene ende.	3½	4
L.	24 Bartholom.	11	8½		4½	4½

35. Uge. Pharisaeren og Solderen, Luc. 18.

S.	25 11. S. e. Trin.	Aft.	8½	Ludvig	5	5½
M.	26 Trensus	2	9		6	6½
Ti.	27 Gebhardus	3½	9½	(f. Kv. 7 Morgen.	6½	7
				(Sol op 5.22' n. 7.24'		
D.	28 Augustinus	4½	10	Tusmørket varer 49'	7½	8½
I.	29 Joh. Palsh.	5½	11		8½	9½
F.	30 Benjamin	6½	Mg.		10	10½
L.	31 Bertha	6½	12½		11	11½

36. Uge. Den Døbe og Stumme, Marc. 7. | Fo. Cf.

S.	1	12. S. e. Trin.	Aft.	Mg.	Agibius	11½	—
M.	2	Elisa	7	3	C Jorden fjernest. { Sol op 5.35' n. 7.6' Tusmørket varer 47'	12½	12½
Ti.	3	Seraphia	7	4½		1½	1½
D.	4	Theodosia	7½	5½	C f. M. 7 Morgen	1½	2
L.	5	Regina	7½	6½		2½	2½
F.	6	Magnus	7½	8	2½	3	
L.	7	Robert	7½	9½	3½	3½	

37. Uge. Samaritaneren og Leviten, Luc. 10.

S.	8	13. S. e. Trin.	7½	10½	Marie Fødsel	3½	4
M.	9	Gorgonius	7½	Aft.	C Sol op 5.48' n. 6.48' Tusmørket varer 47'	4½	4½
Ti.	10	Burchardt	8	1½		5½	5½
D.	11	Hillebert	8½	2½	C f. M. 6 Morgen.	6½	6½
L.	12	Guido	9½	3½		7½	7½
F.	13	Cyprianus	10½	4½	8½	9	
L.	14	† Ophøjelse	Mg.	5½	9½	10½	

38. Uge. De ti Ebedalke, Luc. 17.

S.	15	14. S. e. Trin.	12½	5½	Uld	10½	11½
M.	16	Euphemia	1½	6	C Sol op 6.1' n. 6.30' Tusmørket varer 46'	11½	—
Ti.	17	Lambertus	3½	6		12½	12½
D.	18	Tamperdag	5	6½	● n. M. 10 Aften	1	1½
L.	19	Constantia	6½	6½		1½	2½
F.	20	Tobias	8½	6½	C Jorden nærmest Titus	2½	3
L.	21	Matthæus	10	6½		3½	3½

39 Uge. Ingen kan tjene to Herter, Matth. 6.

S.	22	15. S. e. Trin.	11½	7	Mauritius	4	4½
M.	23	Vinus	Aft.	7½	Efteraars Jevndagn. C Sol op 6.14' n. 6.12'	4½	5
Ti.	24	Tecla	2½	8		5½	6
D.	25	Cleophas	3½	9	Tusmørket varer 45'	6½	7
L.	26	Udolph	4½	10		7½	8
F.	27	Cosmus	4½	11½	D f. M. 7 Aften.	8½	9½
L.	28	Venceslaus	5	Mg.		9½	10

40. Uge. Entens Søn af Maim, Luc. 7.

S.	29	16. S. e. Trin.	5	12½	St. Michael	10½	10½
M.	30	Sieronimus	5½	2		11½	11½

Oktober 1895. D. C. N. 31 Dage. Højvande.

		Aft.	Mg.	(Jorden fjernest.	Fo.	Ef.
Ti.	1 Remigius			(Sol op 6.27' n. 5.54'	—	12
D.	2 Ditlev	5½	4½	(Tusmørket varer 45'	12½	12½
T.	3 Mette	5½	5½	☉ f. M. 12. Aften	1½	1½
F.	4 Franciscus	5½	7		1½	2
L.	5 Placidus	5½	8½		2½	2½

41. Uge. Den Vatterfottige, Luc. 14.

G.	6 17. S. e. Trin.	6	9½	Broderus	2½	3
M.	7 Amalia	6½	11		3½	3½
Ti.	8 Ingeborg	6½	Aft.	(Sol op 6.41' n. 5.37'	3½	4
D.	9 Dionysius	7½	1½	(Tusmørket varer 46'	4½	4½
T.	10 Gereon	8½	2½		5½	5½
F.	11 Burchard	9½	3½	(i. Kv. 4 Aften.	6	6½
L.	12 Maximilian	11½	3½		7½	7½

42. Uge. Høls Søn er Kristus, Matth. 22.

G.	13 18. S. e. Trin.	Mg.	4	Angelus	8½	9½
M.	14 Caligus	1	4½		10	10½
Ti.	15 Hebevig	2½	4½	(Sol op 6.55' n. 5.20'	11½	11½
D.	16 Gallus	4	4½	(Tusmørket varer 46'	—	12½
T.	17 Florentinus	5½	4½	(Jorden nærmest.	12½	1½
F.	18 Luc. Evangel.	7½	4½	● n. M. 7 Morgen.	1½	2
L.	19 Balthazar	9	5		2½	2½

43. Uge. Den Værkbrudne, Matth. 9.

G.	20 19. S. e. Trin.	10½	5½	Felicianus	3	3½
M.	21 11000 Jomfr.	Aft.	5½		3½	4
Ti.	22 Cordula	1½	6½	(Sol op 7.9' n. 5.3'	4½	4½
D.	23 Søren	2½	7½	(Tusmørket varer 47'	5	5½
T.	24 Proclus	2½	9½		6	6½
F.	25 Crispinus	3	10½	(i. Kv. 12 Middag	7	7½
L.	26 Amandus	3½	11½		8	8½

44. Uge. Værkbrudne, Matth. 22.

G.	27 20. S. e. Trin.	3½	Mg.	Sem	8½	9½
M.	28 Simon og Jud.	3½	1	(Jorden fjernest.	9½	10
Ti.	29 Narcisus	3½	2½	(Sol op 7.23' n. 4.48'	10½	10½
D.	30 Abjalon	3½	3½	(Tusmørket varer 48'	11½	11½
T.	31 Reformat. Dg.	5½	4½		—	12½

November 1895. | D. (N. | 30 Dage. | Søjvande.

						So.	Of.
F.	1	Alle Helgen	Aft.	Mg		12½	12½
V.	2	Alle Sjæle	4	7½	☉ f. M.	1½	1½

45. Uge. Den kongelige Mand, Joh. 4.

S.	3	21 S. e. Trin.	4½	8½	Hubertus	1½	2
M.	4	Otto	4½	10½		2½	2½
Ti.	5	Malachias	5½	11½	Sol op 7.37' n. 4.33' Tusmørket varer 49'	3	3½
D.	6	Leonhardus	6½	Aft.		3½	4
T.	7	Engelbrecht	7½	1½		4½	4½
F.	8	Claudius	9	1½		5½	5½
V.	9	Theodor	10½	2		6	6½

46. Uge. De 10,000 Pund, Matth. 18.

S.	10	22 S. e. Trin.	Mg.	2½	(i. Kv. 12 Morgen.	7	7½
M.	11	Morten Bisp	12½	2½	Luther	8½	9
Ti.	12	Torfilb	1½	2½	Sol op 7.52' n. 4.21' Tusmørket varer 51'	9½	10½
D.	13	Marcadius	3½	2½		10½	11½
T.	14	Frederik	4½	3	(i. Jorden nærmest.	11½	—
F.	15	Leopold	6½	3		12½	12½
V.	16	Othenius	8	3½	● n. M. 6 Aften.	1	1½

47. Uge. Skattens Mont, Matth. 22.

S.	17	23 S. e. Trin.	9½	3½	Anianus	2	2½
M.	18	Hesychius	11	4½		2½	3½
Ti.	19	Elisabeth	Aft.	5½	Sol op 8.6' n. 4.10' Tusmørket varer 53'	3½	4
D.	20	Bedebag.	12½	6½		4½	4½
T.	21	Marie Dfr.	1	8	(Bollmarus	4½	5½
F.	22	Cecilia	1½	9½		5½	5½
V.	23	Clemens	1½	10½		6	6½

48. Uge. Den blodsortige Kvinde, Matth. 9.

S.	24	24. S. e. Trin	1½	Mg.	(i. Kv. 8 Morgen	6½	7
M.	25	Catharina	1½	12	(i. Jorden fjernest.	7½	7½
Ti.	26	Conradus	1½	1½	Sol op 8.18' n. 4.1' Tusmørket varer 54'	8	8½
D.	27	Jacundus	2	2½		9	9½
T.	28	Soph. Magbl.	2	3½		10½	10½
F.	29	Saturnius	2½	5		11½	11½
V.	30	Andreas	2½	6½		—	12½

December 1895. | D. (N. | 31 Dage. | Højvande.

49. Uge. Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21. Fo. Ef.

S.	1	1. S. i Adv.	Aft.	Mg.	Arnold	12½	1
M.	2	Bibiana	3½	9½	☉ f. M. 8 Morgen	1½	1½
Ti.	3	Evend	4½	10½	Sol op 8.30' n. 3.55' Tusmørket varer 65'	2½	2½
D.	4	Barbara	5½	11½		3	3½
T.	5	Sabina	6½	11½	3½	4	
F.	6	Nicolaus	8½	Aft.	4½	4½	
L.	7	Mgathon	10	12½	5½	5½	

50. Uge. Fegn i Sol og Maane, Luc. 21. Fo. Ef.

S.	8	2. S. i Adv.	11½	12½	Maria Undf.	6	6½
M.	9	Rudolph	Mg.	12½	(f. N. 8 Morgen	7	7½
Ti.	10	Judith	1	1	(Jorden nærmest.	8	8½
D.	11	Damasus	2½	1	Sol op 8.39' n. 3.52' Tusmørket varer 57'	9	9½
T.	12	Epimachus	4	1½		10½	10½
F.	13	Lucia	5½	1½	11½	—	
L.	14	Crispus	7	1½	12	12½	

51. Uge. Johannes i Fængsel, Matth. 11. Fo. Ef.

S.	15	3. S. i Adv.	8½	2½	Nikolai	1	1½
M.	16	Agarus	9½	3½	☉ n. M. 7 Morgen.	2	2½
Ti.	17	Albina	10½	4½	Sol op 8.46' n. 3.52' Tusmørket varer 57'	2½	3½
D.	18	Tamperdag	11	5½		3½	3½
T.	19	Nemesius	11½	7½	Lovise	4	4½
F.	20	Abraham	11½	8½	4½	4½	
L.	21	Thomas	11½	9½	5	5½	

52. Uge. Johannes Vidnesbyrd, Joh. 1. Fo. Ef.

S.	22	4. S. i Adv.	11½	11	Solhverv, forreste Dag	5½	5½
M.	23	Torlacus	Aft.	Mg.	(Jorden fjernest.	6	6½
Ti.	24	Adam	12	12½		(f. N. 8 Morgen	6½
D.	25	Zulebag	12½	1½	Sol op 8.49' n. 3.55' Tusmørket varer 57'	7	7½
T.	26	2. Zulebag	12½	2½		8	8½
F.	27	Joh. Evangl.	12½	4	9	9½	
L.	28	Børnedag	12½	5½	10½	11	

53. Uge. Elimeon og Anna, Luc. 2. Fo. Ef.

S.	29	S. efter Jul.	1½	6½	Noah	11½	—
M.	30	David	2	8	12½	12½	
Ti.	31	Shløfester	3	9½	☉ f. M. 10 Aften.	1½	1½

Rubfberegning for rundt Træ (Edermaal i Tommer).

Langde i Fod.	8'	10'	12'	14'	16'	18'	20'	22'	24'	26'	28'	30'	32'	34'	36'	38'	40'
4	1,1	2,1	3	4,1	5,3	7	8,3	10,2	12,2	14,3	17	19,3	22,2	25,1	28,1	31,2	35
6	2	3,1	4,3	6,2	8,3	10,3	13	16	19	22	25,3	29,3	33,3	38	42,3	47,1	52,3
8	2,3	4,1	6,1	8,3	11,1	14,1	17,2	21	25	29,3	34,1	39,1	44,3	50,3	56,3	63	69,3
10	3,2	5,2	8	10,3	14	17,2	21,3	26,2	31,2	37	42,3	49	56	63	70,3	78,3	87,1
12	4,1	6,2	9,2	12,3	16,3	21,1	26,1	31,3	37,3	44,1	51,2	59	67	75,3	85	94,3	104,3
14	4,2	7,2	11	15	19,2	24,3	30,2	37	44	51,3	60	68,3	78,1	88,1	99	110,1	122,1
16	5,2	8,3	12,3	17	22,2	28,1	35	42,1	50,1	59	68,3	78,3	89,3	101	113	126	139,
18	6,1	9,3	14	19,1	25	31,3	39,1	47,2	56,2	66,2	77	88,3	100,3	113,3	127,1	141,3	157
20	7	11	15,3	21,3	28	35,2	43,3	52,3	63	73,3	85,2	98,1	111,3	126	141,2	157,2	174,3
22	7,3	12	17,1	23,2	30,3	39	48,3	58,2	69	81	94	108	123	138,3	155,2	173,1	192
24	8,1	13	19	25,3	33,2	42,3	52,2	63	75,2	88,2	102,3	118	134	151,2	169,3	189	209,2
26	9	14,1	20,3	27,3	36,1	46	56,3	68,3	81,3	96	111,2	127,3	145,1	164	184	205	227
28	9,3	15,1	22	30	39	49,3	61	74	88	103,1	119,3	137,2	156,2	176,3	198	220,3	244,2
30	10,2	16,1	23,2	32	42	53	65,2	79,1	94,1	110,3	128,2	147,1	167,3	189,1	212	236,3	262
32	11,1	17,2	25	34,1	44,3	56,2	70	84,3	100,2	118	137	157	178,3	202	226,1	252	279,4
34	11,3	18,2	26,3	36,1	47,2	60	74,1	89,3	107	125,2	145,1	167	190	214,2	240,2	268	296,4
36	12,2	19,3	28,1	38,2	50,1	63,3	78,2	95	113	132,3	154	176,3	201	227	254,2	283,3	314,1
38	13,1	20,3	30	40,2	53	67,1	83	100,2	119,2	140	162,2	186,3	212,1	239,3	268,3	299,2	331,3
40	14	21,3	31,2	42,3	56	70,3	87,1	105,3	125,3	147,2	171	196,1	223,3	252,1	283	315	349,1
42	14,3	23	33	45,3	58,3	74,1	91,3	111	132	155	179,3	206,1	234,3	265	297	331	366,3
44	15,1	24	34,3	47	61,2	77,3	96	116,1	138,1	162,1	188,1	216	245,3	277,3	311	346,3	384
46	16	25	36	49,1	64,1	81,3	100,3	121,3	144,2	169,3	196,3	225	257	290	325,1	362,2	401,3
48	16,3	26,1	37,3	51,1	67	85	104,3	126,3	151	177	205,3	235,3	268,1	302,3	339,3	378,1	419
50	17,1	27,1	39,2	53,3	70	88,3	109	132	157	184,2	214	245,3	279,3	315,3	353,3	394	436,3

Tallet efter Kommaet angiver Fjerdedel Rubbfod. Altså 17,3 = 17 1/4 Rbf., 68,3 = 68 3/4 Rbf., 64,1 = 64 1/4 Rbf. osv.

Reduktionstabel

mellem Dansk-Nord-Svensk-Mønt og Tysk Mønt, samt ombendt.

Kroner og Ore til Rigsmart og Vænnig. | Rigsmart og Vænnig til Kroner og Ore.

D.		S.		D.		S.		D.		S.		D.	
1	1	44	50	87	98	1	1	44	39	87	77		
2	2	45	51	88	99	2	2	45	40	88	78		
3	3	46	52	89	M. 1	3	3	46	41	89	79		
4	5	47	53	90	1,01	4	4	47	42	90	80		
5	6	48	54	91	1,02	5	4	48	43	91	81		
6	7	49	55	92	1,04	6	5	49	44	92	82		
7	8	50	56	93	1,05	7	6	50	44	93	83		
8	9	51	57	94	1,06	8	7	51	45	94	84		
9	10	52	59	95	1,07	9	8	52	46	95	84		
10	11	53	60	96	1,08	10	9	53	47	96	85		
11	12	54	61	97	1,09	11	10	54	48	97	86		
12	14	55	62	98	1,10	12	11	55	49	98	87		
13	15	56	63	99	1,11	13	12	56	50	99	88		
14	16	57	64	Kr. 1	1,13	14	12	57	51	M. 1	89		
15	17	58	65	2	2,25	15	13	58	52	2	Kr. 1,78		
16	18	59	66	3	3,38	16	14	59	52	3	2,67		
17	19	60	68	4	4,50	17	15	60	53	4	3,56		
18	20	61	69	5	5,63	18	16	61	54	5	4,44		
19	21	62	70	6	6,75	19	17	62	55	6	5,33		
20	23	63	71	7	7,88	20	18	63	56	7	6,22		
21	24	64	72	8	9	21	19	64	57	8	7,11		
22	25	65	73	9	10,13	22	20	65	58	9	8,00		
23	26	66	74	10	11,25	23	20	66	59	10	8,89		
24	27	67	75	20	22,50	24	21	67	60	20	17,78		
25	28	68	77	30	33,75	25	22	68	60	30	26,67		
26	29	69	78	40	45	26	23	69	61	40	35,56		
27	30	70	79	50	56,25	27	24	70	62	50	44,44		
28	32	71	80	60	67,50	28	25	71	63	60	53,33		
29	33	72	81	70	78,75	29	26	72	64	70	62,22		
30	34	73	82	80	90	30	27	73	65	80	71,11		
31	35	74	83	90	101,25	31	28	74	66	90	80		
32	36	75	84	100	112,50	32	28	75	67	100	88,89		
33	37	76	86	200	225	33	29	76	68	200	177,78		
34	38	77	87	300	337,50	34	30	77	68	300	266,67		
35	39	78	88	400	450	35	31	78	69	400	355,56		
36	41	79	89	500	562,50	36	32	79	70	500	444,44		
37	42	80	90	600	675	37	33	80	71	600	533,33		
38	43	81	91	700	787,50	38	34	81	72	700	622,22		
39	44	82	92	800	900	39	35	82	73	800	711,11		
40	45	83	93	900	1012,50	40	36	83	74	900	800		
41	46	84	95	1000	1125	41	36	84	75	1000	888,89		
42	47	85	96			42	37	85	76				
43	48	86	97			43	38	86	76				

Metrisk Maal og Vægt.

Længdemaal.

- 1 Mil = $7\frac{1}{2}$ Kilometer = 7500 Meter.
1 Kilometer = 100 Defameter = 1000 Meter.
1 Meter = 10 Decimeter = 100 Centimeter.
1 Ny-Mil = $\frac{5}{8}$ (0,625) gl. Mil. 1 Kilometer = $\frac{1}{9}$ (0,1133) gl. Mil.
1 Meter = $3\frac{1}{2}$ (3,4895) Fod. 1 Centimeter = $\frac{5}{12}$ (0,4167) Tomme.
1 Alen = 57 Centim. 10 Alen $5\frac{3}{4}$ Meter.

Nummaal.

- 1 Kubikmeter = $42\frac{1}{2}$ (42,491) Kubikfod.
" = c. $\frac{1}{2}$ (0,47213) Favn Brænde.
1 Favn Brænde = c. $2\frac{2}{11}$ (2,181) Kubikmeter.

a. Tørre Varer.

- 1 Hektoliter = 10 Defaliter = 100 Liter.
1 " Korn = $\frac{5}{7}$ (0,7143) Tønde.
1 " " = $5\frac{3}{4}$ (5,7504) Skjæppe.

b. Flydende Varer.

- 1 Hektoliter = $\frac{5}{11}$ Dskshoved (0,455), 1 Liter = $\frac{5}{9}$ Kande (0,555).
1 " = $2\frac{3}{4}$ Anker (2,75), 1 Hektoliter = $\frac{6}{7}$ Tønde SI (0,857).

Flademaal.

- 1 Hektare = 100 Are = 10000 □ Meter.
1 □ Meter = $12\frac{1}{8}$ □ Fod. 1 Are = $4\frac{3}{4}$ □ Roder.
1 Hektare = ca. 2 (1,9618) Tønder Land à 240 □ Roder.

Vægt.

- 1 Kilogram = 10 Hektogrammer = 100 Defagrammer = 1000 Grammer.
1 " = 2 Pbd 1 Pbd = 16 Grammer = $1\frac{1}{12}$ Defagrammer eller Njleb.
1 Defagram = 2 Kvint. 1 Kvint = $\frac{1}{2}$ Defagram.

Stempel-Tarif.

- Vekster indtil 200 M. — 10 P; over 200—400 M. — 20 P.
og for hver 200 M. — 10 P. mere indtil 1000 M.;
hver 1000 M. 50 P. og for hvert 1000 M. eller en Del
deraf 50 P. mere.
- Kjøbefontrakter indtil 150 M. — 1 M. 50 P. og fremdeles
for hver 50 M. — 50 P.
- Cesjioner for 150 M. indtil en hvilken som helst større Sum —
1 M. 50 P.
- Attie-Obligationer, Gjældsbeviser, Pantebreve og Kvitteringer
($\frac{1}{12}$ pCt.) for 150 til 600 M. — 50 P., og fremdeles
for hver 600 M. — 50 P. mere.

Almindelig Renteberegning.

Ten Sum, hvorfra man vil beregne Rente eller Diskonto multipliceres med Dagens Tal (Maanedene regnet til 30 og Aaret til 360 Dage) og Produktet divideres med følgende Tal: 6000 for 6 pCt. Rente; 6545 for $5\frac{1}{2}$ pCt.; 7200 for 5 pCt.; 8000 for $4\frac{1}{2}$ pCt.; 9000 for 4 pCt.

Rentetabel.

a) aarlig Rente.

Kapital.	6 0/0	$5\frac{1}{2}$ 0/0	5 0/0	$4\frac{1}{2}$ 0/0	4 0/0
1 M.	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04
2 —	0,12	0,11	0,10	0,09	0,08
3 —	0,18	0,16	0,15	0,13	0,12
4 —	0,24	0,22	0,20	0,18	0,16
5 —	0,30	0,27	0,25	0,22	0,20
6 —	0,36	0,33	0,30	0,27	0,24
7 —	0,42	0,38	0,35	0,31	0,28
8 —	0,48	0,44	0,40	0,36	0,32
9 —	0,54	0,49	0,45	0,40	0,36
10 —	0,60	0,55	0,50	0,45	0,40
20 —	1,20	1,10	1,00	0,90	0,80
50 —	3,00	2,75	2,50	2,25	2,00
100 —	6,00	5,50	5,00	4,50	4,00
500 —	30,00	27,50	25,00	22,50	20,00
1000 —	60,00	55,00	50,00	45,00	40,00

b) maanedlig Rente.

Kapital.	6 0/0	$5\frac{1}{2}$ 0/0	5 0/0	$4\frac{1}{2}$ 0/0	4 0/0
1 M.	$\frac{1}{2}$ R.	$\frac{2}{5}$ R.	$\frac{2}{5}$ R.	$\frac{3}{10}$ R.	$\frac{3}{10}$ R.
2 —	1	$\frac{9}{10}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{7}{10}$	$\frac{3}{5}$
3 —	$1\frac{1}{2}$	$1\frac{3}{10}$	$1\frac{1}{5}$	$1\frac{1}{10}$	1
4 —	2	$1\frac{4}{5}$	$1\frac{3}{5}$	$1\frac{1}{2}$	$1\frac{3}{10}$
5 —	$2\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{5}$	2	$1\frac{4}{5}$	$1\frac{3}{5}$
6 —	3	$2\frac{7}{10}$	$2\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{5}$	2
7 —	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{5}$	$2\frac{9}{10}$	$2\frac{3}{5}$	$2\frac{3}{10}$
8 —	4	$3\frac{2}{5}$	$3\frac{3}{10}$	3	$2\frac{3}{5}$
9 —	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{10}$	$3\frac{7}{10}$	$3\frac{3}{10}$	3
10 —	5	$4\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{10}$	$3\frac{7}{10}$	$3\frac{3}{10}$
20 —	M. 0,10	M. 0,09	M. 0,08	M. 0,07	M. 0,06
50 —	0,25	0,22	0,20	0,18	0,16
100 —	0,50	0,45	0,41	0,37	0,33
500 —	2,50	2,27	2,08	1,87	1,66
1000 —	5,00	4,58	4,16	3,75	3,33

Beregnet i Rente og Prof.
helt detal.

Landejendommens Nettoudbytte (Reinertrag).

Efterstaaende Tabel angiver Nettoudbyttet af hver Hektar eller Morgen Jord (henholdsvis Ager, Eng o. s. v.),
saaledes som dette er fastsat for 1ste til 8de Klasse's Jorder ved Vauiteringen i 1878:

Klasse	Ager.		Eng.		Stov.		Have		Græsland.		Vand.	
	1 Hektar.	1 Morgen	1 Hektar.	1 Morgen	1 Hektar.	1 Morgen	1 Hektar.	1 Morgen	1 Hektar.	1 Morgen	1 Hektar.	1 Morgen
1	Wr. 52,87	Wr. 13,50	Wr. 70,50	Wr. 18,00	Wr. 23,50	Wr. 6,00	Wr. 58,75	Wr. 15,00	Wr. 58,75	Wr. 15,00	Wr. 41,12	Wr. 10,50
2	42,30	10,80	58,75	15,00	14,10	3,60	47,00	12,00	47,00	12,00	23,50	6,00
3	28,20	7,20	47,00	12,00	11,75	3,00	35,25	9,00	35,25	9,00	7,05	1,80
4	18,80	4,80	35,25	9,00	7,05	1,80	23,50	6,00	23,50	6,00	2,35	0,60
5	14,10	3,60	23,50	6,00	3,52	0,90	11,75	3,00	16,45	4,20	0,39	0,10
6	8,22	2,10	15,27	3,90	2,35	0,60	5,87	1,50	9,40	2,40		
7	3,52	0,90	9,10	2,40	0,78	0,20			2,35	0,60		
8	1,17	0,30	1,70	1,20	0,39	0,10			0,39	0,10		

Efterstaaende Tabel viser, hvormegent en Hektar Jord (henholdsvis Ager, Eng etc.), af første til ottende
Klasse skal koste, naar den beregnes efter **40 Gauge Nettoudbyttet**:

Klasse	1 Hektar Ager.	1 Hektar Eng.	1 Hektar Stov.	1 Hekt. Havejord.	1 Hekt. Græsland (Noie).	1 Hektar Vand.
1	Wr. 2115,00	Wr. 2820,00	Wr. 940,00	Wr. 2350,00	Wr. 2350,00	Wr. 1615,00
2	1692,00	2350,00	564,00	1880,00	1880,00	940,00
3	1128,00	1880,00	470,00	1410,00	1410,00	282,00
4	752,00	1410,00	382,00	940,00	940,00	94,00
5	564,00	940,00	141,00	470,00	658,00	15,66
6	320,00	611,00	94,00	235,00	376,00	
7	141,00	376,00	31,33		94,00	
8	47,00	188,00	15,66		16,66	

Drægtigheds-Kalender.

Drægtigheds Begynnelſe.		Drægtigheds Ende			
		Heſte.	Kæc.	Faar.	Svin.
		336 Dage.	281 Dage.	153 Dage.	113 Dage.
Januar	1. . . .	Decbr. 2.	Oktbr. 8.	Juni 4.	April 23
—	15. . . .	" 16.	" 22.	" 18.	Maj 7
—	30. . . .	" 31.	Novbr. 5.	Juli 3.	" 21.
Februar	6. . . .	Janr. 6.	" 12.	" 9.	" 28.
—	15. . . .	" 16.	" 22.	" 19.	Juni 7
—	25. . . .	" 26.	Decbr. 2.	" 29.	" 17.
Marts	1. . . .	" 30.	" 6.	Auguſt 2.	" 21.
—	10. . . .	Febr. 8.	" 15.	" 11.	" 30.
—	20. . . .	" 18.	" 25.	" 21.	Juli 10.
April	1. . . .	Marts 2.	Janr. 6.	Septbr. 2.	" 22.
—	10. . . .	" 11.	" 15.	" 11.	" 31.
—	20. . . .	" 21.	" 25.	" 21.	Auguſt 10.
Maj	1. . . .	April 1.	Febr. 5.	Oktbr. 2.	" 21.
—	10. . . .	" 10.	" 14.	" 11.	" 30.
—	20. . . .	" 20.	" 24.	" 21.	Septbr. 9.
—	30. . . .	" 30.	Marts 6.	" 31.	" 19.
Juni	10. . . .	Maj 11.	" 17.	Novbr. 11.	" 30.
—	20. . . .	" 21.	" 27.	" 21.	Oktbr. 10.
—	30. . . .	" 31.	April 6.	Decbr. 1.	" 20.
Juli	10. . . .	Juni 10.	" 16.	" 11.	" 30.
—	20. . . .	" 20.	" 26.	" 21.	Novbr. 9.
—	25. . . .	" 25.	Maj 1.	" 26.	" 14.
Auguſt	1. . . .	Juli 2.	" 8.	Janr. 1.	" 21.
—	10. . . .	" 11.	" 17.	" 11.	" 30.
—	20. . . .	" 21.	" 27.	" 21.	Decbr. 10.
—	25. . . .	" 26.	Juni 1.	" 26.	" 15.
Septbr.	1. . . .	Auguſt 2.	" 8.	Febr. 2.	" 22.
—	10. . . .	" 11.	" 17.	" 11.	" 31.
—	20. . . .	" 21.	" 27.	" 21.	Janr. 10.
—	30. . . .	" 31.	Juli 7.	Marts 3.	" 20.
Oktober	5. . . .	Septbr. 5.	" 12.	" 8.	" 25.
—	15. . . .	" 15.	" 22.	" 18.	Febr. 4.
—	25. . . .	" 25.	Auguſt 1.	" 28.	" 14.
Novbr.	1. . . .	Oktbr. 2.	" 8.	April 4.	" 21.
—	10. . . .	" 11.	" 17.	" 13.	Marts 2.
—	20. . . .	" 21.	" 27.	" 23.	" 12.
—	30. . . .	" 31.	Septbr. 6.	Maj 3.	" 22.
Decbr.	10. . . .	Novbr. 10.	" 16.	" 13.	April 1.
—	20. . . .	" 20.	" 26.	" 23.	" 11.
—	25. . . .	" 25.	Oktbr. 1.	" 28.	" 16.
—	30. . . .	" 30.	" 7.	Juni 2.	" 21.

Græsmarkerne's Saaening.

Et- og toaarige Græsmarker.

Paa gode muldrige Jorder vil en Blanding af 20—24 Pbd. tidlig Rodklover og 16—20 Pund Ital. Rajgræs, ialt 40 Pbd. pr. Hekt. Land, baade give en stor Afgrøde ved første Slæt og rigelig Eftergræsning. Er Jordbunden mindre muldrig, mere tør eller mere uslidt, ombyttes Ital. Rajgræs med 16—20 Pbd. Alm. Rajgræs, men Eftergroden vil i saa Fald blive noget mindre. Hvor det maatte befrugtes, at Ital. Rajgræs ikke godt taaler Klimaet, f. Eks. i det vestlige Slesvig, medtages 8 Pbd. Ital. og 8 Pbd. Alm. Rajgræs samt 8—12 Pbd. Draphavre. Er Jordbunden mere sandet og tør, men forovrigt kraftig, vil man kunne benytte 20 Pbd. Rodklover, 4 Pbd. Humle-Sneglebælg, 12 Pbd. Alm. Rajgræs og 12 Pbd. Draphavre, ialt 48 Pbd. pr. Hekt. Land, og paa Sandjorder, der ere saa tørre, at Rodkloveren ikke vil trives, maa man først forsøge at ombytte denne Art med det samme Kvantum Fro af Humle-Sneglebælg eller, hvis denne heller ikke vil lykkes, med Gul Rundbælg. Til tørre Sandjorder kan benyttes 24—32 Pbd. Gul Rundbælg og 16—20 Pbd. Flojelsgræs pr. Hekt. Land.

Til sildigt Slæt bruges 24 Pbd. sildig Rodklover, 12 Pbd. Alger-Hejre og 4—8 Pbd. Timothe, ialt 36—40 Pbd. pr. Hekt. Land.

Hvor man har to etaarige Marker i Omdriften, gaar det ikke an at benytte Rodklover til begge Marker, da Folgen heraf snart vil blive, at denne Art fuldstændig mislykkes. Man maa derfor til den ene Mark benytte andre Arter, f. Eks. Humle-Sneglebælg og Rajgræs. En Blanding af 20—24 Pbd. Humle-Sneglebælg og 16—20 Pbd. Ital. Rajgræs, ialt 40 Pbd. pr. Hekt. Land, kan ved første Slæt give en lige saa stor, endog ofte større Afgrøde end den forstævnte Blanding af Klover og Rajgræs, men Eftergroden vil blive meget mindre og navnlig lille i Juli, bedre hen paa Efterommeren. Er Jorden ikke kraftig nok til at frembære en frodig Afgrøde af Ital. Rajgræs, maa Alm. Rajgræs benyttes, eller Draphavre og Alger-Hejre tillige medtages i Blandingen.

Da Veligheden, Fugtighedsforholdene, Muldjordens forskellige Dybde o. s. v. har stor Indflydelse paa de forskellige Arters mere eller mindre frodige Udvikling, ville omstaaende Froblandinger ofte kunne ændres med Fordel. De maa derfor kun betragtes som en foreløbig Vejledning. For Eugenes Bedkommende spille Fugtighedsforholdene især en stor Rolle. — Ingen af vore bedre Græsarter trives godt paa jær Jordbund, og kun saa — som Eng Rajgræs, Alm. Rajgræs, Svenc og til Dels Eng-Rævehale — taale godt at staa under Vand i længere Tid om Vinteren.

Forlag til Frøblandinger.

Arter af Foderplanter.	2-åarige Græsmarker.						Enge.		
	God termuldet Jord.	God sandmuldet Jord.	Bedre mærgede, ikke for tørre Sandjorder.	Mere tørre Sandjorder	Lavere liggende, muldtige el. tørvholdige Dele af Markerne.	Dybere liggende og Mosejorder.	Termuldet Jord.	Sandmuldet Jord.	Tørvholdigt Jord
Rødkløver	15	14—17	10—13	5—7	—	—	4	6	—
Hvitekløver	3—4	2—3	—	—	—	—	4	4	—
Hvidkløver	1—2	—	2	—	—	—	—	—	—
H. Sneglebælg	—	—	4	4	—	5	—	—	—
Gul Rumbælg	—	—	—	9—12	—	—	—	—	—
Italiensk Majgræs	2—3	1—2	—	—	5	4	4	2	4
Alm. Majgræs	6—7	7	5—6	4—6	—	—	—	—	—
Eng-Svingel	2—3	2	—	—	10	4—5	10	8	8
Stibl. Svingel	—	—	3	8—10	—	—	—	—	—
Ager-Heire	—	—	3	2—3	—	5	—	2	6
Hvidegræs	5—6	7	4—6	2—3	8	7	6	6	8
Alm. Røgræs	—	—	—	—	3	3	4	3	4
Eng-Røgræs	—	—	—	—	—	—	2	4	2
Hvene (Fioringr.)	—	—	—	2	—	—	—	1	2
Eng-Røvehale	—	—	—	—	10	7	16	12	12
Timothe	5	3—4	3	—	7	7	6	6	8
Fløjelgræs	—	—	4	5	—	5	—	—	4
Draughare	7	8	8	8	—	—	6	8	4
Bd. pr. Hekt. Bd.	46—52	46—52	46—52	49—60	43	47—48	62	62	62

Kortfattet Anvisning til Dyrkning af Rodfrugter, meddelt af Nordfledvigt Frøavlserforening.

Rodfrugtens Navn.	Enetid.	Sæes pr. ½ Ha.	Anm.
Runkelroer: Elvetham, des Barres Ekenborjer.	Første Halvdel af Maj.	12—18 Pd.	Volcker bedst i dyb, kraftig Muldjord. Ekenborjer dog og jaa i Lerjord.
Rutabaga: Vaugholm, Stenholdt.	do.	6—8 Pd.	Kan ogjaa saas paa mindre god Jord, men derimod ikke paa mager for Sandjord.
Turnips: Lankard (Markbot- felder) Vulkod.	Sidste Halvdel af Maj og første Halvdel af Juni.	5—6 Pd.	Kan dyrkes selv paa mager Jord.
Wulserodder: Nordst. Rømppe, Stens- balle Karot.	Midt i April.	5—6 Pd.	Nordst. Rømppe for- dret bedre Jord, Stensballe volcker bedst paa let iandet Jord.

Samling af forskjellige almindelige Midler mod Sygdomme hos Husdyrene.

1. Afførende Midler.

a. for Heste.

- 1) Kalkpulver:
 Pulv. renset Aloc 30 Gram
 — Cantiarod 30 —
 — Glauberfalt 120 —
 — Althearod 15 —

sammenblandes med Rugmel til en Pille og indgives paa en Gang.

b. for Kvæg.

- 2) Pulv. graa Semmey 30 Gram
 — Glauberfalt 210 —
 kan sammenrystes med Vand og indgives med en Flaske eller ud-
 røres med lidt Mel og indgives
 som Middell Nr. 1.

c. for Heste og Kvæg.

- 3) $\frac{1}{2}$ a 1 Pægl amerikansk Olie.
 4) 2 a 3 Pægle almindelig Olie.
 (Napsolie); virker ikke stærkt affø-
 rende og bruges mest i Forbin-
 delse med andre Afføringsmidler.

d. for Faar.

- 5) En Fjerdedel af Midlet Nr. 2.
 Man u. Afføringsmidlernes Virk-
 ning befordres ved Fodring med
 opblødt Klid, Kartofler eller an-
 dre Rodfrugter, ved Græs og an-
 det fastigt og letfordøjeligt Foder.

e. for Evin.

- 6) 30 a 90 Gram Glauberfalt.

f. for Hunde.

- 7) 15 a 30 Gram amerik. Olie.

2. Mod Trommesyge hos Kvæget.

- 8) 60 Gram knust Kommen, 25
 Gram Salmiakspiritus og $\frac{1}{3}$ Pægl
 Brændevin blandes med Vand i
 en Flaske og indgives paa en
 Gang. Skulde Dyret efter en el-

ler flere Timers Forløb vedlive
 at vise sig oppustet, kan man
 anvende Afføringsmidlerne
 Nr. 2, 3, eller 4.

Man u. Er Dyret saa stærkt
 oppustet, at det er nær ved at
 kvæles maa det øjeblikkelig
 stilles med et Trommespyd i
 venstre Flanke. Bommen er
 i saa Tilfælde saa stor, at
 selv en novet Haand ikke er
 udjat for at stikke fejl af
 den. Det gjælder mest om at
 stikke rask til, saa Stikket kan
 trænge ind i Bommen, hvor
 Luften findes. I Mangel af
 et Trommespyd kan man
 hjælpe sig med en smal Kniv,
 som man drejer om og lader
 blive siddende i Saaret, til
 Luften er udtomt.

3. Mod Gjennemløb.

a. hos Heste og Kvæg.

- 9) Lunken Kamelthe, 1 a 2
 Flasker fulde ad Gangen.
 10) 8 Gram pulveriseret Vi-
 tril (s: svovlsurt Jærnsorille)
 3 Gange daglig.

b. hos Kalve.

- 11) 8—15 Gram stobt Kridt
 i Mælken.

- 12) $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ Gram Opium
 (efter Recept), der kan ud-
 røres med en Eggblomme og
 indgives paa en Gang.

Man u. Kalven maa paa
 ingen Maade saa sur Mælk,
 men skal have smaa Portio-
 ner af lunken nyismælk
 Mælk. Er Mælken meget

fed, kan det være rigtigt at fortynde den halvt med lunket Vand.

4. Urindrivende Midler.

13) Afkog af Peterjulle.

14) 15 Gram Kolofonium.

5. Mod Lutterstald.

15) 8 Gram Bitriol 3 Gange daglig og Hjærnelsen af alt muggent eller fordærvet Foder (muggen Havre).

6. Mod Heste og kværlesyge Heste.

16) 8 Gram Salmiak, en Spisekejsuld Honning og en Spisekejsuld Rugmel røres sammen med lidt Vand og indgives 3 Gange daglig.

Num. De fleste Arter af kværlesyge hos Heste ville helbredes af sig selv uden Lægebehandling. Det vigtigste er at fæste Hesten frisk Luft, uden at den udjættes for Træk (er Rummet koldt bruges Dækkener), og indbinde Gulken med et varmt Stykke, derjom der skulde vise sig Hævelse eller Smhed. Gulcrodder og Rugmelsvand ere passende Fodringemidler.

7. Kjølede Pulver mod Feber hos Heste og Hornkvæg.

17) 8 Gram Salpeter, 60 Gram Glauberjalt blandes med lidt Mel og indgives som Kroppulver. Denne Portion kan indgives 3—4 Gange daglig.

8. Mod Kaldfeber.

18) $\frac{1}{2}$ Pot varm Olie blandes med lidt stodt Jugefær og $\frac{1}{2}$ Bøgl Brændevin og indgives paa en Gang. Der sættes lunke, slimede Klysterer, og Endetarmen udtømmes med

Haanden; Koen tilbæfkes og fæfkes et godt Leje. Sygdommen er meget farlig.

9. Saar.

19) Rene skaarne Saar læges hurtigst, naar de straks jys sammen, bades med koldt Vand og lades i Ro. Stærk Blodning stilles bedst med Blaarviller, dyppede i iskoldt Vand, som trykkes ind mod Saaret og holdes fast, jaalænge Blodningen varer.

20) Kunste Saar. For at Hævelsen ikke skal blive for stærk, bades i Begyndelsen stitigt med koldt Vand. Disse Saar ville buidne og læges forst, naar de ved Buldningen have renset sig.

21) Buldurende Saar læges af sig selv, naar de holdes nogenlunde rene. For at fremstynde Lægningen og holde Hæner borte, kan man pensle dem 2—3 Gange daglig med Aloetinktur, der tilberedes ved at oploje 15 Gram Aloe i $\frac{1}{2}$ Bøgl Brændevin.

10. Mod Hævelser og Stød.

22) Sæbeiritus indgives paa det ynge Sted.

23) Badning med et Afkog af Kryderurter.

Num. Mod friske varme Hævelser og Stød er vedholdende Badning med iskoldt Vand det bedste Middel.

11. Mod Piphæs, Galle osv. hos Hesten

24) Spanst Fluc. Smørelse (Blister).

12. Mod Mæl hos Heste.

25) Det ynge Sted udvæsles

dagligt aldeles rent med grøn Sæbe og lunkent Vand, hvorefter Stedet indsmøres med Rugmelssæbe, hvori er blandet nogle Draaber thf Terpentinolie, naar Muffen er meget haardnasket.

Anm. De lange Noddehaar bør ikke klippes, og Fodderne holdes saa rene og tørre som muligt. Naar man kan begynde at bruge Hesten, er det godt at indgive lidt „Blshvids-salve“ i Revnerne.

13. Hovsalve for Hestens Hov.

26) Tjære 3 Dele
gult Boks 2 Dele
Oksætag 24 Dele
blandes under Smeltning.

14. Øjnevand for Heste og Kvæg ved Øjenbetændelse.

27) Svolsyre 3/4 Gram
Destilleret Vand 60 —
Laudanum 15 —
sammenblandes og dryppes i det syge Øje.

15. Mod Utsj hos Kvæg.

28) Vaskning med Arsenikvand, som skal udføres under Dyrlægens Tilsyn.

16. Mod Øverbetændelse.

29) Betændelse i Øveret hæves ved; a) at sætte Dyret paa jmal Køst, og b) samtidig vaske enten med Humleurt eller med en Vædste, der tilvejebringes ved at komme 2 Potter kogende Vand paa følgende Urter:

Staarne Hebermyrteblade,
— Kamillieblomster,
— Rosverleyblomster,
60 Gram af hver Slags.

Urterne, der ikke maa af-

lægges, fies fra, og der vaskes 3 Gange daglig med Vædsten i lunkent Tilstand. Er Betændelsen haardnasket, bruges Merkurialsalve (men ægte anstaltet gennem en Dyrslæge). Denne maa kun paasmøres paa de Steder af Øveret, der ikke vende mod Vaarene da Huden dér i saa Fald afkølles.

30) Øveret bør indmalkes godt 5 Gange daglig og holdes lidt ved Indgivningen med Fedt eller „Forbedende Salve“.

17. Smørelse mod brændt Slade sprukne Patter o. dsl.

31) Vinolie og Kalkvand, lige meget af hvert sammensættes i en Flaske.

18. Mod Blaamælk hos Køer.

32) Hvis man tror, det er en enkelt Ko, hvorfra den blaa Mælk kommer, kan man forsøge at modvirke det ved at give den en Spiseskefuld Salt og en Haandfuld Bulkeblade paa Foderet Morges og Aften. Blaa Mælk kan meddele sin Farve til hvid, naar den blandes dermed, og Feslen maa derfor navnlig modarbejdes ved streng Renlighed med Votter og Mælkelar.

19. Mod Efterbyrdens manglende Afgang hos Kvæg.

33) Pulv. Potaste 75 Gram
— Kolojonium 75 —
— Enebær 100 —
— Entianrod 100 —

blandes og indgives 3 Gange daglig, 3 Spiseskefulde hver Gang.

34) Pulv. Potaste 100 Gram
— Enebær 200 —
blandes og indgives som Nr. 33.

Fortegnelse over Markederne i Aaret 1895.

Afkortelser: S. Heste. Dv. Dvæg. Kr. Kram.
De indklammede Tal angive, hvormange Dage Markedet holdes.

Slesvig.

Altenraa 26 Febr. 12 Martz Dv. S.,
24 Apr. Dv., 30 Apr. Dv. S., 16 Juli (3)
Kr., 22 Juli 1, 15 Okt. Dv. S., 21 Okt.
(3) Kr., 16 Dec. Dv. S.

Arnum 1 Maj, 2 Okt. Dv. S. Træv.

Augustenborg 20 Maj Kr.

Arnsø 18 Juni Dv. S., 19 Juni (2) Kr.

Volderslev 29 April, 5 Okt. Kr. Dv. S.

Bredsted 27 Febr. (3) Kr., 28 Febr. 17,
24 Apr. 1, 8 Maj Dv. S., 20 Juni (2)
Kr., 4, 11, 18, 25 Okt., 1, 8, 15, 22, 29
Nov. Dv. S., 5 Decbr. (2) Kr.

Broager 24 Maj (2) Kr. (1) Dv. S., 4
Nov. (2) Kr. (1) Dv. S.

Bromølle paa Als 7 Juni Dv. S.

Burg paa Høgenæs 1 Juli Stomager-
arb., 16 Okt. (4) Kr.

Dynneved paa Als 24 Juni Dv. S.

Gernsforde 25 Febr. (3) Kr. (1) Dv.
S., 29 April Dv. S., 17 Juni (3) Kr.
(1) Dv. S., 30 Sept. (3) Kr. (1) Dv. S.

Gjævel 3 Maj, 1 Okt. Dv. S.

Glensborg 11 Febr. 19 Martz Dv. S.,
24 Martz (4) Kr., 5 (2) 19, 26 Apr.,
3, 10, 17, 24, 31 Maj, 15, Juli, 11,
Sept. Dv. S., 13, 14 (4) Kr., 22 Okt.
(2), 31, Okt., 7 Okt. Nov. Dv. S.

Frederikstad 21 Maj, 22 Juli (2) Kr. (1)
Dv. S., 13 Sept. Kr., 2, Okt. Kr. Dv. S.

Hjølde 16 April, 13 Sept. Kr. Dv. S.

Harding 14. Febr. (3) Kr., 5. Martz
Dv. S., 20. Juni (3) Kr., 17. Sept.,
15., 22., 29. Okt., 5. Nov. Dv. S.

Graasten 16. Maj, 3. Okt. Dv. S.

Gram 8. Maj, 19. Okt. Dv. S. Træv.

Haderslev 8. Jan., 25. Febr., 4., 11.,
18., 25. Martz. 1., 16. Apr. Dv. S.,
22. Apr. (3) Kr., 22., 29. April. 6.,
13., 20., 27. Maj. 4., 10, 17., 24. Juni
Dv. S., 25. Juli (3) Kr. Jult., 23. Spt.
(3) Kr., 23., 30. Sept., 7., 11., 21., 28.
Oktbr., 4., 11. Novbr. Dv. S.

Hausved 1. Maj, 30. Sept. Kr. Dv. S.

Hellevad 27. April. 9. Oktbr. Dv. S.

Højer 2. Maj, 17., 24. Okt. Dv. S. Træv.

Hulsum. Hver Torsdag fra 1. Udd. til
Hansb (dog ikke den stille Uge, og derjom
ellers Hestdag, da Onsdag forud) Dv. S.,
Hver Onsdag fra Hansb. til Udd. Dv. S.
og fra 25 Juni til 27 Nov. hver Tirsdag
Jaar. 1. April Dv. S., 13. Juni (4)
Kr. Udd. 21 Juni. 16. Sept. Dv. S., 26.
Sept. (4) Kr., 16 (2), 23. (2), 30 (2)
Okt., 6. (2), 13. (2), 21. Nov. Dv. S.

Jels 23. Apr., 22. Okt. Dv., S., Hestl.,
Træv., Husflidsb.

Kappel 15. Martz Dv. S., 8. Maj (2)
Kr., 23. Okt. (2) Kr.

Karbh (Gjern.) 18. Apr., 10. Okt. Dv. S.

Kløvlev 16. April, 9. Sept. Dv. S.

Krop 22. Okt. Dv. S.

Kanghorn 27 April Kr. Dv. S., 18 Avg.
(2) Kr., 19 Avg. Dv. S.

Kæk 26. Febr. 5., 12., 19., 26. Martz,
2, 16 23, 30. Apr., 7, 14. Maj Dv. S.,
20. Maj (3) Kr. (2) Dv. S., 23. Maj
4, 11, 18, 25. Juni, 2., 9, 16 23. Juli, 26
Avg., 9. Sept. Dv. S., 3, Okt. (3) Kr.,
4, 7, 14, 22, 28. Okt., 5, 11, 18, 25.
Nov., 3, 9, 16, 23. Decbr. Dv. S.

Løgum (Øster): 3 Maj, 11 Okt. Dv. S.

Løgumkloster 12., 25. Martz Dv. S.,
24 Apr (3) Kr., 25 Apr. 2 Maj 15 Juni
18 Juli Dv. S., 15 Avg. (2) Kr. 16 Avg.,
3 Okt. Dv. S.

Nylsborg 25 Juni (2) Kr., 25 Juni Dv.
S., 25. Sept. (2) Kr.

Niblum paa Fær 1. Martz (2) Dv. S.

Niesbøl (Lønder Amt.) 28 Jan. (3) Kr.,
28. Jan., 29. April, 6. Maj, 17 Juni
Dv. S. 19 Juni Kr. 21 Okt., 19 Nov. Dv. S.

Nordborg 8. Febr. Dv. S., 6. Maj (2)
Kr., 7. Maj Dv. S., 24 Sept. (2) Kr.,
31 Oktbr. Dv. S.

Odensvort 9. Juli, 13. Avg., 10.
Sept., 8 Okt. Dv. S.

Nabsted 16. April, 7 Okt. Dv. S.

Nødding 29 April, 18 Sept. Dv. S.

Sattrup 29 April, 16 Sept. Dv. S.

Stafund 16 April, 20 Sept., Dv. S.

Stabsted 18 Sept. Kr. Dv. S.

Stobby (Sønderb. Amt.) 24 Sept. Dv. S.

Stjærhøvel 21 April, 16 Okt. Dv. S. Træv.

Slesvig 9 Jan. Dv. S., 17 Febr. (10) Kr.,
13. Martz, 2, 16, 30 April, 7, 14. Maj
Dv. S., 1 Sept. (8) Kr., 5 Sept. (2),
18, 25 Okt., 1 Nov. Dv. S.

Steinberg 6 April, 12 Okt. Dv. S.

Süderstapel 22 Apr. (2) 7 Okt. (2) Kr. Dv. S.

Sønderborg 14, 21 Martz Dv. S., 4.
April Kr. Dv. S., 22 Maj Dv. S., 17
Juli Kr., 30 Spt. (2) Kr., 19 Okt. Dv. S.

Sønderbrarup 25 Apr. Dv. S., 29 Juli
(3) Kr., 29 Juli (2), 14 Okt. Dv. S.

Tinglev 3 April, 23 Avg. Dv. S.

Tostfund 25 Apr., 30 Okt. Dv. S. Træv.,
Hestflag., og Husflidsvarer.

Tønder 11. Jan. Dv. S. hver Fre-
dag (undt. stille Uge) fra 1. Martz til
31. Maj, og fra 5. Juli til 13. Decbr.
Dv. S., 5. Juni (4) Kr. Udd. 6. Avg., 3,
24 Sept. Dv. S., 29 Sept. (4) Kr. Humle.

Trejsa 1. Ma Dv. S.

Tønning 26 Maj (4) Kr., 26 Juni, 3, 10,
17, 24 31 Juli, 7, 14 August Dv. S., 21
Avg. Kr. Dv. S., 28. Avg., 4, 11 Sept.
Dv. S., 12. Sept. Ungt. S. 18, 25 Sept. 2, 9

14, 16, 21 23. Okt. Dv. 27. Okt. (2) Kr.,
28. 30 Okt., 4. 6. 13. Nov. Dv. 5.
Wilerup 2 April, 26 Okt., Dv. 5.
Wgl paa Fær 2 Maj (4), 18 Okt. (4)
Kr., 18 Okt. Dv. 5.

Solsten og Lauenborg.

Åhrensborg 14 Maj, 6 Nov. Kr. Dv. 5
Altona 1 April (3), 17 Juni (3), 9 Sept.
(3), 9. Decbr. (18) Kr. Hele Karet
igjennem hver Mandag, Onsdag og
Fredag Dvægemarked.

Alt-Rahsted 16 Sept. Kr. Dv. 5.
Bargteheide 13 Juni, 14 Nov. Kr. Dv. 5.
Barmstedt 1 April, 12 Juni, 15 Avg.,
30 Okt. Kr. Dv. 5.

Basthorst 4 Martz, 1 Novbr. Kr.

Beldenfleth 27 Maj Kr.

Bergstedt 8 Juli, 28 Oktbr. Kr. Dv. 5.

Bordesholm 7 Jan. Dv.

Bornhoved 17 Juli Kr., 28 Okt. Dv. 5.

Bobenau 3 Okt. Kr.

Bramstedt 25 April (2) Kr. Dv., 25 Okt.

(2) Kr. Dv. 5.

Brügge 24 Juni Kr.

Brunsbüttel 1 Juli (2) Kr.

Büchen 2 April Kr., 15 Oktbr. Kr. Dv. 5.

Burg (Syddt.) 28 Maj, 2 Okt. Kr. Dv. 5.

Delbe 4 April, 1 Nov. Kr.

Elshede 16 Okt. Kr. Dv. 5.

Elmhorn 7 Martz, 17. Juni Kr.,

30 Sept. Kr. 5., 1 Nov. Kr. Dv.

Glücksstadt 12 Maj (3), 21 Juli (3), 20

Okt. (3) Kr.

Glissing 25 Juni Kr. Dv. 5.

Grömitz 4 April, 30 Septbr. Kr.

Gr. Grönan 29 April, 14 Okt. Kr.

Grube 27 Maj, 16 Dec. Kr.

Hadenarsken 20 April Dv. 5., 21

Okt. (2) Kr. Dv. 5.

Hamberge 25 Sept. Kr.

Hafelau 27 Maj Kr.

Hafeldorf 21 Okt. Kr.

Helde 18 Febr. (2) Kr., 18 Febr. 5.,

26 Apr. Dv 9 Juli (2) 5. 10 Juli (2)

Kr., 28 Sept. Dv., 30 Dec. 5.

Helligenhafen 10 Juli, 18 Dec. Kr.

Helligenstedten 20 Sept. Tillægsdv.

Heunstedt 24 April, 18 Sept., 6. Dec.

Kr. Dv. 5.

Hershorn 20 Maj, 29 Juli Kr.

Hohentwistedt 5 April Kr. Dv. 5.,

27 Avg. 5., 15 Okt. Kr. Dv. 5.

Hörnerkirchen 29 April, 14 Okt., Kr.

Dv. 5.

Horf 19 April, 16 Okt. Kr. Dv. 5.

Ishoe 14 Martz 5., 24 Martz (4) Kr.,

17 April Dv., 2 Septbr. 5. 7 Septbr.

Dv., 8 Sept. (4) Kr., 28 Okt. Dv.

Kallentkirchen 9 Okt. (2) Kr. Dv.

Kellinghusen 8 Maj Kr. Dv. Trav., 24

Juni, 1 Avg. 5., 8 Avg. Kr.

Kiel 6 Jan. (13), 3 Martz (4) Kr., 3 Martz

(2) 5., 26 April Dv., 30 Juni (4) Kr., 30

Juni (2) 5., 15, 25 Juli, 1, 8, 15, 22, 29 Avg

5, 12, 19, 26. Sept., 3 Okt. Dv., 6 Okt.

(4) Kr., 6 Okt. (2) 5., 10, 17, 24 31.

Okt., 7, 14 Novbr. Dv.

Kirchnüchel 13 Maj, 9 Sept. Kr.

Klein Wefenberg 30 Septbr. Kr.

Kreuzpe 20 Martz (3), 23 Okt. (3) Kr. Dv. 5

Lauenburg 4 Martz Dv. 5., 18 Apr.

(2) Kr. Dv. 5., 5 Juni Dv. 5., 19 Okt.

(2) Kr. Dv. 5., 29 Okt. Dv. 5.

Lehnshau 30 Septbr. 5.

Lunden 4 April (2) Kr., 1 April Dv. 5.,

4 Okt. (2) Kr., 4 Okt. Dv. 5.

Lütjensburg 19 Martz Kr. Dv. 5., 23

Apr. Dv., 22 Juli Kr. 5., 7 Nov. Kr. Dv.

St. Margarethen 14 Juli (2) Kr.

Marne 29 April (2) Kr., 1, 8, 15 Maj

Dv., 9 Okt. (2) Kr., 9, 16, 23, 30 Okt.,

5, 13, 30 Nov. Dv., 30 Dec. 5.

Melsdorf 25 Martz (2) Kr., 25 Martz. 5.,

5, 19, 26, Apr., 3, 10, 17, 24, 31 Maj

Dv., 16 Sept. (2) Kr., 16 Sept. 5.

4, 11, 18, 25 Oktbr., 1, 8, 15,

22 29 Nov. Dv.

St. Michaelis-Damm 7, 14 Maj Dv.,

21. Maj Kr. Dv., Trav., 15, 17,

24. Oktbr. Dv.

Wölln 9 Jan., 13 Febr., 13 Martz,

16 Apr. Svin, 24 Apr. Dv., 5 Maj,

12. Juni Svin, 19 Juni Kr.

Dv., 10 Juli, 14 Avg., 11 Sept.,

9 Okt. Svin, 23 Okt. Dv., 12 Novbr.

(3) Kr., 13 Novbr. 11 Decbr. Svin.

Neuenbrook 10 Jan., 29 Juli 5.

Neuenmünster 2 Maj (2) Kr. Dv. 5.,

21 Avg. (2) Kr., 21 Avg. Dv. 5., 21

Okt. (2) Kr., 21 Okt. Stube 5.

Nenkstadt 21 Febr. (2), 10 Juni Kr.,

23 Sept. Dv. 5., 4 Nov. (3) Kr.

Nendorf 27 Maj, 8 Okt. Kr. Dv.

Nienstäden 17 Juni, 23 Sept. Kr. Dv. 5.

Nortorf 22 April, 11 Res. Kr. Dv. 5.

Oldenburg 18. Febr. Kr. 5. Nöckerir.

15 Juli Kr. 5., 16 Septbr. Jul.

Unglv., Eed. 21 Okt. (2) Kr. Dv.

Oldesloe 5 April, 21 Juni, 27 Sept.

Kr. Dv. 5.

Ottensen 1. Juli, 19. Avg. Kr. Dv.

Winneberg 2 April Kr. Dv. 5., 21 Okt.

Kr. Dv.

Wou 11 Martz 17 Juni, 2 Sep. Kr. 5.,

11 Nov. (2) Kr., 11 Nov. Dv. 5.

Woppenbüttel 11 Sept. Kr. Dv. 5.

Wreck 18 Febr. Kr. Dv. 5., 25 Martz

Dv. 5., 25 Maj Kr. Dv. 5., 14 Okt. Dv. 5.

Suitzborn 25 Martz, 26 Juni, 24

Okt. Kr. Dv.

Wageborg 31 Jan., 28 Febr. Svin, 18

Martz (3) Kr., 27 Martz Dv. 5., 28

Martz, 25 Apr., 30 Maj, 27 Juni Svin,

15 Juli (3) Kr. 17 Juli Dv. 5., 25 Juli,

29 Avg., 26 Sept. Svin, 30 Okt.

Kr. Dv. 5., 31 Okt., 28 Nov., 27

Decbr. Svin.

Welnfeld 13 Maj, 11 Nov. Kr. Dv. 5.

Wellingen 13 Juni, 10 Okt. Kr.

Wendeberg 10 Mar. 5., 19 Martz

(5) Kr., 11 Martz, 29 April Ov. h.,
 23 Juni (5) Kr., 24 Juni Ov. h.,
 22 Septbr. (5) Kr., 24 Septbr., 24
 Oktbr. Ov. h.

Gande 11 Martz Ov., 2 Sept. Kr. Ov.
Sandseeben 22 Martz, 11 Okt. Kr.
Schenefeld 3 Maj Ov. h., 11 Okt. Kr. Ov. h.
Schiffel 21 Juni Ov. h.
Schiphorst 14 Maj, 18 Oktbr. Kr.
Schlamerdorf 14 Juni Kr.
Schönberg 6 Maj, 28 Okt. Kr.
Schwarzenbeck 19 April, 1 Oktbr. Ov.
Segeberg 7 Febr. h., 5 Maj (2), 25
 Avg. (2), 3 Nov. (2) Kr. Ov. h.
Siebenhäumen 24 Maj, 25 Okt. Kr.
Sief 4 April, 4 Febr. Kr. Ov. h.
Steinbek 20 Maj, 30 Septbr. Kr. Ov. h.
Schiffeld 19 Juni Kr., 30 Oktb. Ov.
Tellingstedt 30 Apr., 25 Okt. Kr. Ov. h.
Trittan 27 Maj, 21 Okt. Kr. Ov.
Heterfen 20 April Kr. Ov. h., 14 Juni,
 26 Juli Kr., 18 Okt. Kr. Ov.

Waden 16 April, 7 Okt. Ov. h.

Wandebek 3, 10, 17, 24, 31 Jan., 7, 14, 21
 28 Febr., 7, 14, 21, 28 Martz 4, 18
 Apr. Ov., 22 Apr. Kr. Ov. h., 25 Apr
 2, 9, 16, 22, 30 Maj, 6 Juni Ov., 10 Juni
 Kr. Ov. h., 13, 20, 27 Juni, 4, 11, 18,
 25 Juli, 1, 8, 15, 22 August Ov., 26
 August Kr. Ov. h., 29 Avg. 5, 12, 19,
 26 Sept. 3, 10, Oktbr. Ov., 14, Oktbr. Kr.
 Ov. h., 17, 24, 31 Okt. 7, 14, 21, 28 Nov.
 5, 12, 19, 24 Decbr. Ov.

Wedel 12 Febr. Kr., 3 April, 24 Maj
 Kr. Ov., 25 Okt. Kr. Ov.

Wesselsburen 25 April, 1 Okt. Kr. Ov. h.

Westensee 25 Nov. Kr.

Wewelsfleth 16. Juni (2) Kr.

Wilster 4 Jan. h., 26 Apr. Ov. h., 30 Juli
 h., 24 Avg. (8) Kr., 16, 23, 30 Okt. Ov.

Markeder i Danmark.

Alvingebro 22. Febr., 5. Apr. h. Ov.,
 1 Maj Ov. 26 Juli, 3 Sept. Ov. Jaar.
 11 Okt. Ov. Jaar h.

Alsekrup 20 Martz h. Ov., 17 Apr.
 Ov., 12 Spt. Ov. h. h., 19 Nov. Ov. h.

Alshyro 2 Apr. Ov., 12 Sept. h. Ov. h.

Althæl Walle 17 Apr. 7 Okt. Ov. Jaar.

Alsborg 7 Febr. 19 Martz h., 17 Spt.
 16 Okt. Ov. Jaar. 11 Dec. h. Ov.

Althæl 1 Okt. Ov.

Althüs 9 Jan., 18, 25 Febr., 4, 18, 25
 Martz 1. Apr. h. 16. Apr 6 Maj Ov. 8
 Juli h. Ov., 15 Okt. Ov. h., 14. Dec. h. Ov

Alars 12 Febr. 8 April Ov., 3. 30 Sept
 5 Nov. Ov. og Jaar.

Alarup 23. Febr., 27. Apr. h. Ov.,
 26 Okt. h. Ov. og Jaar.

Algersted 25 Septbr. Ov. og Jaar.

Alns 30 April Ov., 20 Sept. Ov. og Jaar.

Alnsager 4 Maj Ov., 19 Nov. Ov. h.

Alnsens 4 Martz, 8 Apr., 14 Maj 21 Juni
 18 Sept. h. Ov. 4 Nov. h. Ov. Jaar.

Alsergets Kro 1 Apr. Ov., 25. Sept.
 h. Ov. og Jaar.

Alsthus 15 Martz h. Ov.

Alstingbro jurte Fordrag i hver
 Raaned Marked med Kreaturer.

Bogensø 18 Febr. h., 14, 26 Martz, 7.
 Maj h. Ov., 4 Juli h. 24 Sept. h.
 Ov., 5 Nov. Ov. Jaar, 17 Dec. Ov..

Bording Station 28 Okt. Ov. Jaar.

Brandø 3 Avg., 21. Sept. Ov. Jaar

Brobyhørl 1 Ap. h. Ov., 16 Okt. Ov. h.

Bukke 13 Sept. h. Ov. Jaar.

Bakmarkebro 17 April Ov., 2 Okt.
 Ov. og Jaar.

Brødstrup 4 Maj Ov., 27 Juli 18 Okt. Ov. h.

Balager 10 Apr. Ov., 29 Avg. h. Ov. Jaar.

Ebeltoft 12 Febr., 21 Martz, 26 Juni
 h. Ov., 18 Sept. Ov. Jaar.

Egekov 12 Sept. h. Ov.

Esbjerg hver Fredag fra Nystaar til 5
 Juli og fra 25. Okt. til Nystaar Ov.

Faaborg 14. Febr., h. 12. 30. Martz
 h. Ov., 15 Juni h., 1 Okt. Ov.
 Jaar 2 Nov. h. Ov. Jaar.

Fjerritslev 9 Martz h. Ov., 25. Juli
 Ov. Jaar, 8 Okt. h. Ov. Jaar.

Flaenksjold 9 April Ov., 10 Sept.,
 6 Nov. Ov. Jaar.

Foldingsbro 27 Apr., 15 Maj, 17 Okt. Ov.

Fredericia 14 Jan. h., 16 Okt., 6. Ap.
 h. Ov., 1 Maj Ov., 12 Juli h. Ov.,
 4 Okt., 15 Nov. Ov. Jaar.

Frederikshavn 17 April Ov., 24 Spt.
 h. Ov. Jaar, 23 Okt. Ov. Jaar.

Gjerlev 29 April Ov., 4 Okt. Ov. Jaar.

Give 25. Martz, 26 Apr. Ov., 12. Juni
 6 Sep. h. Ov. Jaar 24. Okt., 16.
 Nov. Ov. og Jaar.

Glæsborg 16 April Ov., 26 Sept. h.
 Ov. Jaar.

Grenaa 20 Martz, 4 Juli h. Ov.
 27 Sept. 5 Nov. Ov. Jaar.

Grindsted 18 Juni Ov., 7 Spt. Ov. Jaar.

Hammel 31. Jan. h. Ov., 24. Apr.
 16. Maj Ov., 2. Avg., 12. Okt., 2.
 Dec. Ov. og Jaar.

Hadsen 29. Martz, 23. April Ov.,
 2. Sept., 10. Okt. Ov. Jaar.

Hadsund 3. Apr., 6. Maj Ov., 4.
 Sept. h. Ov. Jaar, 2. Okt. Ov. Jaar.

Hals 30. Sept. Ov. Jaar.

Havndal 25 April Ov., 31 Juli, 27
 Sept., 21 Nov. Ov. h.

Herning 22 Febr 16 Martz, 9 Apr., 11
 Maj, 25 Juni h. Ov., 30, 31 Avg., 5
 Okt., 11. Dec. h. Ov. Jaar.

Høsfelager 19 Apr h. Ov., 21 Okt.
 h. Ov. Jaar.

Hjallerup 4 Ap. h. Ov., 25 Ap. Ov. 6, 7,
 Juni h., 3. 24 Okt., 14 Nov. Ov. Jaar.

Hjerring 5 Febr. h., 16, 30 Martz h. Ov
 4, 27 Juni h., 21. Sept., 12 Okt.
 Ov. Jaar.

Høbro 18 Jan. h. Ov., 15 Febr. Ov., 25
 Martz h. Ov., 10 Apr., 11 Maj Ov.,
 11 Juni, 3 Juli h. Ov., 9 Avg. Ov.
 h., 19, 20 Sept. h. Ov. h., 18 Okt.,
 8 Nov. Ov. h., 6 Dec. h. Ov. h.

Holsted 15 Jan. h. Co., 9 April, 13 Nov. Co.
Holtebro 2 Jan. h. Co., 18 Febr. h., 14 Martis h. Co., 20 Apr., 4 Maj Co., 14 Juni h. h., 31 Juli Co. h., 9, 10 Spt., 3, 4 Okt. h. Co. h., 16 Nov. Co. h.
Horslyd 27 Apr. Co., 25 Spt. Co. h.
Horsens 11 Jan., 20, 27 Febr., 6, 20., 27. Martis, 3 April. h., 17, 29. Apr. Co., 17, 18 Juni h. Co., 27 Sept., 23 Okt. Co. h.
Hurnp 8 Febr. h. Co., 8 Juni h., 2 Sept. h. Co. h.
Hvalpsunds Maj Co., 5 Okt. Co. h.
Hvidbjerg 16 Apr. Co., 30 Spt. Co. h.
Høber Kro 20 Martis, 29 April, 23 Sept. Co., 19 Okt. Co. h.
Jellinge 11 Maj Co., 24 Sept. Co. h.
Jetsmark 28 Sept. Co. h.
Kappenbrug 10 Okt. h. Co. h.
Kjellerup 24p, 6 Maj, 25 Spt., 17 Ct. Co. h.
Kjerteminde 8 Martis h., 23 Martis h. Co., 10 Juni h., 12 Okt. h. Co. h., 20 Nov. h. Co.
Knudstrup 27 Juni Co.
Koldby 19 Apr. Co., 26 Sept. h. Co. h.
Kolding 3 Jan., 22 Febr., 1, 8, 22, 29 Martis 5 Apr. h., 10, 25 Apr., 4, 18 Maj Co., 13 Juli h. Co., 14 Sept., 11 Okt. h. Co., 18 Okt., 1, 8 Nov. Co. h.
Kollind 13 Febr. h. Co., 27 Martis, 7 Maj, 20 Juni Co., 17 Juli h. Co. h., 11 Sept., 13 Nov. Co. h., 19 Dec. Co.
Kibæk Station 8 Maj Co., 5 Nov. h. Co.
Kembig 16 Febr. h., 16 April Co., 13 Juni h. Co., 26 Aug. Co. h., 1 Okt. h. Co. h., 15 Nov. Co. h.
Keds 6 Apr. Co., 7 Sept. Co. h.
Køgstør 6 April Co., 24 Juli 14 Sept., 14 Okt., 18 Nov. Co. h.
Køkken 10 Apr. Co., 4 Okt. Co. h.
Køkkenvej Kro 19 Sept. Co. h.
Koriager 6 Martis, 9 Juli Co., 3 Okt., 6 Nov. Co. h.
Kuribo 5, 19 Martis, 2 April, 13 Juni h. Co., 30 Okt. h.
Kærstal 31 Maj, 27 Sept. Co.
Kibbelsart 20 Febr., 15 Martis 4, 17 Apr., 9 Juli, 19 Sept. h. Co., 31 Okt. Co. h.
Korsø 11 Maj Co., 14 Okt. Co. h.
Krakov 28 Febr., 14, 25 Martis 1, 22 Okt., 5 Nov. h. Co. h.
Krøbe 11 Martis h. Co., 21 Nov. Co., 2 Sept. Co. h., 1 Okt., 1 Nov. Co. h.
Kriustofte 14 Febr. h. Co., 16 Okt. Co. h.
Kyhørg 16, 29 Martis, h. Co., 3 Juli h., 11 Okt. h. Co. h., 8 No. Co. h.
Kyhøjboing 11. Febr. h. Co., 12 Martis h., 22 April Co., 11. Juni h., 27. Juli, 21. Sept., 11. Okt. h. Co. h.
Kyhøjboing v. h., 29 April, 19 Juli, 7 Okt., 11 Nov. h. Co.
Kyhøjboing i. Dns. i hv. Maaned Co.
Korre-Sundby 6 Febr. 18 Martis h. Co., 20 April Co., 1, 15 Okt. Co. h.
Korre Sneede 5 April, 30 Okt. Co.
Kyhøjboing Kro 22 Apr., 21 Okt. Co. h.

Korsø 21 Martis, 4 Apr., 20 Spt. h. Co., 2 Nov. h.
Odder 28 Febr. 4 Apr. h. Co., 25 April Co., 1. Nov. Co. h., 13 Spt. h. Co. h., 12 Nov. Co. h.
Odense 25 Febr. h., 7, 19 Martis, 2 Apr., 8. Maj 10 Juli (St. Knud), h. Co., 2 Okt., 6 Nov. h. Co. h., 18 Dec. Co.
Ramme 27 Aug. Co. h.
Randbøl 25 April Co.
Randers 7, 8 Jan., 15, 16 Febr., 2, 9, 23, 30 Martis, h., 4 Maj Co., 17, 18, Juni Uld, 5, 6, Juli h., 5, 6, Sept. h. Co. h., 28 Sept. Co. h., 26 Okt. Co. h., 9 Nov. Co. h., 13 Dec. h. Co.
Ribe 21 Febr., 16 Martis h. Co., 16, 23, 30 Apr., 7, 14 Maj Co., 18 Juni 6 Aug. h. Co. h., 31 Aug. Co. h., 1. Okt. Co. h., 8. 15, 22, 29 Okt., 5 Nov. Co. h.
Ringe 4 Apr., 1. Juni h. Co., 7 Nov. Co. h.
Ringhøjboing 19 Febr. h., 25 April Co., 15 Juni h. Co., 1 Aug. Co. h., 7 Okt. h. Co. h.
Rindshøjboing 5 Apr. h. Co., 14 Juni h., 9 Nov. h. Co. h.
Rh 14 Maj Co., 16 Okt. Co. h.
Rødby 26 Febr., 9 Apr. h. Co., 1 Juli 19 Okt. Co., 19 Nov. h. Co.
Rønde 22 Martis Co., 17 Sept. 20 Nov. Co. h.
Salten 9 Juli h. Co.
Saxhøjboing 12, 26 Martis h. Co., 8 Juli, 1 Okt. Co., 7 Nov. h. Co.
Selde 17 April Co., 19 Sept. Co. h.
Sjælbro 8 Martis, 17 April, 14 Maj Co., 21 Okt. Co. h.
Silkeborg 23 Febr., 23 Martis h. Co., 6 Apr., 7 Maj Co., 13 Juni 10 Juli 26 Spt. h. Co. h., 21 Okt. Co. h., 21 Nov., 20 Dec. h. Co.
Sindal 29 April Co., 20 Sept., 15 Okt. Co. h.
Skals 7 Maj Co., 21 Sept. Co. h.
Skandby 18 April h. Co.
Skanderborg 10 Jan., 19, 26 Febr., 3, 19, 26 Martis 2 Apr. h., 15 Maj Co., 14 Juni 11 Juli h. Co., 11 Spt., 22 Okt. h. Co. h.
Sjerru 22 Martis, 2 August h.
Skive 3 Jan., 12 Febr., 13 Martis h. Co., 23 April, 9 Maj Co., 12 Juni h., 29, 30 Juli, 7 Sept., 30 Spt. h. Co. h., 14 Nov. Co. h.
Sjorving 17 Jan. 14 Febr. 14 Martis h. Co., 9 Apr., 9 Maj Co., 13 Juni 2 Juli h. Co., 18 Sept., 17 Okt., 7 Nov., 5 Dec. Co. h.
Skram 13 Sept. h. Co. h.
Stoholm 11 Maj Co., 17 Sept. Co. h.
Stubbshøjboing 26 Juni, 28 Okt. h. Co.
Svendborg 6 Martis h., 20 Martis, 3 Apr., 15 Maj, 17 Juli h. Co., 9 Okt., 1 Nov. h. Co. h., 21 Nov. h. Co.
Sæth 2 April h. Co., 18 Sept., 5 Okt. Co. h.
Sønderomme 24 April Co., 21 Okt. Co. h.

Farm 29 Apr. Co., 11 Sept. f. Co. Jaar. 8 Okt. Co. Jaar.
Fhim 11 Nov. Co. Jaar.
Fhirstrup 13 Martz f. Co., 20 Sept. Co. Jaar.
Fhille 18 April Co.
Fhisted 9 Febr., 11 Martz f., 10 Apr. 6 Maj Co., 10 Juni f. Ild., 4, 27 Sept. f. Co. f., 12 Okt. Co. f. Ild.
Fhorup Vaskhuus 9 Maj Co., 16 Sept. Co. Jaar. 11 Okt. Co. Jaar f.
Frustrup 8 Maj, 16 Avg. 9 Okt. Co. f.
Fruust 8 Maj Co., 22 Nov. Co. f.
Frorring 7 Maj Co., 25 Juli. 2 Okt. Co. f.
Ullstrup (Marsherrede) 16 Jan Co., 12 Marts 13 Juli Co. f., 16 Sept. 3 Dec. Co. Jaar.
Ullstrup Station 15 Maj Co., 17 Sept. Co. f.
Vamdrup 6 Maj Co., 19 Spt. Co. f.
Varde 20 Febr., 15 Martz f. Co., 26 Martz, 22 April, 6 Maj Co., 17 Juni 5 Avg., 12. 13 Spt., 9, 10 Okt. f. Co. Jaar, 20 Nov. Co. Jaar.
Vejle 24 Apr. Co., 20 Juni, 11 Spt. f. Co.

Vejle 12 Jan., 21, 28 Febr., 7, 21, 26 Martz, 4 Apr. f., 18, 30 Apr. Co., 19 Juni f. Co. Jaar, 28 Spt., 25 Okt. Co. f.
Vester-Brønderlev 2 Spt. f. Co. f., anden Mandag i de øvrige elleve Maanedes Maaned med Co.
Vesterhastling 29 Martz Co., 11 Sept. Co. Jaar.
Viborg 4 Jan f., 13 Febr. f. Co., 21, Marts, 27 Apr. 25 Maj Co., 22 Juni f. Co., 23, 24 Spt. (Toftemarked) Co. f. f., 19 Okt., 23 Nov. Co. f. 21 Dec. f. Co.
Videbæk 29 Juni Co., 19 Okt. Co. Jaar.
Vildsund 9 Apr. Co., 26 Juli Co. f.
Vinderup 30 Apr. Co., 2 Okt. Co. Jaar.
Vorbaale 8 Apr. Co., 7 Avg. Co. Jaar.
Wrads 8 Maj Co., 18 Spt. Co. Jaar
Verskjøbing 22 Martz, 18 Juli f. Co., 3 Okt. f. Co. Jaar
Slagø 20 April Co., 23 Okt. Co. Jaar.
Sløss 29 Juni f.
Østerbenstrup 5 Apr. Co., 25 Juni f.
Øster-Vraa 1 April, 7 Okt. Co.

Torbøge. Mandag: Haderslev, Tønning, Fredericia. Tirsdag: Aabenraa, Husum, Kolbing, Esbjerg. Onsdag: Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg. Torødag: Husum, Fredericia, Varde. Fredag: Flensborg, Frederikstab, Tønder, Brebsted, Kolbing. Lørdag: Aabenraa, Eternærde, Rendsborg, Eslevig, Husum, Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Aalborg, Esbjerg.

Porto-Takster.

Et frankeret Brev indtil 15 Gr.: 10 P., til Danmark 20 P.
 — ufrankeret Brev 20 P., — — 40 P.
 — dobbelt Brev fra 15—250 Gr.: frank. 20 P., ufrank. 30 P.
 Korrespondancekort 5 P., til Danmark 10 P.
 Trykjaeger indtil 50 Gr.: 3 P., fra 50—100 Gr.: 5 P., fra 100—250 Gr.: 10 P., 250—500 Gr.: 20 P., 500—1000 Gr.: 30 P.
 Trykjaeger til Udlandet indenfor Verdenspostforeningen 5 P. for hver 50 Gr. Kun forjendes indtil 2 Kilogr.
 Vareprover indtil 250 Gr.: 10 P.
 Rekommanderede Breve eksklusiv Porto 20 P.
 Postanvisninger indtil 100 M.: 20 P., over 100—200 M.: 30 P., 200—400 M.: 40 P.; til Danmark indtil 355 Kr.: 10 P. for hver 20 M., i det Mindste 20 P.
 Postmandater indtil 600 M.: 30 P.
 Pakker indtil 5 Kilogr. (10 Pd.) ved en Distance af 75 Kilom. (10 Mil) 25 P., over 75 Kilom. 50 P.
 Pengebreve indtil 75 Kilom. (10 Mil) 20 P., ufrank. 30 P., over 75 Kilom. 40 P., ufrank. 50 P.
 Forsikringsgebyr for hver 300 M. eller en Del af 300 M.: 5 P., i det Mindste 10 P.
 Breve indenfor Verdens-Postforeningen: frankerede Breve 20 P. for hver 15 Gr., ufrank. 40 P. for hver 15 Gr.; Korrespondancekort, 10 P.; Trykjaeger, Vareprover 5 P. for hver 50 Gr.
 Telegrammer for hele det tyske Rige:
 For hvert Ord 5 P., dog mindst 50 P. Til Danmark 10 P. for hvert Ord. Udberetninger per Telegram indtil 400 M. den sædvanlige Postanvisningsporto og Taksten for et Telegram.

Fortegnelse

over

de fornemste nulevende Regenter i Europa.

Badeu: Storhertug Friedrich, ...	født 1826.
Baiern: Kong Otto I. (Regent Luitpold)	1848.
Belgien: Kong Leopold II.	1835.
Braunschw.: Prins Albrecht.	1837.
Danmark: Kong Christian IX.	1818.
Frankrig: f. T. Casimir Pèrier, Præsident	1847.
Grækenland: Kong Georg I.	1845.
Hessen: Storhertug Ludwig IV.	1837.
Holland: Regentinde Emma	1858.
Italien: Kong Humbert I.	1844.
Meckl.-Schw.: Storhertug Fried. Franz III.	1851.
Meckl.-Strelitz: Storhert. Friedr. Willh.	1819.
Oldenburg: Storhertug Peter	1827.
Portugal: Kong Carlos I.	1863.
Preussen: Kong Wilh. II., Keis. af Tyskl.	1859.
Rusland: Kejser Alexander III.	1845.
Sachsen: Kong Albert	1828.
— Altenburg: Hertug Ernst	1826.
— Coburg-Gotha: Hertug Adolf.	1844.
— Meiningen: Hertug Georg II.	1826.
— Weim.-Eisen.: Storhert. Karl Alex.	1818.
Spanien: Alfons XIII.	1886.
Storbritanien: Dronning Victoria I.	1819.
Sverrig og Norge: Kong Oscar II.	1829.
Tyskland: Keiser Wilhelm II.	1859.
Tyrkiet: Storsultan Abdul Hamed II.	1842.
Württemberg: Kong Karl I.	1823.
Østerrig: Keiser Franz Joseph I.	1830.
Kirkestaten: Pave Leo XIII.	1810.

Hilsen til Danmark^{*)}.

En Tysker nylig holdt Foredrag
om Tingenes Tilstand hernede,
slog for Tyskhedens Fremme et Slag,
bad Tyskland til Hjælp staa rede.
«Thi,» saa lød Ordet, «det danske Parti
staar ikke ene, det støttes
af hele det danske Folks Sympati! —
— saa monne og vi beskyttes!»

Helt sjælden Tysken tolked' vor Sag
saa sandhedstro og oprigtigt;
— hvad mere der faldt ved samme Lag
gik os forbi som uvigtigt.
Skjønt det, at vi staa med vort eget i Pagt,
ej en Fremmed skal os fortælle,
saa maatte vi dog paa det Ord give Agt,
han den Gang havde at melde.

Ja, det er Roden, som giver Kraft
til at staa for Vinde og Vover:
I vort eget Folk har vi Styrke haft,
da Uvejrsskyer trak over.

---

*) Dette Digt skrev afdøde Vandrohereriinde Henriette Gubi i Fornæret til Sprogforeningens Almanak. Vi har ogsaa en længere Portælling liggende fra hendes Haand, som vi agter at bringe i næste Årsgang tilligemed et Billede og en kort Levnetstegning af den saa tidligt bortkaldte begavede Kvinde.
Udg.

Blev end med Jærnhaand en Grænse lagt,
som vældelig vil os dele, —
i os dog virker en stærkere Magt,
der samler til Et det Hele.

Ret skal sejre! det Løsen staa
fast paa vor Fane tegnet,
med Gud i Pagt vi det Banner udslaar,
det er Sandhedens Lov tilegnet.
Om det slaa vi Kreds baade syd og nord
for de sorthvide Grænsepæle! —
har de end delt vor Fædrenejord,
de dele, som sagt, ej Sjæle.

Og Kredsen ej sluttes til Løjer og Lyst
som Øjeblikks Børnelege;
det er en alvorlig Manddoms Dyst,
hvor Kravene stadig stege.
Det gjælder en Kamp paa Liv og Død
for hele vort Folkevære,
stor er Magten, man mod os bød,
men — længst vil Retten dog bære.

Ja, hele vort Folk, J med os staa!
hint Lov lad Tysken end give,
for Kampen hernede lad Hjærterne slaa
og Haabet holdes i Live!
Naar I os tage trofast ved Haand,
gjør Sagen vor til Jer egen,
det er, som Kraften fra Fædres Aand
ned til vor Lejr er stegen.

Saa Tak for Troskab i svundne Aar!
«Godt Nytaar!» i danske Vænge! --
Haabet med Sol og Vaarbrud staaer
selv over Dage, de strænge;
det er en udødelig virkende Magt,
lagt os som Arv i Blodet:
Vi staa med Gud og vort Folk i Pagt,
og derfra hente vi Modet!

Henriette.

Grænsefolket.

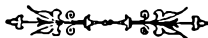
~~Det er ikke en Kreds af sorgslagne Mænd,~~
og blege, grædende Kvinder,
som bag Grænseskjellet I finder,
men en Slægt, som forventningsfuld giver sig hen,
i hvis Aarer Kungeblod rinder;
en Slægt, som vil væрге sin Jord og sit Maal,
og gjøre sin Vilje saa fast som Staal,
og stadig forny det hellige Baal,
som i Hjerternes Inderste brænder;
en Slægt, som fik tømme den bitreste Skaal,
men er fri, trods de bastede Hænder.

Det er ikke en raadvild og ængstet Flok,
som ømmes ved Slagets Vunde,
og som træt i Natten vil blunde,
men en Slægt, som i Troen og Haabet har nok,
og i dem vil sin Livsgjærning grunde;

en Slægt, som har fristet de trangeste Kaar,
men som smiler trods Buler og Rifter og Saar,
som venter paa Dag og som venter paa Vaar,
da det lysner og Bladet sig vender ;
en Slægt, som har vaaget i tredive Aar,
men endnu ej til Søvnighed kjender.

Det er ikke et Folk, som er mærket til Død,
og Svanesangen vil kvæde
fra det lave og vaklende Sæde,
men en Slægt, som fik Kræfter i Trængsel og Nød
og er Led i den samlede Kjæde ;
en Slægt som har Tro paa sin Gud og sin Sag,
paa det brusende Væld under Hjärteræs Slag.
paa hvert eneste Varsel, som melder om Dag,
og som Haab og Forjættelse sender,
en Slægt, som slaar Lejr under Sandhedens Flag,
som med Sejren kun Livskampen ender.

K. J.

Tiden — Evigheden.

I en Almanak skrives der om Tiden, den nøjagtig udmaalte og betegnede Tid, og der er intet Ur til i Verden, der gaar saa nøjagtigt som det Ur, Almanakken gjør Regnskab for. Vi kan i Regelen nøjes med Timer og Minutter, men i denne Bog er Sekunderne med, og naar man har hele det store Bryderi med Skudaarene, saa er det ganske vist de Brøkdele af Minuter, som Jorden sætter overstyr ved sin Fart om Solen, der er Skyld i hele Ulykken. Maaſke kan jeg faa Lov til her, midt blandt de smaa nøje beregnede Tidsrum, at tale om de store, d. s. der regner Aartusinder for flyvende Fugl og det længste Menneſkesliv som et Solglimt bag en Bølge. Hvad Tanken ikke kan fatte eller rumme, søger Fantasien under Menneſkehjærtets gransende Trang at faa Hold paa, den kan nøjes med Billeder, med Fortællinger der træder i Billedets Sted, og gennem hvilke der gaar Hjærtets Auelſe om det, som Forstanden ikke i klare Ord kan fremſtille. I Middealderen sad der rundtom i Kloſtrene Munke, der som Regel havde god Tid, thi de var udelukkede fra al jordisk Syſjel, der ſaa haardt lægger Beſlag paa vore Coner og Kræfter. Deres Sind var henvendt paa det Eoige, og naar der ſaa var en Tænkter iblandt dem, en, der havde Lyſt til at fordybe ſig i Kriſtentroens de store Tankter, ſaa kunde han faa Tid og Samling dertil, og ſandt han en Hiſtorie blandt de gamle hedenſke Minder i hans Folk, eller der blev fortalt en Saga fra det fjærne Oſterland af en tilfældig Vandringſmand, der ſøgte Gjøſtfrighed i Kloſtret, en Saga, der kunde bruges ſom Klædebon for en af Troens Sandheder, ſaa kunde han i Ro grunde over den og ſom Guldsmeden, der arbejder i det koſtbare Metal,

ej blot tilbæne en Form, men vedblive at udsmykke den, indtil den blev et dybsindigt og stærkt Udtryk for en Forestilling. Evigheden, hvad der aldrig har begyndt, hvad der aldrig faar Ende, lader sig ligesaa lidt fatte af Mennekkeforstanden som det endeløse Rum. Men hvad der ikke kan naaes ligefrem, søger man at nærme sig ad Omveje, og hør, nu hoorledes de gamle Munkke har søgt at iføre Evighedsforestillingerne, nej, lad mig hellere sige: Mennekkeshjærtets Evighedshaab og Evighedslængsler Fortællingens Klædebon!

En Aftenstund sad en gammel gudsfrygtig Munk i Klosterhaven. Det var ved Sommertid. Han havde fremsagt sine Bønner og gjennemlæst de hellige Tekster, men hans Tanke kunde ikke slippe et Vers af Davids Salmer: „Tusinde Aar er for Herren som en Dag“. Han sad og grundede over Ordene, men uden at kunne fatte dem. I mens begyndte en lille Fugl at synge i Træet over hans Hoved. Uvilkaarlig lyttede han, thi aldrig havde han hørt saa dejlige Toner, de lod, som de kom fra Himmerige. Fuglen fløj op, satte sig paa et Træ lidt længere borte og begyndte igjen at synge. Munken fulgte den for ikke at miste en Tone af dens dejlige Sang; Fuglen fløj paany op, længere bort, bestandig fulgt af Munken, hvis hele Sjæl var fyldt af de himmelske Toner. Saaledes blev han ved at gaa efter Fuglen, maaste saa langt som en halo Fjerding Vej ind i Skoven, og det hele kunde vel have taget saameget som en halv Times Tid. „Nej“, udbrod Munken, „ikke i Himmerige selv horer man dejligere Sang!“ Omfider tav Fuglen og det forekom Munken, som om han atter vendte tilbage til Jorden. Han gik hjem og da han kom til det Sted, hvor den lille Port, hvoraf han var gaaet ud, skulde være, saa han en stor Mur, en stor Port og ved Siden af den en Indgangsdør. „Drommer jeg?“ udbrod Munken. Han irak i Klokkestrængen og den lille Dør blev lukket op. „Hvad er dit Grund?“ spurgte Portneren ham. Med Undren saa Munken en fremmed Skikkelse staa for sig. „Hvad jeg vil, Broder? — jeg vil ind, forrette min Bøn og gaa til Hvile.“ „Gaa til Hvile, du taler som om du horte til vort Hus, jeg kjender dig ikke, hvem er du?“ — „Det er dig, jeg maa gjøre det samme Spørgsmaal. For en halv Times

Tid siden var her en Høve. Jeg fulgte en Fugl, der sang forunderlig dejligt og gik ind i Skoven et Øjeblik, og nu, da jeg kommer tilbage, finder jeg Mure og Portie dér, hvor der før knap var en Gjerdestavr, og en fremmed Portner, hvis Ansigt jeg aldrig har set." Nogle Klosterbrodre var komne til Stede og lyttede til Samtalen, men de forstod lige saa lidt af Sagen, som Portneren, de spurgte Munken om, hvad Abbeden hid, da han gik ud af Haven og hvad den regerende Konges Navn var. Munken besvarede deres Spørgsmaal, men Brødrene rystede bedrøvet paa Hovedet, de troede øjensynlig, at de havde med et sindsforvirret Menneste at bestille. Endelig udbrod en af dem: „det er bedst, at vi bringer ham ind til Abbeden, han er 110 Aar gammel, han véd maaske noget herom.“ Dermed førte de Munken ad Gange, gjennem Bærelser, som han aldrig før havde set, begge Parter lige forundrede, de over ham, han over dem.

Saa snart den gamle Abbed havde hørt Munkens Fortælling, sagde han: „J véd, Brødre, at jeg kom ung ind i Klosteret og den Gang hørte jeg ofte Tale om en Klosterbroder, der havde været ligejaa gammel som jeg nu er. Han havde for Stik at fortælle om en Broder, der en Aften forlod Klostret, og om hvem man aldrig siden hørte noget.“ Munken stod undrende og lyttede hertil, saa greb Ordene ham. „Det er mig,“ udbrod han, „nu forstaar jeg det. Herren har villet lære mig, at det Ord var Sandhed, at Tusinde Aar for ham kun er som én Dag. Tusinde Aar, i hvilke jeg lyttede til Fuglens Sang, syntes mig kun én Time, og jeg har levet Aarhundreder ud over et Mennestes sædvanlige Livstid. Fader, modtag mit Skriftemaal, giv mig Nadveren, jeg har kun saa Øjeblikke tilbage.“ Samme Nat døde Munken, og hans Sjæl gik ind i den himmelste Salighed, hvor al Tid ophører.

Dette var en af Fortællingerne om de Steder, hvor Tiden horer op og Evigheden begynder, gjensfortalt efter en irsk Optegnelse. Her er en anden.

Der var en Gang to Brødre, som holdt inderlig af hinanden, og de enedes da om, at hvor de end færdedes, i Livet eller i Døden, vilde de komme til hinandens Bryllup.

Saa gif Aarene, og den ene Broder døde, inden nogen af dem blev gift. Den esterleoende Broder sørgede dybt, sølte sig alene i Verden og besluttede at tage sig en Hustru. Da Bryllupsdagen var bestemt og Gjæsterne budne, gif Brudgommen op paa Kirkegaarden for at indbyde sin døde Broder til Festen. Han bankede paa Graven, fremsførte sit Ørende og en Røst svarede: „sæt et Rar Vand ved min Grav, saa vil jeg komme.“ Det gjorde Brudgommen.

Da han saa paa Bryllupsdagen med Bruden og Brudfølget drog over Kirkegaarden for at gaa ind i Kirken, saa han, at Graven aabnede sig, og at hans afdøde Broder, fulgt af en Engel, sluttede sig til Toget, men kun han saa dem. De gif med ind i Kirken, fulgte hjem til Bryllups-gaarden, hoor de, usynlige for alle andre end Brudgommen, deltog med i Festen. Da denne var til Ende, sagde den Døde: „Broder, nu har jeg besøgt dig, kom Du nu med mig og se mit Hjem.“

Brudgommen vilde nodig forlade sin Brud, men Broderen nodte ham, og han gif med.

Saa gif de Side om Side, men Englen foran og viste Vej. Da de var gaact en Stund, kom de til en Port. Englen slog med sin Stav paa Porten, som straks sprang op, hvorpaa de kom ind i en stor Skov med høje, skjonne Træer, men Marken var guld, og der fandtes hverken Græs, Urter eller Blomster paa den. Dog gif der nogle Køer, der alle var jaa fede og blanke, som om de havde gaaet i Græs til Knæerne. Brudgommen undrede sig herover, men sagde intet.

Da de havde gjennemvandret denne Skov, kom de atter til en Port, Englen slog igjen med sin Stav paa den, den aabnede sig, og de traadte ind i en ny Skov. Her var Træerne kun forkrøblede, men Marken var klædt med en rig Græsvoæst, og fuld af alle Slags saftige Urter. Ogsaa her fandtes store Flokke af Køer, men som alle, tiltrøds for det frodige Græs, var i høj Grad magre, ja, næsten blot Skind og Ben. Dette forundrede den levende Broder endnu mere, end hvad han før havde set, og han vendte sig til Englen og spurgte, hvorledes det dog kunde hænge sammen. Han svarede:

„Stovene er Verden, Kærne er Mennesker. De, som gik i den første Stov og saa saa velnærede ud, omendstjont Du ikke kunde opdage, at de havde noget at æde, det er de nøjsomme, de som er tilfreds med lidet, de som nøjes med de Kaar, Gud har givet dem. De magie Kær paa den frodige Græsmark er de rige og misfornøjede, der lever i Overflod, og dog klager over, at de ikke har det bedre.“

Atter gik de en Stund og kom saa til to Veje, den ene bred, jævn, anselig, den anden snæver, overgroet med Tidkler og Torne. Englen spurgte Brudgommen, hvilken Vej han vilde vælge, han pegede paa den smalle Vej, hvor hvert Trin faldt besværligt. Englen gik saa atter foran og denne Gang ryddede han Vejen, saa de kunde komme frem.

Omsider naaede de da til Himmeriges Port. Her bankede Englen ogsaa paa, men Porten blev kun lukket saameget op, at Englen og den Døde kunde slippe ind, men blev saa i Hast smækket i og den Levende maatte blive staaende udenfor. Han blev bedrøvet, bankede paany paa, bad saa bønligt om at saa Lov til at komme ind til sin Broder, sin Kæder og Moder, der alle var derinde. Men en Køst indensfra lod ham vide, at han først maatte gaa hjem og gjøre sig fri for sine jordiske Betyrninger, saa kunde han komme igjen. Dog blev Brudgommen ved at bede for sig, om han dog ikke maatte saa et lidet Glimt af Herlighed at se, inden han vendte tilbage til Jorden. Hans Bøn blev hørt, Porten blev lukket op paa Klem, netop saa meget, at han kunde kaste et Blik ind i Himmelsalen. Der sad Herren paa sin Trone, rundt om ham straalende Engle og salige Menneskesjæle. Iblandt de sidste gjenkjendte han sine Forældre og sin Broder. Alle saa de ubekrivelig lykkelige ud, var iførte Klæder, der skinnede som Lyset, og Salen straalende som den klare Sol, og Gulvet var brolagt med lutter Edelstene. Gjerne vilde han være bleven, hvor han var, men Døren blev slaaet i og laaset efter et Øjeblik's Forløb, hans Broder stod atter ved hans Side, men kun for at følge ham tilbage til Jorden.

Da de var komne derned, sagde de hinanden Farvel, og Brudgommen skyndte sig hjem, han tænkte, at Bruden

lad og ventede paa ham. Men da han traadte ind i Huset, traf han lutter fremmede Mennesker dér, som hver for sig stod ved sit Arbejde. Ingen Steder saa han noget til Bruden. Han stirrede paa de ukjendte Mennesker, de stirrede paa ham, ingen kjendte ham. Alt dette undrede ham, nej, det var slet ikke til at forstaa. Saa spurgte han da, hvor hans Brud var gaaet hen.

Hans Brud? De begyndte da at grunde over Sagen, og en af dem kom i Tanker om, at han havde hørt et Sagn om et Bryllup i denne Gaard for mange, mange Tider siden, ja vel for hundrede Aar eller mere siden. Brudgommen var bleven borte uden nogensinde at komme tilbage, ingen Mennesker vidste, hvor han var bleven af. Bruden var naturligtvis død for længe siden, mere vidste ingen.

Nu forstod Brudgommen, at flere Menneskealdre var spundue paa Jorden under hans korte Vandring til Himlen og i det Øjeblik, han fik Lov til at se derind. Han kunde ikke mere finde sig tilrette her i Verden. Al den Herlighed han havde set, fyldte hans Hjærte med saa stor Vængsel, at det brast, og han fik Lov til at vende tilbage til det Sted, hvortil hans Hu stod.

Der er andre Fortællinger, hvori en lignende Tanke fremkommer, at Aarhundreder svinder som Øjeblikke. Billedet er valgt anderledes, i Sønnen er Glemsel over Sorger og Trængsler, og Gud gemmer sit Folk for Uvejret paa den onde Dag.

Da Keiser Decius, som forfulgte de Kristne, kom til Ephesus, befalede han, at Templer skulde bygges rundt om i Byen, for at alle kunde komme og ofre i hans Nærverelse, og han befalede, at de Kristne skulde opvædes og gives Valget: at ofre til Afguderne eller dø. Saa stor var Jor-færdelsen i Byen, at Ven angav Ven, Fader Søn og Søn Fader.

Der var den Gang i Ephesus syv Kristne, Maximian, Malchus, Marcian, Dionysius, Johannes, Serapion og Constantin. De nægtede at ofre til Afguderne og jorblev i deres Huse under Bon og Faste. De blev anklagede for Keiseren og vedgik, at de var Kristne. Keiseren gav dem dog en kort Betænkningstid, som de benyttede til at fordele deres Gods

blandt Fattige, og dernæst drog de alle til Bjerget, Celion, hvor de besluttede at søge Skjul.

En iblandt dem, Malchus, gif forklædt som Læge ind i Byen for at skaffe Levnedsmidler. Imidlertid var Decius, som en lille Tid havde været fraværende, kommen tilbage og gav strænge Befalinger til at søge de syv. Malchus, der var sluppen ud af Byen, søgte de rædselslagen til sine Kammerater og fortalte dem om Keiserens Forbitrelse. Ogsaa de blev forfærdede. Malchus gav dem det Brød, han havde kjøbt, og bad dem spise, at de i Trængselens Tid kunde have Mod. De spiste og sad og græd og talte sammen, og ved Guds Bestemmelse faldt de dernæst i Sovn.

Hedningerne søgte dem overalt, men kunde ikke finde dem, og Decius var forbitret over, at de var undslupne ham. Han kaldte deres Forældre til sig og truede dem med Døden, om de ikke angav, hvor deres Børn var skjulte, men de kunde kun svare, at de syv unge Mennesker havde fordelt deres Gods til de Fattige, og at ingen vidste, hvor de var.

Decius, som troede, at de kunde være skjulte i en eller anden Hule, spjødte Indgangen med svære Stene, at de kunde undkomme af Hunger.

Saa hengit der 360 Aar og i det tredivte Aar efter Theodocius' Regering hændtes det, at en Mand fra Ephesus bestemte at bygge sig en Stald paa Celion. Da han fandt en Dynge store Sten, tog han dem til Brug for Bygningen. Derved blev Hulens Indgang blottet, de syv Svære vaagne, og det var for dem, som om de kun havde sovet en eneste Nat. De spurgte Malchus, om han vidste, hvilken Bestemmelse Decius havde taget angaaende dem.

„Han vil jage os til døde for at faa os til at ofre til Afguderne,“ svarede han.

„Med Guds Hjælp“, svarede Maximian, „skal vi aldrig gjøre det.“

Derpaa formaaede han sine Kammerater og bad Malchus gaa tilbage til Byen for at skaffe mere Brød og spørge Nyt. Malchus tog fem Denarer og forlod Hulen. Han undrede sig ganske vist over de mange Sten, der laa ved Indgangen, men han blev næsten slum af Forbaavelse, da han saa et Kors over Byporten. Han gif til en anden

Bort, men atter det samme Tegn, det var rejst over alle Byens Porte. Han troede, at han drømte. Omsider gik han ind i Ephesus og da, med stille Forundring, først ind i en Bagerbutik. Han hørte Mennesker nævne Jesu Navn og blev endnu mere forbauset. „I Gaar turde ingen nævne Jesu Navn, i Dag er det paa alles Læber. Forunderligt! Jeg fatter ikke, at jeg er i Ephesus!“ En Forbigaaende spurgte han om Byens Navn og fik at vide, at det var Ephesus. Der var ingen Fejsttagelse mulig. Altsaa, han kom ind til Bageren, forlangte Brød og lagde Pengene paa Disken. Bageren saa paa Pengestykkerne, tog et af dem i Haanden, spurgte, om han havde fundet en Skat og begyndte at hviske til andre, der var i Butiken. Ungtingen, der antog, at han var bleven kjendt, og at de vilde føre ham for Keiseren, bad dem indstændig om at lade ham gaa, de kunde beholde baade Penge og Brød, om han kun maatte slippe. Men Bageren greb fat i ham. „Hvem Du saa er, det er klart, at Du har fundet en Skat. Vis os, hvor den er, saa deler vi og stjuler dig!“ Malchus var altfor skrækslagen til at kunne svare. Saa bandt de ham og trak af Sted med ham gennem Gaderne til Torvet. Nyheden kom ud, at et ungt Menneske havde fundet en stor Skat og en stor Skare samlede. Malchus blev ved at forsikre, at han ikke vidste af nogen Skat, men det hjalp intet. Hvoehen hans Dine end vendte sig i den store Skare, ingen Stedder saa han et eneste bekjendt Ansigt.

Biskoppen, den hellige Martinus, og Bysfogden, Antipater, fik Efterretning om Bevægelsen i Byen og befalede straks, at saavel den unge Mand, som Bageren og hans Folk skulde møde hos dem.

Baade Biskoppen og Bysfogden spurgte Malchus, hvor han havde fundet den omtalte Skat, men han svarede, at han ikke vidste noget om en Skat, de saa Pengestykker havde han baaret i sin Pung. Saa blev han spurgt om, hvor han var fra. Han svarede, at han var født og bosiddende i Ephesus, „om denne By da forresten er Ephesus.“

„Send Bud ester dine Forældre, dine Slægtninge, om Du har nogle her,“ befalede Bysfogden.

„De bor ganske vist her i Byen,“ sagde Ungtingen og

nævne deres Navne. Men Ingen kjendte dem. Saa udbrød Bysfogden :

„Hvor tør Du vove at paastaa, at disse Penge, der er 377 Aar gamle, tilhørte dine Forældre. Det er jo Mønter fra Begyndelsen af Kejser Decius's Regering, og sacre forskjellige fra dem, vi nu bruger. Vil Du virkelig prøve paa at holde Øvrigheden for Nar. Du vil komme til at lide Lovens strengeste Straf, om Du ikke tilstaar, hvorfra Du har de Penge.“

„I den almægtige Guds Navn,“ sagde Malchus, „befaar mig et Par Spørgsmaal, og jeg skal sige Eder Alt, hvad I vil have at vide. Hvor er Kejser Decius gaaet hen?“

Bisoppen svarede : „Der er ingen Kejser af dette Navn ; den Mand, som bar det, er død for mange Aar siden.“

Malchus sagde : „Hvad jeg hører, forvirrer mig bestandig mere. Følg mig, saa vil jeg vise Eder mine Venner, der i Gaar sammen med mig skjulte sig i en Hule i Celion Bjærg, et for at undgaa Kejser Decius's Grusomhed. Jeg vil føre Eder til dem!“

Bisoppen vendte sig til Bysfogden : „Her er vist Guds Haand med i Spillet.“ De fulgte og med dem en stor Skare. Malchus gik først ind i Hulen til sine Kammerater, dernæst Bisoppen. De saa disse Mænd sidde derinde med Ansigter, friske og blomstrende som Roser, og alle faldt paa deres Knæ og priste Gud. Bisoppen og Bysfogden sendte Bud til Kejser Theodosius, der skyndsomt rejste til Ephesus. Indbyggernes mødte ham og førte ham ind i Hulen. Saa snart Helgenerne saa Kejseren, straaledede deres Ansigt som Solen og Kejseren priste Gud, omfavnede dem og sagde : „Naar jeg sér Eder, er det for mig, som om jeg var Vidne til, at Herren oprejste Lazarus fra de Døde.“

Maximian svarede : „Gud har oprejst os førend den store Opstandelsesdag, for at alle kan tro, at de Døde visselig skal opstaa. Thi som et Barn, der i Moders Liv lever uden at mærke Lidelse eller Smærte, har vi levet uden at kjende Smærte i tryk Søvn.“

Da han havde udtalt, sank han sammen og døde, ligesaa hans Kammerater. Deres Sjæle vendte tilbage til Gud. Kejseren rejste sig, bøjede sig over dem og græd. Han gav

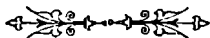
Befaling til, at deres Legemer skulde gjemmes i guldne Skrin, men samme Nat aabenbarede de sig for ham i Drømme og sagde, at hidtil havde de sovet i Jorden og dér vilde de blive, til Gud paa Opstandelsens Morgen vakte dem.

Saaledes lyder den gamle, trostydige Fortælling i den romerske guldne Legendesamling, om de „syv Sovere“, hvis Mindedag, 27. Juni, endnu huskes i Kalenderen. I Guds Baretægt spinder tre Aarhundreder som en Nat.

Kan man nu slet ikke vinde frem til nogen Forestilling om, hvad den endeløse Eviqhed vil sige?

„Jo,“ svarer atter en af Legenderne, „de skal jeg sige dig.“ Og saa fortæller den: „Tusinde Mile ude i det store Hav ligger en Ø, den er hundrede Mile høj og hundrede Mile lang og hundrede Mile bred, og den er af Diamantens haarde Stof. Og hver Gang der er hængaaet tusinde Aar kommer en lille Fugl flyvende, sætter sig paa en af Dens Tinder, synger sin Sang, hvæsser sit Næb, men naar Den saaledes ved Fuglens Besøg er opløst, saa den ikke længer kan sees over Havet, saa er det første Sekund af Eviqheden foun-det.

H. F. Feilberg.

Strøtauser.

Livet her med Smil og Sukke
Er kun Eviqhedens Bølge.

Chr. Richardt.

*

Eviq Ungdom bestaar i eviig Gjenfødselse.

Vindesbøll.

*

Vort Jordlivs Stjerneflugt
Er fra en Moders Hjærte
At flyve op til Gud.

H. C. Andersen.

En Samtale paa Kirkegaarden.

Bed 3. Michelsen.

Man kan blive Vidne til mangen en komisk Samtale, men en mere ejendommelig, under mere ejendommelige Forhold bliver man vanstelig Deltager i. Min Hjemmelsmand fortæller følgende:

For en Del Aar tilbage gif jeg over vor Kirkegaard og saa da, at der i Nærheden af den Sti, som jeg passerede, blev kastet en Grav. Graveren var saa dybt nede, at jeg kun saa Skovsbladet hver Gang en Skovfuld Jord blev kastet op. Jeg traadte hen til Graven, saa ned og hød Godmorgen og samtidig foer det Spørgsmaal mig ud af Munden:

„Hvem skal nu puttes derned?“

„Det skal saamænd min Kone!“ lød Svaret.

„Det var da en sorgelig Bestilling at kaste Grav til sin egen Kone,“ mente jeg, hvortil jeg fik til Svar, at vi Alle er Vorherre en Død skyldig, og begravet skulde hun jo.

— Pause. —

Efter denne Begyndelse stod han lidt og støttede sig paa sit Kneb, medens han klart nok grundede over, om han videre skulde meddele mig sine inderste Tanker. Saa kom det.

„Ja, nu narrer jeg hende da alligevel!“ udbrød han.

„Narrer, hvem narrer De?“ spurgte jeg lidt nysgjerrig.

„Min Kone narrer jeg,“ svarede han.

„Hvorledes kan De narre Deres afdøde Kone?“

„Jo, sér De,“ forklarede han mig saa, „da hun levede, vilde hun altid raade. Hun vilde altid ligge ved højre Side; jeg maatte altid ligge ved Væggen, medens hun saa ved

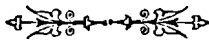
Gulvet. Naar jeg nu havde gjort rigtigt, saa havde jeg lagt hende ned hos min Moder, da hun har været død i over 20 Aar; men saa var hun altesammen til at ligge paa højre Side, naar jeg blev begravet, og derfor har jeg gravet hende ned til min Fader, thi han kun har været død i 18 Aar; men det er det ingen, der tænker paa, og saa kommer jeg med Liden til at ligge paa højre Side."

Jeg vidste ikke, om jeg skulde forundre mig over eller beundre den snedige Tante, som havde ledet Manden ved det første Spadestik til denne Grav, men forøvrigt vidste det sig snart, at han ikke var uden Pietetsfølelse ligeoverfor sin afdøde Familie.

Han var nemlig nu under Arbejdet kommen ned til sin Faders Kiste, der ietvølgelig efter de mange Aars Forløb var sunken sammen.

"Jeg skulde nu efter Reglementet grave min Faders jordiske Rester noget dybere ned, for at min Kone kan komme dybt nok," forklarede han mig. "Men han skal nu have Lov til at hvile i Fred, der vil Jegen lægge Mærke til, at der mangler et Kvarter i Dybden."

Dermed bredte han et tyndt Jordlag ud over Kisten, Graven var færdig. Jeg bød Farvel og gik min Vej.

Strøtanter.

Der er intet, som lader smukkere end at et Menneskes Liv altid er sig selv ligt, hvilket ikke kan ske, dersom han søger at efterabe Andres Natur og glemmer sin egen; thi der er intet, som klæder En bedre end det, som er ham mest naturligt. Holtberg.

*

Verden ligger aaben for dig, og det er højt sandsynligt, at, saaledes som Du træder ind i den, saaledes vil den ogsaa modtage dig. Dickens.

Maren Festers.

Af N. H. Callesen, Verilov.

(Med Tegninger af Karl H. F. Schmidt.)

Maart 1698 var det St. Hans Aftens Gilde i Hovslund i Peder Nørvalles Gaard. Baade Gamle og Unge var til Gilde, og mens de Unge i Piæsesen morede sig med Dansen, stod de Gamle i Døren og saa til, eller ogsaa sad de i Dørnset og underholdt sig med rovnøjelig Samtale. I Krogen ved Bilsaagerovnen sad Bjeus Hyrde eller Markmand, den gamle Jon Holdensen. Markmand vilde han helst være kaldt; han yntes det isæder paa en noget højere Stilling i Samfundet. Gamle Jon var forresten en Børneven, og Børnene samledes gjerne om ham for at høre vidunderlige

Historier. Han fortalte Eventyr og Spøgeshistorier, men helst fortalte han sine egne Oplevelser, der vel var altfor eventyrlige til, at de kunde anses for fuldt paalidelige, men han havde nu fortalt dem saa ofte, at han selv troede paa dem, og saa var det jo intet Under, at ogsaa Børn tog dem for gode Varer. Ogjaa i Aften havde de Smaa omringet ham, og flere af de Gamle hørte ogsaa efter, hvad han just fortalte, kjønt de nok kjendte Historien fra før. „Ja, det var den Gang, jeg tjente i Løjt,“ saaledes lød Fortællingen „saa siger vor Mo'r til mig en Dag: Jon, siger hun, jeg kan ikke forstaa det, vore Høns maa bestemte gjøre henne, for nu har jeg ingen Æg faaet i 2 Dage. Det var da underligt nok, svarede jeg, og hvad jeg saar at gjøre, jeg klavrer op paa Hilden, og J kan tro der var Æg! Den ene Brøol i Høet ved Siden af den anden. Jeg slydte min Hat med Æg og rakte den ned til vor Mo'r og saa siger jeg: Tag mig hid en Tørvekurv! Du hun kom med go' Tørvekurv, og jeg slydte den en Gang og jeg slydte den to Gange, og saa blev der en endda en kjon Slat til.“

„Den var for Stammen god, Jon,“ tog gamle Peder Lavridsen nu til Orde, „hvis vore Høns skulde gjøre henne da skal jeg have sagt til Maren, at hun henter dig Jon!“

— Gamle Peder Lavridsen, der boede paa den vestligste Gaard i Byen, havde været to Gange gift, men var nu Enkemand. Første Gang havde han været gift med en ond Koinde, der til Lykke for ham døde tidligt, efterladende ham en Datter. Konen havde en yngre Søster, der hed Gy Haagensdatter, og hun lagde nu an paa at fange Enkemanden, men Peder Lavridsen havde faaet nok af Søsteren, hvilket han temmelig uforbeholdent lød Gy vide, og efter et Mars Forløb giftede han sig med anden Pige, der efter saa Mars Forløb døde og efterlod ham 2 Sønner, Lavrids og Jens. Gy Haagensdatter glemte ingensinde, at hun var bleven forsmaaet og at hun i Steden for at blive Gaardmandskone maatte tage til Takke med Hans Holdensen, der var temmelig enfoldig og Broder til Byens nuværende Hyrde Jon Holdensen. Gy Hanses, som hun nu blev kaldt, boede i et lille Hus, og var Nabo til Peder Lavridsen. Da hun var Moster til dennes Datter, Maren Pedersdatter, saa kom

den lille Pige ofte i Besøg hos Mosteren, der søgte at bringe hende Gud baade til Stijmoderen og Faderen, og hendes Bejtræbelier taldt desværre i en ulisfor gunstig Nordbund, thi Maren syntes at have arvet Moderens onde Sind. Nu var Maren en vokæen Pige, men Mosteren havde bestandig stor Indflydelse paa hende og forstod inderligt at vende hendes Sind bort fra Faderen. — Paa en anden Gaard i Byen var der for nogen Tid siden kommen en fremmed Karl at tjene, der hed Jes Jakobsen. Det var en imuf og raff Karl, men en vild Krabat, hvem ingen holdt af at komme for nær. Maren Pedersdatter fandt imidlertid Behag i Karlens raste Varsen, og Gy Hanses, der snart mærkede dette, lod dem, for at ærgre Peder Lavridsen, have Sammenkomster i hendes Hus.

Da gamle Peder Lavridsen, som vi hørte, gjorde sin Bemærkning til Jon Holdeniens Historie om de mange Ueg, kom Gy just ind i Dørnsket, og da det altid var hendes Glæde at ærgre den Gamle, saa bemærkede hun: „Al! hvis Maren mangler Hjælp, saa søger hun den vel snarere hos Jes Jakobsen end hos Jon; kuf en Gang ind i Bisjelen, Peder, og se hvor Jes og Maren kan danse!“

„Al! din stemme Kvinde!“ svarede Peder Lavridsen, „pas Du dine egne Sager, inden Du passer andres.“

„Drik en Gang, Peder!“ sagde Peder Nørhalle beroligende, idet han rakte ham et Glas Brændevin, „og Du, Jakob!“ sagde han, henvendt til en anden af By mændene, „giv du hellere Jes Jakobsen Løbepas, den Karl gjør dog kun Ulykker her i Byen.“

„Hm, hm,“ svarede denne, der hed Jakob Christensen, og forresten var gamle Peder Lavridsens gode Ven, „ja det bliver maaste snart det bedste, ihjøndt Jes er en Knob til at arbejde.“ — Kunde i Bisjelen gif det muntert til. Peder Nørhalles Søn stjænkede rundt med Brændevin til Karlene og med Mjød til Pigerne, hver Gang en Dans var til Ende. Tællertrafsene, der hang i Rjarter paa Vængene og afsan en spartom Belysning, var nærved at blæse ud af den Vind, der stod fra Pigerne Skjorter, især nu, da de Dansende hvirolede rundt i en sejende Sejro. Jes Jakobsen, der gjærne stak Glasjet rent ud, og allerede var bleven noget tummelumft, var af Skjænkeren bleven

fortbignæet de sidste Par Omgange, og da han nu efter den endte Sejro søgte at undgaa ham iagen, saa blev Jes rasende og raabte: „Din Udsjærg!“ idet han med knyttede Hænder traugte ind paa Stjærkeren. Laurids Pedersen, der længe med indædt Harme havde lagt Mærke til den Forstaaelse, der tydeligt var til Stede imellem hans Søster Marer og den vilde Jes Jakobien, haade ikke høvt sine Øjne fra ham, og nu so'r han til, greb Jes med et fast Tag og kyiede ham gjennem Døren ind i Dørnsket. Da blev Jes rasende og trak Kniven, og der var vist stet en Ulykke, hvis ikke hans Husbond, gamle Jakob Christensen, der trods sin Alder var en jensestærk Mand, havde grebet ham i Armene bagfra og holdt ham, mens han blev afvæbnet af de Andre. Jes var rasende og traktede alle med de værste Stjældæord, ja selv sin Husbond, for hvem han dog ellers havde Respekt, vovde han at stjælde ud for en lumpen Karl. Men nu var den sindige Jakob Christensen ogsaa bleven vred, og bod Jes at forlade hans Tjeneste. Dette var næppe efter Jes's Hoved og det gav ham hans Besindighed tilbage, men Jakob, der var ligesaa bestemt som han var sindig, tog ikke derfor sit Ord tilbage, og næste Dag maatte Jes rejse. Fra nu af blev der ingen Forstyrrelse mere i Gildet og Jes Jakobsen søgte ved forceret Ulystighed at udvisse Windet om det, der var foregaaet. — Peder Lauridsens yngste Søn Jens havde, som de yngre Søner almindeligt gjorde den Gang, bestemt sig for Søen, og det var hans Bestemmelse saa Dage efter, at dette Gilde blev holdt, at rejse til Holland for at søge Hjer. Menad Morgensstunden stod han og den unge Sidsel, Jakob Christensens Datter, sammen ved et af de aabentstaaende Vinduer og saa ud i Morgentaagen, der laa drømmende over Eggen. Bemodige var de begge, thi de to unge Hjærter havde fundet hinanden, og ved Tanken om den nær forestaaende Skilsmisse droges de om muligt endnu nærmere sammen. „Du véd,“ sagde Jens, „at vore Fædre har bestemt Dig og min Broder Laurids for hinanden, og Du véd ogsaa, at Laurids, min gode Broder, ønsker det samme; vil Du da nu under disse Forhold kunne modstaa, naar jeg er borte, og kan jeg rejse med den Forvisning, at min lille Hjærtenstjær

vil være mig tro, til jeg kommer tilbage." „Jens!" svarede hun, idet et Par store Taarer trillede ned ad hendes Kinder, „bare Du igien ma komme tilbage! Jeg ved ikke, hvorledes det vil gaa mig, naar Du er borte; den Sorg, at vi skal stilles, den synes mig saa tung at bære, at jeg ikke véd, hvorledes jeg skal holde det ud men ligesaa vist som det er, at Solen inden ret længe vil vise sig hiit i Østen, ligesaa vist kan Du, min Ven, være paa, at jeg skal bic efter dig, og at min Tanke altid skal være hos dig, hvor Du saa end færdes, paa Hav og i fremmede Lande"

„Vorherre velsigne dig, min egen lille Sidjel!" svarede han, „ja, vær forvisset om, at jeg skal komme tilbage, det kan Du stole paa saa sikkert, som jeg staar her, og da give Gud, at vi maa mødes i en god Stund!"

De stod endnu en lille Stund og talte sammen, og lagde ikke Mærke til, at de var de eneste, det var tilbage i Bispesten før Solen hævede sig over Synsranden og erindrede dem om, at de ikke her kunde blive staaende.

„Kom, lille Sidjel!" sagde Jens da, „jeg skal følge dig hjem," og de forlod Gildet.

Sonderjyllands Forlening til de slesvigste Herrer og de holstenste Grever, de forskjellige Delinger, det har været underkastet i Tidernes Løb, hvilke sidste var en Følge af de første, har bragt megen Ulykke over denne Landsdeels Beboere. Det sonderjyske Folk maatte altid lide, naar Landets Herrer ikke kunde enes, thi „for de Herstkendes Synder skal bøde de fattige Bønder." og den Omstændighed, at Landet blev delt under forskjellige Herrer, har ført til, at Folket, der oprindeligt udgjorde en Enhed, ligeledes er bleven delt i to forskjellige Lejre. Paa den Tid, vor Fortælling foregaar, hørte Haderslev Amt under Kong Kristian V, der døde 1699 og blev efterfulgt af Kong Frederik IV, medens Alabrand Amt laa under Gottorp og saaledes udgjorde en Del af Hertug Frederik IV's Len. Efter Svenskekrigen var de to regerende Slætter komne til at staa i et meget fjendtligt Forhold til hinanden, idet denne Krig havde medført, at Hertug Frederik III unddrog sig Lensforholdet til Danmark. Denne Hertug døde 1659 og blev efterfulgt af sin Søn Kristian Albrecht, som døde 1694 og blev igjen

efterfulgt af sin Søn Frederik IV, der salbt 1702 ved Klis-sow. Under disse Hertuger havde Folket levet ret lykkelig, hvorfor det hængte ved dette Fyrstehus. De danske Konger søgte naturligvis at vinde Lenshøjheden over Sønderjylland tilbage og i Aaret 1700 traadte derfor Kong Frederik IV i Forbund med Keiseren af Rusland og Kongen af Polen imod Karl XII af Sverig og Hertugen af Gottorp, der var gift med Karls Søster. Kongelige Tropper, det vil sige tytte Lejetropper, blandt hvilke dog ogsaa fandtes hvervede Soldater af Folkets egne Vorn, drog nu ind i Sønderjylland. Hovslund blev da ogsaa belagt med Krigsfolk, der af Indvaanerne blev betragtede som Fjender, idet de stred imod Hertugen og desuden opførte sig slet. Under disse Forhold vil vi atter besøge vore Bekjendte der.

Det var en Aften i Marts Maaned 1700, at Maren Pedersdatter sad i Stalden og malkede Køerne. Da traadte en Soldat af den ny Indkvartering, som Vgen et Par Dage i Forvejen var bleven belagt med, ind ad Staldøren og hen til Maren, sigende:

„Godaften, Maren! naa, her har Du mig saa igjen, Du ventede vel næppe at se mig mere?“

„Nej, er det da ogsaa dig, Jes?“ raabte hun, „men hvordan kommer Du til at være Soldat?“

„Na, jeg var kjed af at slæbe for Bønderne, min Pige! saa lod jeg mig hverve, det er et rask Liv og man faar sig let en Kæreste, hvor man saa kommer; men Du var dog den vakreste jeg har havt,“ vedblev han, og med disse Ord slog han Armen om hendes Hals og kysledes med hende, noget Maren ikke lod til at have det mindste imod.

Tilfældigvis var imidlertid Laorids Pedersen, hendes Halvbroder, uset Vidne til det, der foregik, og da han saa Søsteren i Armen paa en Soldat, togte Blodet op i ham, han foer til, greb ham i Kraven og slæbte ham udenfor Staldøren.

„Hvad!“ raabte Jes, „over din Flab at lægge Haand paa Kongens Soldater? herhid til Hjælp!“ raabte hon til et Par af sine Kammerater, der kom gaaende ad Gaden.

Laorids, der først nu kjendte Jes, hvilket end mere op-tændte hans Vrede, jmed ham ned og bearbejdede ham med

Næverne, men nu huggede de tvende Tilkomne ind paa Lavrids med blanke Baaben, Jes sprang op og huggede rasende ind paa ham med sin Sabel, og Lavrids jegnede ned, raint af 3 dødelige Saar. I dette Øjeblik ilede gamle Peder Lavridsen til med en Møggreb, og Soldaterne tog Flugten. Den Gamle bøjede sig ned til sin saarede Son, der hvilede: „Det var Jes Jakobsen,” hvilket var hans sidste Ord i dette Liv.

Jes Jakobsen flyttede ind til Gy Hanses, hvem han alt havde besøgt, før han gik over til Møren. Han fortalte nu hende, hood der var stet, og paa Gyses Spørgsmaal, om Nogen havde set det, svarede han, at gamle Peder Lavridsen var kommen til, ellers havde Jngen set det.

„Saa havde det være: bedst,” svarede hun, „om Du havde pirret den gamle Skjeltring overende med det samme.”

„Det kan de endnu,” sagde Jes, og saa gik han.

Efter at Peder Lavridsen havde baaret sin døde Son ind i Huset, gik han hen, hvor Soldaternes Befalingsmand borde, for at melde Drabet og saa Jes Jakobsen paagrebet, men da saa denne alt paa Lur bog et Dige med sin ladte Bøsse i Haanden.

Gamle Jon Holdensen havde den Dag været henne at søge om nogle af Byens Faar, og fulgtes ind i Byen af en Flok Dreunge, der havde mo-et sig med at lege paa Tjen. Jon, der altid var rede til at fortælle, havde just spurgt Drengene ud, om de ikke havde set de manglende Faar, og denne Samtale havde saa tort til, at han fortalte følgende: „Ja, det var den Gang jeg tjente i Vøjt, saa sagde vor Foer til mig en Dag: Jon, sagde han, vi maa hen at lede om Faarene, de er rindt bort. Nu vi kom hen at lede om go' Faar, og vi ledte og vi ledte, den ene Dag efter den anden, men der var ingen Faar at finde. Først hen ad Foraars, da Sneen toede op, sandt vi dem. Da havde de været tilfogne i en Digegrøst, men de havde ingen Nød lidt, de havde gaaet og ædt paa Diget nedenunder Sneen, og de var tykke og fede, nogle af dem havde endog faaet Lam der-nede.” Drengene lo af Historien, men blev i det samme strammede af et Skud, der faldt inde i Byen. De ilede til og fandt gamle Peder Lavridsen liggende paa Gaden i sit

Blod. Nogle Soldater og Andre kom nu ogsaa til, og med Barsomhed blev den Gamle haaret hjem. Han var ikke død, men haardt saaret i Hosten, og blev forbundet af Soldaternes Feltstjær, og nu havde Maren Pedersdatter ikke allene en død Broder, men ogsaa en haardsaaret Fader i Huset. Jes Jakobsen blev Dagen eiter søgt i Byen, paa gamle Peder Lavridsens Angivelse, men siden det ikke var lykkes Jes at dræbe den Gamle, havde han foretrukket at flygte, og han fandtes derfor ikke.

Kong Frederik IV blev 1701 nødt til at slutte Fred og lade sine Forbundsælter fortjætte Krigen. Han maatte alljaa igjen trække sine Tropper tilbage fra Herivgens Besiddelser. Hertug Frederik faldt, som forhen fortalt, ved Kliszow, og hans Broder Kristian August, Biskop af Lybæk, blev Formynder for hans Enke og Søn. Hertug Karl Frederik. Men Tiderne blev ikke bedre derved, at de kongelige Tropper drog bort. Skatterne var høie og paa Grund af de daarlige Priser paa alt, hvad Bonden kunde jælge, kunde man ikke betale dem. 1703 kostede Rugen kun 6 Skilling, Boghveden 4, Bygget 4 $\frac{1}{2}$ og Havren 1 $\frac{1}{2}$ Skilling Stjæppen. Den 6. Maj 1704 blev bekendtgjort, at alle Mand i Byerne skulde je til med hverandre, at de drev deres Gaarde ret og alle hæste derfor. Endvidere blev befaleet, at Alle skulde opgive deres Avling og Kvæg, da en ny Landsmatrikul skulde oprettes. Derte skete, og efter denne Angivelse blev jaa Enhver sat i Skat. Men denne Skat blev meget stor og trykkende og dertil meget uligelig lagt. Bønderne kunde ikke betale og der høbete sig Restancer paa Restancer. og Stillingen blev næsten uundholdelig. Den bekendte Gehejmeraad von Gorb Friherre von Schlich, blev fyrstelig Hofmarskal og var ogsaa en kort Tid Amtmand i Abenraa. Han arbejdede paa at skaffe sin Fyrste store Indkomster, var et Menneske uden Samvittighed og inddrog Restancerne baade ved Loffen og Truen. Denne Mand gjorde Abenraa Amt en himmelraabende Uret, hvad der skal have angret ham, da han i Sverrig blev beredet til Døden. Thi i Sverrig, hvor han siden blev Minister, gjorde han sig ligejaa forhadet som her, og han endte sin Lovbane med at blive hulshugget og begravet i Galgebalken. Hvor elendig

Tilstanden var, kan man slutte deraf, at Jakob Christensen i Hovslund byttede sin Gaard bort med Nis Madien, lige for lige med dennes lille Hus, men i Gaarden var der rigtignok kun to Fag med Loft over. Jakob Christensen havde vel uret Haab om, at Lavrids Pedersen, ved at ægte Sidsel, skulde have bragt Gaarden paa Fode igjen, men nu var jo ogsaa denne Udvej glippet, og saa blev den Gamle kjed af at kjæmpe mod de ugunstige Tider. Datteren Sidsel ventede bestandig paa, at Jens Pedersen skulde komme tilbage; og hvis dette skete, da tilhørte Peder Lavridsens Gaard ham, og gamle Jakob mente ogsaa, at naar han ingen Gaard havde jelo, da kunde han bedre tilse Jens Pedersens Gaard, den Maren Pedersdatter nu foreløbigt sad inde med. Den forfærdelige Ulykke, der var sket, havde dybt grebet Sidsel og hendes Fader, og det var kun modstræbende, at de omgikkes den iltfindige Maren Pedersdatter, men af Medlidenhed med gamle Peder Lavridsen, der stadig laa til Sengs og led meget af det Saar, han havde faaet, kom de dog stadig der i Pusel og hjalp med at faa Gaarden drevet. De boede jo ellers nu i det lille Hus, Jakob havde tilbyttet sig, og deres stadige Gæst dér var den gamle Jon Holdensen, der havde tjent Jakob i sine unge Dage og baaret Sidsel paa Armen, mens hun var lille, saa han næsten blev betragtet som hørende til Familien. 1704 døde gamle Peder Lavridsen af sit Saar, saa Dage efter, at hans Bøvemand, den vilde Jes Jakobsen, havde endt sin Løbebane.

Der boede den Gang paa Gaarden Kopsholt en rig Høsekræmmer ved Navn Niels Jakobsen. En Gang, han var i Kiel til det saakaldte Omflag, dromte han der 3 Nætter i Træk, at hans Kone, der laa i Barjelsens hjemme, blev meget plaget af Tyve. Han ilede hjem og erfarede der, at hans Dromme havde været sande, idet 3 fornummede Karle havde gjort Indbrud, opslaaet Skabe og Kister og røvet manue Ting. Noget Tid efter denne Begivenhed kom Niels Jakobsen paa sine Rejser i Tønen ved Gram. Et Sted, hvor han kom ind, var der just Gilde, Tausen gif, og en Soldat spillede Fiolin. Da bemærkede Niels Jakobsen, at den Hat, Soldaten havde paa, meget lignede hans, der var bleven stjålet ved Indbruddet hjemme i Kopsholt.

Han traadte da til og tog Hatten af Hovedet paa Soldaten, saa den efter og, gaafte rigtigt, hans eget Navn stod i Hætteforet. Han foranledigede da, at Soldaten blev sat fast, og saa viste det sig, at det var Jes Jakobsen. Denne angav nu to andre Karle, en fra Brændstrup og en fra Hønlø, som sine Medstyldige. De blev grebne; dog Karlen fra Hønlø esterviste siden, at han var uskyldig og blev frigivet, men Jes Jakobsen og den anden blev hængte ved Rødekro.

Som saa mange Andre havde Jon Holdeisen været ved Rødekro og overværet Hentretelsen, og han var den, der havde afslagt Beretning derom til gamle Peder Lavridsen, der nu var meget daarlig, og hvis Død man daglig kunde vente. Den Gamle hørte rødt Budstabet om Jes's Død, og han bad Vorherre tilgive den vilde Karl, som han selv tilgav ham, og det var næsten, som om han kun skulde afvente Jes Jakobsens Død, før han selv vandrede herfra, thi 2 Dage efter døde han. Marcu Pedersdatter forblev kold, huade ved Ejertretningen om Jes's Død, som ogsaa ved Faderens Dørgang, medens disse Begivenheder gjorde et dybt Indtryk paa Jakob Christensen og Sidse.

Det var hen ad Foraaret 1704, at gamle Peder Lavridsen blev begravet. Hele Byen var bleven buden til Trøst, og efter at man om Formiddagen havde fulgt den Gamle til hans sidste Hvilested, samlede man om Eftermiddagen i Sørgehuset til Sørgemaaltid. Dette bestaar af Trøst med Flask og dertil drikkes Øl og Smaasnapse. Maaltidet er begyndt i Stilhed, men efter som Snaasene begynder at gjøre deres Virkning, bliver man mere højtrøstet. Samtalen drejer sig i Førstningen om Peder Lavridsen, baade hans Dyder og hans Fejl drages frem, og Rygterne om Marcus og Gy Hannes Skyld gaar ved formummet Tale og Hentydninger ikke Ram forbi. Siden kommer man tilbage til det staaende Thema om de daarlige Tider, og Striden imellem Kongen og Heringen. Samtalen drejer sig imidlertid ikke om, hvilken af de To, der har Ret og hvem Uret, men alene om, under hvis Regimente man ventet at kunne saa det bedst. Derom er man nemlig kommen i Bilde; thi skjønt man i Følge Traditionerne har haat mest Tro til et mildt Regimente

under Hertugen, saa er dog denne Tro bleven stærkt rystet ved den nyere Tids haarde Skattepaalæg. ;

„Ja,“ tog Menighedens Præst, den unge Peter Tode, Ordet, „vi maa jo huske paa, at vi har svoret begge de ædle Herier, Kongen af Danmark og Hertugen paa Gottorp, Huldskab og Trostau, og vi kan kun bede Vorherre at lede de ædle Herrers Hjarter og Forstand, saa de kan træffe, hvad der er bedst for Folk og Land; men lad os ikke vormalstelig tillægge dem Skylden for de onde Tider, thi Skylden er vor egen; det er vor Synd, der bærer Skylden, hvorfor vi vil bede: „Gud vær os arme Syndere en naadig Gud!“

Lidt efter tog Niis Hansen Ordet. „Jeg vilde dog ønske,“ sagde han, „at der kun var en Herre i Landet; thi saalænge der er to, bliver vi aldrig fri for Ured og Krig. Det er desuden ikke nemt at tjene to Herrer, især naar den ene befaler et og den anden et andet.“

„Det var et sandt Ord,“ istemmede Peder Nørballe, „vi ser jo, at Bønderne i Haderslev Amt altid har det friere og bedre, fordi de kun har en Herre at adlyde.“

„Da har vi dog ellers før høvt det godt nok under Hertugen,“ htrede gamle Peder Junil, „men nu har jo Krigen nødt ham til at fordre store Skatter, og det kan vel med Guds Hjælp blive bedre igjen.“

„Ja, ja!“ sagde Pov: Lavridsen, „jeg har altid sagt: man véd hvorledes man har det, men man véd ikke, hvordan man faar det; men nu synes jeg rigtignok, det er saa daarligt, som det kan blive, og skal vi gaa helt tilgrunde, som det jo ser ud til, at vi skal, saa kan det være os lige fedt, om det er Kongen eller Hertugen, der regerer.“ ;

Paa den anden Side i Bisjelen stod Koneboret, og der førte Kvinderne deres Samtale, der drejede sig mest om Slagting, Spinding, Bævning og Farvning. Længere hen i Tiden blev Talen mere højroftet, og nu kunde de godt paa Grund af den stærke Støj underholde sig to og to sammen i dæmpet Tone om, hvad ikke alle burde høre. ; Hans Lavridsens Kone, Kelaas Hanses og Peder Nørballes Kone, Zahen Peders, sad og stak Hovederne sammen, saa de stive Hovedtøj med de fremstaaende Veiskær stodte imod hinanden.

„Ja,“ sagde Zahen, „nu har da den vilde Tos faaet

fri Hænder; thi om Jens Pedersen véd man jo ikke, om hon nogenfinde kommer tilbage, og kommer han ikke, da er Gaarden hendes, om hun ellers kan besidde den, for der er nok store Restancer, og de vilde været større, om Jakob Christensen ikke haade hjulpet hende."

"Jakob er en gammel Kar," svarede Kælaa, "at han vil gaa og hjælpe det Skarn, han faar ingen Tak for det. Jeg godtede mig ellers over den Rivaf, hun fik i Digtalen; der maatte hun da tie stille, hvillet hun ellers ikke plejer."

"Da skulde man ellers synes, det kunde nok falde ved hende," blev Zahen ved, "hendes gamle Jyder fik saamænd kun ringe Pasuina, mens hun laa og rendte med Soldaterne, og havde Sidjel ikke taget sig af ham, havde det sét ilde ud."

"Ja, Sidjel! jeg forstaaer ikke, at hun gider gaaet der, det ser jo alt for Jens Pedersens Skyld, og dog ser hun ham maaste aldrig mere. Hun maatte hellere have taget Povl Hansen, end længere at gaa og vente paa Jens."

Sidjel Jakobsdatter gif for Borde (vartede op), og hun saae nydelig ud, den lille Sidjel i den mørkeblaa Hvergarms Kjole og det flinnende hvide Forklæde. De unge Karle laa hende gjerne, og nys havde unge Povl Hansen hentet sig en Kurv. Men Sidjel stoler fast paa, at Jens Pedersen kommer tilbage, og ham vil hun vente paa. "Til hun bliver gammel og graa," siger gamle Jakob, der ikke som Sidjel er vis paa, at de nogenfinde igjen ser Jens. Gjennem andre Sømænd har man faaet Bud og Hilsen fra ham, at han har det godt, farer paa Ostindien og tjener gode Penge, men nu synes Jakob, at han gjerne kunde komme hjem igjen.

Ude i Loen er der dækket et langt Bord til Tiggerne, der altid den Gang i store Flokke indfandt sig til Bryllupper og Begravelser. Der holder gamle Jon Orden, og han er helt lykkelig ved der at have Lejlighed til at fortælle sine Historier. En af Tiggerne har just fortalt om, hvorledes man bedst sætter Snarer for Ugerhøns, og Jon lader ikke den ypperlige Lejlighed til at fortælle gaa forbi.

"Ja, med den Slags Dyr," begynder han, "har jeg endda havt noget at bestille. Det var den Gang jeg tjente i Løjt, saa siger vor Moer en Dag til mig: Jon, siger hun, jeg kan ikke forstaa det, jeg tror Ugerhønjene æder vor Kval

om Dagen og Lærkerne æder deri om Natten. Det var da løjerligt, svarede jeg, og hvad jeg saar og gjøre, jeg rører en Maffesjavs sammen af Hvidløg, Brandevin, Terpentinline, kommer denne her Maffesjavs i en Skaal og sætter den ud i Raalen, og saa bærer jeg en Favnfuld Tadderhalm derud og stiller mig saa an henne ved Huset med en Sæk. Nu, det varede ikke længe, saa kom Agerhønsene og gav sig til at baste i go' Tadderhalm. Saa skulde de da ogsaa hen at smage, hvad det var i go' Skaal, og ligesom de havde smagt det, hums! saa svat de ned. Nu, fort at fortælle, jeg frygtede dem saa i go' Sæk og bar dem ind. Det var da underligt nok, sagde Beer, den ouden Karl, det skal jeg ogsaa ha' prøvet, og Fanden komme i det, varede det ikke længe, saa kom Beer med en Sæk Lærker!"

Denne Historie morede Tiggerne og de var meget muntre, da Præsten traadte ind i Loen.

"Stille, Folkens!" sagde han, "og husker paa, at I er til Begravelse. Naar I nu har spist, da taffer kjønt for Mad, beder en god Herrens Bøn og gaar saa stille herfra. Jon!" vedblev han, "vil Du saa Karlen til at spænde for, og saa Farvel for i Dag, Folkens."

Lidt efter kjørte Præsten hjem og Selstabet stilles ad.

Karl den XII af Sverig vandt mange Sejre i Rusland og Polen, men endte med, 9 Aar efter Krigens Begyndelse, at blive fuldstændig overvunden af Peter den Store af Rusland i Slaget ved Poltava. Da sluttede Kong Frederik sig igjen til hans Fjender, og nu begyndte den Kamp imellem de nordiske Folk, der er bleven kaldt den store nordiske Krig, der varede i 10 Aar, i hvilken Heltene Iver Hvidefeldt, Gabel, Sehested og fremfor alle Peter Bessels Tordenstjold ved minderværdige Bedrifter indskrev deres Navne i Danmarks Historie. Kong Frederik lod aar 1709 sine Tropper rykke ind i Hertugens Lande. — som altid thste Lejetropper, — og Befolkningens Lidelser begyndte paa ny. Modstridende Befalinger udgif fra Kongen og Hertugen, saa man ikke vidste, hvem man skulde adlyde. Dertil kom andre Ulykker. 1709, da de kongelige Tropper rykkede ind, var det saa haard en Vinter, at Barken froøs af Træerne og Fuglene faldt døde ned af Luften, og derefter jultic saa

stor en Misvæksl, at Præstens Tienderug af hele Østerløgum Sogn kun gav 2 Tønder 2¹/₄ Skjæppe ringe Kjørne.

1713 den 18 Februar tog Kong Frederik de gottorpste Landsbele i Besiddelse, hvilken Besiddelse blev ham garanteret af England og Prøjsen og senere ved Krigens Ophør 1720 ogsaa af Frankrig og Sverig. Saaledes var da hele Sønderjylland igjen kommen tilbage til Moderlandet, og hvis nu Kong Frederik havde forstaaet at lette Befolkningens Byrde, da vilde han have kunnet vinde den. Men Frederik IV's berømte Sparommelighed viste sig i, at Bonden blev end mere trængt, og de 1709 af ham opkrævede Skatter var større end de, der opkrævedes i de øvrige danske Lande, hvortil 1713 kom en stor Krigsskat, der blev ind-dreven med saadan Strængthed, at mangen Bonde maatte opgive sit Bo.

Under disse sørgelige Forhold vil vi atter se ind til vore Venner i Hovslund. 1715 bor Sidsef Jakobsdatter alene i det lille Hus, hendes gamle Fader er afgaaet ved Døden. Hun gaar endnu stadig Maren Pedersdatter tilhaande, ikke for Marens egen Skyld, men mere for Jens Pedersens, hvem hun endnu bestaaelig efter 17 Mars Forløb venter tilbage. Maren fører et sorgeligt Liv, er ond og trætteljer, og mangen Gang er Sidsef med Rædsel og Afsty flygtet hjem og har suklet sig inde i det lille Hus. 1712 giftede Maren sig, vistnok for at undgaa en større Stam, med Tjenestekarken Hans Festersen, en trostaldig Person, der dog efter et Mars Forløb døde paa en ikke umiskænelig Maade. Siden dette Giftermaal benævntes Maren altid med Navnet Maren Festers. Hendes Gaard er øde og forsomt, Regnen slaar iøjeblikket Taget allevegne og kun et Par Stykker Kreaturer har hun tilbage. Hun og Gy Hanses er blevne Uvener. Saalænge Gy kunde hente et og andet i Marens Kjøkken, da var det godt, men siden Smalhans der er bleven tilhuse, er det ude med Venstabet, og nu er der ingen, der er værre til at udbasune Maren Festers Stam end Gy Hanses. Gamle Jon Holdensen er nu bleven for gammel til at være Hyrde. Han faar nu Foden paa Omgang i Byen, men Sidsefs lille Hus betragter han som sit egentlige Hjem, og der har han sit Natteleje. Sidsef sofer

sig ogsaa mere tryk i de urolige Tider naar den Gamle er i Huset, end om hun skulde være ganske alene.

Saa var det en Aften, Jon kom gaaende fra Byen Østerballe, hvor han den Dag havde været paa Omgang, og søgte hjem til Sidsels Hus, der laa midt i Byen. Det var stille Waarestinsvejr, og den mindste Lyd lod sig høre langt borte. Jon hørte da, at der kom en gaaende bagefter sig med raske Skridt, og da den Kommende nærmede sig, traadte han ind i den store Slagstygge fra et Hus, han passerede, for ujet at kunne iagttage hvem det var. Deri tog han imidlertid fejl, den Kommende havde gode Øjne, han havde alt i Frastand set Jon og raabte nu:

„Sej! hvem der?“

Den Kommende var en rask Karl i blaa Sømandsdragt og i en blank Hat, der skinnede i Waanelyset.

Det slog nu straks Jon, at det kunde være Jens Pedersen, han hilste Godaften og spurgte: „Hvem er Du?“

„Ej se!“ sagde Sømanden, „er det ikke Jon Holdensen? Du lever altsaa dog endnu, Gamle, ja mig kjender Du vel ikke, det er nu 17 Aar siden jeg rejste bort.“

„Ja, er Du Jens Pedersen,“ ivarede Jon, „saa ske evig Lov og Tak, at Du er kommen, ja faar dog Sidsel Jakobsdatter Len for at den Trostaa, hun har vist.“

Sømanden begyndte nu at spørge om, hvorledes alt stod til i Hjemmet, men Jon greb hans Haand, sigende: „Kom lad os gaa hjem til hende,“ og medens de nu gik, sagde han af og til: „Nej, hvor hun vil blive glad!“

Jens Pedersen vilde bøje ind i Jakob Christensens forhenværende Gaard, og saa maatte Jon da fortælle ham, at der boede Sidsel ikke længere, og i Korthed berettede han om, hvad der var foregaaet borte her og der i de mange Aar, Jens havde været fraværende.

Udkomne til Sidsels Hus, hørte de, at hun sang derinde, og Jon hørte:

„Ja, den Bise, den synger hun saa mangan Aften, naar hun sidder ene.“

„Stille!“ sagde Jens, „lad os høre.“

Og nu lod Sangen ud til dem:

Jeg sidder og stirrer mod Himmels Blaa
Og mod hver blinkende Stjerne,
Mens mine Tanker jaa vide gaa
Til ham, min Ven, i det Stjerne.

Den blege Maane jeg har jaa kjær,
Den lyser jo og paa hans Veje,
Og Himlen med sin Stjernehær
Sig hvælver over hans Veje.

Og er det mit Haab, at den Himmel jeg bær
I Hjærtet, her dybest inde,
Min Kjærligheds Himmel, den ogsaa er
A Venens Hjærte at finde.

At hvad der volder mig Glæde og Lyst,
Men ogsaa Bemød o: Smærte,
Maa være tilhuse i Venens Drøst
Og bo i hans trofaste Hjærte.

Da Sidsel havde endt sin Sang, vilde Jens gaa ind,
men Jon holdt ham tilbage, sigende :

„Lad mig først forberede hende“

Jon kom nu ind og satte sig ved Kaffeboenen, som han gjorde hver Aften, og saa ledte han Samtalen hen paa Jens Pedersen, og søgte at fremstille det som meget sandsynligt, at han snart vilde vende tilbage. Sidsel, der sad for Spindehjulet, blev nu opmærksom, Traaden faldt hende ud af Haanden, Foden forglemte at træde Hjulet, begge Hænder stemte hun imod det bankende Hjærte, de lange mørke Øjenvipper hævede sig, medens et spørgende Blik teguede sig i de sunkne brune Øjne og hun raabte :

„Jon! det kom mig for, at Du var ikke ene, da Du kom til Huset, hvem var med dig?“

„Sagte, sagte! lille Sidsel,“ svarede Jon, „der var rigtignok En med mig, og det var intet Sørgebudskab, han havde at bringe.“

I Sidsels Kinder, der først var bleve blege, strømmede nu Blodet tilbage, idet hun ilte hen imod Døren, der imidlertid aabnede sig, og Jens traadte ind. Sidsel studsede; thi i den skæggede Svand, der stod foran hende, gjenkjendte hun ikke straks sin Varndomsven, og dog! da han udbredte Armene, og hans ærlige Øjne lyste hende

imøde, da kjendte hun ham igjen. „Jo, jo! Jæns, det er dig, Gud være lovet og takket!“ og hun faldt i hans Arme, medens en Taarestrøm vadede hendes Kinder. — Den Aften skinnede Lyset længe fra Sidsel Jakobsdatters Vinduer, thi der var meget at spørge om og meget at fortælle. Og saa sad de sammen, de to, og saa hinanden med lykkelige Blik ind i Øjnene og fortalte hver sin Historie, mens gamle Jon andægtigt sad og hørte til. Hvad Sidsel havde at fortælle, det kjender vi, men Jæns Pedersens Historie vil vi lytte til, mens han selv fortæller den.

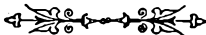
„Jeg rejste, kjære Sidsel! som Du, ved, til Holland, hvilken jo er den Bei, de unge Sømand tager, for at finde god Employ. Jeg havde ogsaa Lykken med mig og tog Hyre med en Ostindiefarar, og i den oversøiske Fart blev jeg saa i mange Aar og tjente gode Penge. Jeg hørte af og til fra Hjemmet, men Tiderne var ikke gode, jeg hørte kun om Ufred og daarlige Tider, og derfor betænkte jeg mig paa at rejse hjem. Jeg mente ogsaa, at naar jeg en Gang skulde hjem, saa vilde jeg for din Skyld ikke komme tomhændet, men have fortjent saa meget, at jeg kunde sikre dig en god Fremtid. Saa for 2 Aar siden kunde Nhederiet i Amsterdam, i hvis Tjeneste jeg stod, ikke imodstaa det fristende i at tjene en god Fragt ved at sende et større Fartøj til Sverrig med Korn. Nu, Fragten kunde være bleven god nok, hvis alt havde gaaet heldigt, men man havde ikke gjort Regning paa, at Peter Bessel var aarvagen. Han bordebe vort Skib i Kattegat, erklærede vor Ladning for Krigs-Kontrabande, og gjorde baade Skib og Ladning til Priis. Der var flere unge Danstere om Bord, og da man gjorde os gode Tilbud, saa foretrak vi at gaa i dansk Krigstjeneste i Steden for i et maasse langvarigt Fangenskab, men senere fik vi rigtignok at mærke, at der var vi kommen tidlig nok. Du kan ikke tænke dig, hvilken forovben Karl denne Løjtnant, senere Kaptajn, Peter Bessel var, hans Mod grænsede ligefrem til Dumdrigtighed, og dog fulgte vi ham gjerne selv paa de desperateste Eventyr. Der var noget ligefrem smittende i hans ubændige Mod, og naar han saa paa os med de muntre Øjne, da fulgte vi ham med Begejstring, hvorhen saa Vejen gik. Ja underligt er det, at jeg er kom-

men godt derfra, og mangen Gang tænkte jeg, at nu skulde det have Ende, nu vilde jeg hjem, nu vilde jeg forlange Orlov, men naar jeg saa stod for Væsel, saa kunde jeg ikke forlade ham, saa maatte jeg alligevel blive, hans Blik lammede min Tunge. Han overde over os alle en uforklarlig Magt. Men da vi for tre Uger siden en Dag havde kæmpet med en svensk Fregat, og med Dødsforagt gnaet paa, entret og taget den, endda den var os langt overlegen, baade med Hensyn til Kanoner og Mandskab, og jeg saa om Natten havde Vagt paa Dækket, da kom der saa underlige Tanker over mig. Jeg syntes, jeg maatte sige mig selv, at blev jeg længere ved paa den Maade, da vilde jeg ikke komme levende derfra og saaledes ikke kunne holde mit Løfte til dig. Mens jeg vandrede langs ad det blodige Dæk, hvor Vinden pib melankolsk gennem Tovværket og de Saarede's Klage og Stønnen trængte op til mig gennem Lugerne, da fattede jeg den faste Beslutning at tage Orlov, saa snart ste kunde. Saa knælede jeg ned paa Dækket, og med Blikket henvendt mod den lindrende Stjernehær, bad jeg Vorherre om at fremme min Beslutning og føre mig velbeholden hjem til dig. Ankommen til Kjøbenhavn søgte jeg Orlov, hvilken jeg fik imod, at jeg gav Slip paa en Del tilgodehavende Prispenge.

Nu, jeg har ikke saa saa Penge endnu, lille Sidsel. For dem sætter vi min forfaldne Gaard i Stand, kjøber Kvæg og Husgeraad, og saa er Du vel enig med mig i, at vi overlader Maren dette lille Hus; thi bo sammen med hende det hverken kan eller vil vi."

So dermed var Sidsel i Forstaaelse.

Hvor vanskelige Tiderne end var, flyttede Jens og Sidsel altsaa ind paa Gaarden, og deres prøvede Kjærlighed blev den bærende Kraft, der hjalp dem gennem alle Gjenvordigheder. Maren Festers blev ved at være den hun var; hendes daarlige Rygte foer vidt omkring, og der fortælles endnu om hende i vore Dage.

Den hofle Kæsten.

Af H. Andersen.

(Med Tegning af Alfred Schmidt.)

„Do, Kæsten, Do kan nok spænd fo'
o' kv te Stajs med den jæ Klov;
Do hæ jo Tid edaw, o' saa
hæ vi o' jet o' andt behow:
He'nænn' ved Jensen's aa e Hjørn
kan Do nok køj et Centne Kol;
o' saa skuld vi ha syw Pund Boen',
Do kan jo tej' a dem te tol.
Saa skuld vi o' ha sejs Pund Seef,
et Si, en Sawz, en Kaffeumm',
en syw Pund Soda, fem Fajm Keef
o' for en Grossen Kademoimm'.
Saa køj vos o' en Boddel Rum,
en Bog o' for en Grossen Blaf,
o' saa en Kand Patrolium,
et Trawt o' en Kadus Tobak;
o' itt' aa glemm' et Fjerka Solt —
o' so' te Do kan ha e ree'le,
saa hæ æ town o' Krown e ost
aa de jæ Sæel. her e' de hele.
Do kan vel nok — men de e' sandt,
de er itt' godt med litt' Hans Pæ,
hø helle fo' ved Doqte Brandt,
hvad han vel men, vi skal gø ved e;
han hæ e vistnok i e Lyw.
fo' han vil slet itt' ha aa ipis',
o' dæ'fo' bej ham om na stryw
vos nowet op, de' kan gi Lis' l'“

Saaendt' soej' Jøn Sande te sin Kael
jen Maaen', law di haj saat e Dome.
D' Kæsten han va kapital,
han gav e Hæst' en Handsfuld Horn'e,
spændt fo', steg op o' før astej:
de git, hvæn jawn' itt' olt fo' rast,
do' lissaa vigte langs e Vej,
fo' Kæsten han slow Klask i Klask;
o' dæ'ved smog han, som hvonæ
saaen Smaamand han e' ved aa bag',
o' aw o' te saa spyt' han te e,
som haj e Mund han fuld a Dag'.
Fo' Kæsten han va stolt aa sit:
Nyg slot Tobak o' spyt Klada'se,
de maatt' en Kael, o' hvæn der it
kund de, kund i hans Djn itt' kla'e jæ.

No, laudt om læng' saa kom han da
ind i e Staj — de rol saa vigte —
o' han sæt løkser o' sæt la,
o' olting de va reet o' rigte.
D' law han sin haj gier e Hæst'
engang o' saat en Puns, saa fandt
han da, te de va vist de bæst',
han no kom op te Dogte Brandt.

D' han kom da o' vel o' godt
op, hvo han boej', o' piller aa;
fo' han vidst nok, vil jen væ slot,
saa maa han Hoflehed fo'staa.
Men law han sin va kommen ind,
saa kom — e Dogtes Kuen' minsandt;
o' Kæsten soej' Goddaw te hind,
han vild nok snakk' med Dogte Brandt.
„Det gjør mig ondt, for Djebliffet
er han just ikke her til Stede,
for noget siden blev der stiftet
hørn Bud fra Petersens hernebe;

men, har De Tid, min gode Mand,
en fem til ti Minutter blot
at vente her, saa kommer han."
Jo, de kund Kæften da saa godt. --

Hvo hun va fin, den Dogtesfru,
o' sin saa vente o' saa net!

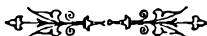

Hun va saa vims som hvikken Du',
o' tænt, low Kæsten sin haj sæt
sæ aa en Stol, saa soj da Fruen:
„Nej, her er det for foldt, min Ven;
kom De kun med her ind i Stuen,
der suatter vi saa Tiden hen.“

D' Kæsten han kom ind o' satt'
sæ da saa stolt som hvikken Barv'. —
De va saa fiut, som hvæn e Katt'
haj slejt e Gul i sjarten Dav'. —
Da' sad han no: e Piif' den stat
saa flot op a den urre Fikk'.
Saa bød ham Fruen e Tobak,
men Kæsten ga sæ te aa nikk':
„Nej seje da saa manne Tak,
maaste Di hær en Svovelsstikk';
for æ hæ nowet i euo,
o' de e' Søend' aa smit e væk,
so', som di seje, kan en jo
itt' baade saa i Pos' o' Sak.“
D' Dogtesruen row en Stikk'
o' raat' en nok saa venke hen,
o' Kæsten talke ved aa nikk'
o' tæend' o' smøg som hvikken jen.

Saa ga Fru Brandt sæ te aa suatt'
om jet o' andt, hvad ngt de' goes,
o' Kæsten han blow ved aa bakk',
o', — prøj! saa spytt' han en Kladas
ur aa e Gul, saa sæt o' iée;
o' de kom ham slet olde ved,
so' Kæsten han var itt' sjenne,
nej, for aa vis' sæ maalt' de te.
De va'er itt' læng', saa nok en jen —
Bo Dogtesru bekeg hind kœn'
polee Gul, saa gif hun hen
o' hindt' et Spytt'kop i e Hjoen,
o' da' ved smil hun e lidt smaat.

Men Kæsten han var itt' saa tofle,
han vidst' helt nøj' o' afforaat,
hvidant de er aa sin væ hofle,
o' dæ'fo' soej' han da di De:
„Dæ Umag e' min Sæl o' Skam
fo' min Be'jonlehed fo' stor,
æ kan nok spyt' aa e Gul, Madam!“

Mandens List er vel behænde,
men Kvindens List har ingen Ende.

Meddelt af L. Arnum Boplund.

For en Del Aar tilbage boede der i den vestlige Del af Nabenraa Amt en Bonde ved Navn Ole. Han havde en god lille Gaard med Lisbejer, men mangiede en Kone. Ole var en pæn, net og ordenlig Kar, saa der var flere Piger, der syntes godt om ham, og iblandt dem var der en Pige ved Navn Lene, som tjente hos Præsten. Nu hændte det sig, at Lene en Lørdag Aften saar at vide, at Ole vil til Nabenraa paa Mandag med Smør, og da det var varmt i Tiden, vilde han jo kjøre for Dag. Lene tænkte noget over, hvad hun havde hørt, og endelig fanger hun en Ide: hun havde nemlig Familie i Jordtjær Sogn, og saar da Tillælske hos Præsten, at hun maa besøge sin Familie paa Søndag. Hun rejser altsaa i Besøg om Søndagen men i Steden for om Aftenen at gaa fra Familien og hjem til Præstegaarden, rejser hun i Øst ned i Skoven i Nærheden af Nabenraa; der klatrer hun op i et højt Træ i Nærheden af Bejen, som Ole skulde passere med Smørret, og venter rolig der, til han kommer. Ole som ikke vidste noget af, at Lene var i Besøg, kjører med sit Smør hjemme fra, længe før det blev Dag, og kjører i Ro og Mag indtil det Sted, hvor Lene sad i

Træet. Da hører han paa en Gang en Røst fra oven, der raaber som nogen Matteredgal: „Ole, Ole, gift dig!“ Ole, som tror det er en Røst fra et højere Væsen, bliver noget benavet og spørger i Ydmyghed: „Herre, hvem skal jeg tage?“ og Svaret lyder: „Vene udi Præstegaarden,“ hvortil Ole svarede: „Ja det skal se.“ Ole hjørte til Abentraa med Smørret, og Vene ned af Træet til Præstegaarden. For Ole lød Røsten hele Tiden. Han styndte sig at saa Smørret solgt, kom hjem midt paa Eftermiddagen, pnytede sig og gik om i Præstegaarden, hvor han heldigvis traf den, han søgte. Han fortalte hende, hvad han havde hørt om Morgenen, og spurgte hende, om hun efter dette vilde ægte ham og blive hans Kone. Vene stod meget trosthydig og hørte paa ham. Da han var færdig svarede hun: „Ja, siden det er, som Du fortæller, hvilket jeg forresten ikke betvivler, saa siger jeg Ja!“

Saaledes gik det til, at Ole og Vene blev Mand og Kone.

Strøtanke.

I Kjærlighedsjager er Tilfældet som oftest Kvindernes Fortyn.

Carl Bernhard.

*

Manden er Hovedet; men Kvinden er Halsen, der drejer Hovedet.

Gammelt Ordsprog.

*

Jo mere man rykker frem, desto mere ser man, at den dydige Kvinde i Birkeligheden er den, der føler mest, der giver sig helt hen og lider ved ikke at kunne gjøre det i en endnu højere Grad.

J. Michælet.

*

Gud hjælpe den Kvinde, hos hvem Kjærlighed, Blidhed og Velvillie ikke staar højt over enhver aandelig Begavelse.

Dicens.

Røverne i Lindet Skov. (5)

Af J. V. Misen, D. M., Lindet.

(Med Tegninger af Karl H. F. Schmidt.)

Naar man rejser fra Ribe ad den saakaldte østre Vej ad Tønder til, kommer man gennem Spandet Banker over Arnum Hede og til Lindet Skov. Denne Skov havde for henved 200 Aar siden en større Udstrækning imod Syd, hvor den endog langt senere strakte sig op til Svinhøjhusene og ud forbi det nuværende Graflundstrøb. Mod Nord strakte den sig til den gamle Uvøpæl, der endnu i 1849 stod ved Faldingbrovejen lidt nordlig for Skovridernes Mark. Skoven var saaledes henved $\frac{1}{2}$ Mil fra Nord til Syd, og Stuvevejen gik den Gang, hvor nu Vejen fra Ridelaagen gaar. Da Arnum mod Nord og Hønning mod Syd var de nærmeste Byer, og Lindetgaard, ligesom Skovridergaarden i den nordre Skovkant, laa affides, var her ret en Tumleplads for Vandoejkrøvere og andet Skarnspak, saa meget mere, som Vejen var den sædvanlige for sydjyske Kræmmere, der kom nordfra med tom Kasse og fuldt Pung, og for nordjyske Drivere og Trækkere, der kom sydfra med lange Pistc over Ryggen og svære Pengekatte om Lænden. Af og til hørte man Rygter om Overfald paa Vejfarende, og en Gang imellem kom det endog til Skamp, hvoori de Rejsende i Reglen trak det korte Straa, uagtet de ofte var bevæbnede og beredte paa Overfald. Usikkerheden paa Vejen var velslende større eller mindre, men i Begyndelsen af det 18. Aarh. var der en Tio, da Overfaldene blev temmelig almindelige, og Udpyndringer hørte til Dagens Orden.

De stedlige Myndigheder, hvem dette Uvæsen snart kom for Øre, tog sig med Iver af Sagen og lod Skoven og Hederne der omkring godt eiterse; men de opdagede ikke noget, som tydede paa, at Stirmændene havde fast Ophold i Nærheden; dog vedblev Røverierne stadig, og Usikkerheden tiltog. Det blev derfor paalagt

Skovrideren, der hed Svend, og Vindetgaards Ejer, der den Gang var Hr. Ulrik, nøje at paase, hvilke Folk der drev omkring i Nabolaget. Det paalagdes ogsaa disse to Mand at hjælpe de Rejsende, som de bedst kunde, og indsende Meddelelse om, hvilke Overfald der fandt Sted; desuden lod Amtmanden stadig Egnen gennemløbe, men alt uden Resultat; dog hntedes der i Nabobyerne om, at Ulrik og Svend nok vidste noget, og at de, naar de blot vilde, kunde give nogle Oplysninger om en ældre Mand, der af og til viste sig i Højrup, Sienderup, Tostlund og Uerup, for at gjøre Indkjøb af Brød, Ost og andre Fødevarer. Denne Mand var efter Ud'endet at dømme henved de 65, altid velklædt og godt forsynet med Penge, samt rundelig med Betalingen, og derfor var han de fleste Steber godt set. Han røg bestandig af en sølvbeslaaet Merksumpibe, hvorfor han almindelig kaldtes Pibemanden." Paa de Vandringer, han foretog ad den Kant, maagede han det saaledes, at han først var færdig i Vgen lidt før Mørkningen, og han tog da altid Bejen ned mod Hvirvelstagen, hvor han forsvandt i den Krattov, som efter sin Opvækst kaldtes Birket, hvilket Navn endnu bruges om en Eng henhørende under Vindetgaard og Kroen. Hvirvelstagen var en stor Egypæl, der stod, hvor Højrup, Tostlund og Arild Sogne stødte sammen; Resten af denne Skjæpæl saas i 1845 og maaske endnu senere. Pibemanden var ogsaa godt kjendt i Gaansager, Spandet og Arnum, hvor han ligesledes kjøbte Fødemidler og først endte Indkjøbet ved Aitentide og saa forsvandt paa Heden ned mod Skoven. Var han paa Vandring mod Ehd, i Hønning eller Arild, tog han som oftest ved Aftenside Bejen mod Skjægildmund og Helumpolde; gif hans Udflugt vest paa, ad Gasse, Skjærbæk, Broun, Normsted og Naved, tog han i Reglen Retningen ad Gravlundstrøb.

Da Pibemandens Vandringer blev iagttagne af Omeguens Beboere i adskillige Aar, og der i alle disse Aar hortes om Overfald i Vindetkov, ligesom der ogsaa af og til forsvandt et Lam, et Faar, et Ungheved eller et Oldensvin, som Ubene, der den Gang fandtes i Egnen, efter al Rimelighed ikke havde taget, og Pibemanden desuden ingensinde gjorde Indkjøb af Kjøb og Klæst, saa begyndte man at rette en bestemt Mistanke mod ham. Endvidere ophlytes det, at han eller en ældre frognyaget Kone jævnlig kom til Svend i Skovridergaarden og til Ulrik paa

Vindelgaard. Ved et Grande i Hønnig søgte man en Gang saadan uformærket og efter Samraad at overlifte Ulrik og saa ham fuld, om han da, naar han blev fint pumpet, ikke skulde lade Dyringer falde om sit Kjendskab til Bibemanden eller den krogede Kone; men da man troede, at Udpumpningen kunde begynde, syntes Ulrik ganske ædru og var i alt Fald meget forsigtig og slog andre Ting i Tale.

Efter at vi nu har hørt om de i Egnen gaaende Rygter og om Øvrighedens Virken, vender vi os til Vindelstov for at se, om vi kan finde Bibemanden og dem, som var i Ledtog med ham.

Svend, der var den første kgl. Skovrider, boede i en ny Gaard, hvor Studevejen nord fra forlod Heden og gik ind i Skoven. Vindelgaard laa sydøst for Skoven og ejedes, som alt sagt, af Ulrik, hvis Fader havde ejet baade Ager, Eng, Mose og Skov, men paa Grund af Armod overladt Kongen det Hele med Forkjøbsret for sig og Arvinger. Tiderne havde bedret sig lidt, og Ulrik, der var en dygtig og klog Mand, havde tilbagekøbt Ager og Eng samt en Del af Skoven og store Partier af Mosen, saa Kongen havde paa den Tid i sit Eje henved 700 Tdr. Land Skov og omtrent lige saa megen Mose, og over dette førte Svend Herredømmet. Kroen, der fik Halvdelen af Vindelgaard's Jorder, fremkom først, da Ulriks Børn stieede Arv; de andre Huse er fra dette Aarhundrede. Vejen gik, som forhen er fortalt, fra Ulvpeælen til Ridelaagen næsten midt gennem Skoven, som mange Steder var tæt og næsten uigjennemtrængelig. Mod Vest og sydlig i Skovkanten laa en moseagtig Fordybning, der den Gang, ligesom endnu, kaldtes Vandkrylen, og naar Frostens dækkede Vandene, var Vandkrylens Is altid glat og laa lunt for Vindene, hvorfor denne ellers saa stille Plet af og til saa smaa Gjæster i den haarde Vinter, og just af den Grund kommer Vandkrylen denne Historie ved. Sydøst herfor saas en firkantet Indhegning, der kaldtes „Mettes Hegning“; hvem denne Mette var, vidste Ingen; dog gik det Sagn den Gang og indtil for saa Aar siden: „Naar man fra Mettes Hegning kan se et Lyg i Vandkrylen gløde, da er Vindelstov snart øde,“ og som den første Del af Sagnet er stet Fyldest, er det desværre Udsigt til at ogsaa den anden Del skal blivoe Sandhed; thi Vestenvinden er en stræng Herre. Gjennem Midten af Skoven, der mod Øst grænser til Vindelmose og mod Vest til Hvidbjærgmose, gaar et

Højdedrag fra Nord til Syd, og dette er, som overalt i Jylland, besaaet med Gravhøje fra Bronze- og Jernalderen, og i Lighed med, hoad der er Tilfældet fra Ejderen til Skagen, ligger ogsaa her Stenalderens Døjsler og Fættestuer nærmest ved de lave Steder; derfor undrer Oldgrænseren sig ikke over nordlig og østlig i Skoven at finde en Fættestue, tæt ved den nuværende Landevej. Dette Oldtidsminde flod den Gang helt og holdent og var omgivet af et næsten uigjennemtrængeligt Skrat, og her havde Røverne, Bibemanden, hans krogede Kone og 6 store, stærke Sønner, deres Tilholdssted og Bopæl; thi Gravkammeret var rummeligt, og den vældige Overligger var næsten jordbækket, og Indgangen gennem en „bandret“ Dør. I den nærliggende Møgelhøj havde Røverne et Slags Vagtsstue tæt ved Vejen. To og to stiftedes de til at holde Vagt, og naar der kom Besjærende, som de ikke kjendte, saa sprang de frem og undersøgte alle Gjemmer og Kommer, tog det, som de fik Lyft til eller havde Brug for, hvorefter den Udplyndrede ganske rolig kunde fortsætte sin Vej; dog fandt Udplyndringen aldrig Sted i Nærheden af Vagtholdet. Ved Nattetid trak de tværs over Vejen Snore, som endte i Vagtholdet, saa ingen kunde liste sig forbi.

Uret gaar kun til en Tid, og al Magt faar en Ende, saaledes gik det ogsaa den Gang; Skovrider Svend, Røvernes nærmeste Nabo, havde saa stor en Børneskole, som kun sjælden ses Disse Børn had en Nyaaarsaftensdag om Morgenen, da de havde spist Ælebrød, om Tilbedelse til at gaa paa Isen i Vandkrylen. Moderen var lige ved at nægte det, men saa kom hun i Tanker om, at hun saa fik mere Husro til at lave Helligaftensmaden, og hun sendte dem da af Sted, 6 Stykker ialt i Albet fra 6—14 Aar; de ældre og yngste blev hjemme. Børnene for'r glade og jublende af Sted, og Dagen gled snart hen for dem, saa Mørket begyndte at falde, før de kom fra Vandkrylen. Da Vejen var lang, og de havde tumlet godt hele Dagen, var de alle meget trætte; før de naaede Halvvejen. De mindre begyndte dertil at blive søvnige, og en Klør paa 8 Aar blev saa tvær og vranten, at han hverken vilde staa eller gaa, hvorfor de andre satte den Beslutning at forlade ham og gaa hjem. Da de kom i Nærheden af Skovridergaarden, ventede de lidt efter ham; men da han ikke kom, gik de alle ind og omtalte ikke, at han var i Skoven. Lidt efter kom Svend hjem med sine Karle

fra en lang Jagttur; han satte sig til Bordet med sin Kone, Børn og Husstand, uden at Tværingen savnedes, Børdbønnen blev holdt, Salmer sungne og nu skulde Børnene i Seng; først da savnede man Fyren, thi Svend plejede at tælle Børnene hver Aften. Sagens Sammenhæng kom nu frem, og Svend selv og 2 Karle red ad Skoven til for at finde Drengen. Denne var imidlertid hjemme i Kobaaen, hvor han i Arriqskab tog Veje paa noget Straa, og her sov han snart ind og fandtes af Pigen, da hun Nyaarsmorgen kom for at malke Køerne.

Da Svend med sine Karle kom ind i Skoven, red den ene til højre, den anden lige ud ad Vejen, og Svend red selv til venstre. Efter en kort Tids Sogen forekom det ham, som om et Lys skinnede ud fra en Busk med meget tæt Løv, og da han saa sig ret om, kom han til den Overbevisning, at han var i Nærheden af Kæmpegravens, saaledes kaldes Jættestuen, og saaledes nævnes den af og til endnu, naaget Navnet Køverstuen er det mest gængse. Han var nær ved at tro, at de gamle danske Kæmper var paa Færde; men som ei Lyst randt det ham i Hu, at her var maaste Kovernes Bo, og dersom hans Nærhed opdagedes eller sporedes, hvad let kunde ske, da Skovbunden var belagt med et tyndt Lag Sporine, saa var der al Sandsynlighed for, at Køverne vilde tro sig forraadte og snarlig søge at lukke hans Mund for bestandig. Han betænkte, at inden han fik Folk tilkaldte, kunde hans Hus versfalbes, og som snarraadig og modig Mand slog han Skyttetrensens Neb om Tvejen i en ung Høg og bankede dristig paa Døren og traadte ind for Bordenden i en Fart. Ved Bordet sad Pibemanden for den øverste Bordende, Konen stod ved siden af ham udenfor Bordet og bagved Bordet sad de 6 store Sønner. Ved Skovriderens Indtræden sprang alle Mand rost op og greb til deres Vaaben. Svend tog da til Orde og sagde: „I gode Folk, bliv I kun rolig siddende og lad Eder ikke forstyrre i Eder s gode Maalind paa denne Helligaisten. Jeg har længe ventet paa Eders Besøg, og vi har hjemme talt om, hvorfor I ikke har været hos os siden længe før Helligdagene. Er der noget, I trænger til, da send Bud som sædvanlig,“ og med disse Ord var han ude af Døren og i en Fart paa Hestens Ryg. Næppe var han i Sadelen, før han tog Tolden af sit Krudthorn og lod Indholdet falde for at danne et kjendeligt Spor. Lidt efter var Skovrideren hjemme og med-

delte sin Kone, hvilken Opdagelse han havde gjort. I al Stilhed fik han et paulideligt Bud sendt af Sted til Amtmanden i Ribe, og næste Morgen lidt efter Solopgang var Skovridergaardens Ild af væbnede Mand og Retsbetjente.

Efter at der var holdt godt Udfri, og Hestene havde faaet Foder og Folkene Mad, gik Toget ad Skoven til; Vejen fulgtes til Møgelhøj, hvor man drejede af mod Øst og gjorde Holdt for at sætte Poster ud til alle Sider om Ræmpegraven, og da dette var besørget, trak hele Mandstabet sig hen mod Indgangen. Det lykkedes den første Mand at trænge ind, før Røverne mærkede Uraad, og uden Blodsudgydelse blev de overmandede og trukne frem en efter en. Ved Aftensid ankom de alle til Ribe. Ingen af Røverne talte et Ord, og selv Pinebænten kunde ikke afstvinge dem en eneste Bekjendelse; dog blev de dømt, thi i deres Gjemmer fandtes meget røvet Gods, som Overfaldne vedkjendte sig, og det lykkedes ogsaa at finde Lig af flere Forsvundne. En Foraarsdag blev de 8 Røvere hængte paa Galgebakken ved Ribe, og de gik alle med Trods i Døden uden Bekjendelse og Faderen med Biben i Munden.

Nu skal kun berettes, at af Ulrik's Slægt døde, saa vidt vides, den sidste Urling, en forhenværende Sagfører, under Besæjringen af Frederik's i 1849. Af Svends talrige Familie ved man nu ingen at nævne. Dog levede der en gammel Mand paa Svinhøj til henved Aar 1839, der mente, at han nedstammede fra Svend Skovrider.

Det antages, at Røverne ikke har efterladt sig Efterkommere i de omtalte Egne, da Befolkningen her er stikkelig, ernærer sig redelig og ikke holder Venkab med Voldsmand, mere end Nødvendigheden byder, saa den i dette Stykke nok kan gjælde for at være Urotager efter Ulrik og Svend. Af Røverstuen eller Ræmpegraven ses endnu tydelige Spor, men den er for saa Aar siden lige som saa mange andre Mindesmærker i Sønderjylland bleven forstyrret, idet Overliggeren er ført til Bøgumkloster for at rejses der, ikke til Ure og Afsindelse om Lindetsoos Røvere, men til Ure og Afsindelse for en afsød Landsherre. Im Stenen nu vil blioe nævnet efter Røverstuen eller efter Ræmpegraven, kommer ikke denne Historie ved.

En Tyran.

Af R. Clausen, Smedager.

(Med Tegninger af Alfred Schmidt.)

Paa Frihed højt nu jævntlig straales
og Tyrani stet ikke taales,
dog villigt hver sig bøje kan
for en almægtig, streng Tyran,
som paa vor hele Jord regerer,
men paa forskjellig Vis huserer;
thi ingen ignes ret at one
og Synet derfor opladt have,
at Alle mér og mindre Slave
tilhobe er af Skik og Bane.
Og man for Moden pænt sig bufter, —
som end paa helt forskjellig Vis,
saa alle Folkeslag dog dulker
deres Nakke under Modens Ris
og uden Modstand, mer end billigt,
gaar under Alaget ganite villigt.

Naar man i Afrika en Ring
i Næsen finder, Godtjolk pryder,
da over sliq vanvittig Ting
i Latier man med Ret udbryder; —
men er d i bedre, naar man fører
den samme Punt i begge Ører!
Naar visse Ffolk sig tatoverer
og hele Kroppen sig bemale,
fordi saa Moden dér regerer,
da finder man, at de er gale;

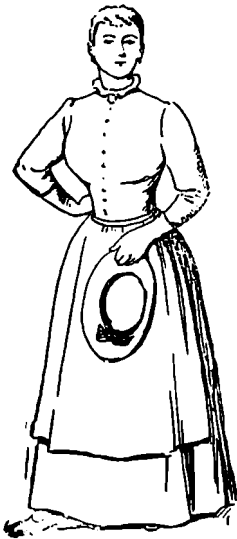
men ej man latterligt det finder,
om sig lidt maler vore Kvinder.
Naar somme Levemaade viser,
og som en Sag af Vigtighed
anser, man efter Moden spiser,
saa smile maa man lidt derved;
thi maaste mer ved Maden glæder
sig de, som lige frenden — „æder“
og kanste ogsaa deres Mæder
den samme Nytte deraf haver.
Gjør vi med Gaffel, Kniv os vigtig
og spiser kun med dem bekvemt,
saa ene og alene rigtig
og ganske anderledes nemt
i Kina maa det monne finde
at bruge bare et Par Binde. —
Naar Indianeren han pryder
sig Haaret med en Skov af Fjer,
saa andre Steder Moden yder
man sin Tribut derved især,
at man som Bynt paa Ho'det breder
ud Blomsterhaver, Fuglereber. —
I Kina hoer maa agte paa
med Omhu sig sin Pisk at gjøre
og paa sin Bag som Hale føre,
hvis Spot og Stam man vil undgaa,
og selv den Fattigste maa pleje
slig Uting, som sit bedste Gje. —
Ja, der de stakkels Kvinder maa —
vil sige dog kun de fornemme —
ha' Fødderne i Struекlemme,
saa de forkrøbled' bli'r og smaa,
at de kun vraltte kan, ej gaa.
Dog Digterne slig Braltegang,
i høje Toner smukt og syndigt
lovpriser tidt i deres Sang
som noget rigtigt kjont og yndigt,
og i Begejstring de paastaa:
Saa nydeligt kan ingen gaa!

Os vil den Mode ej behage,
men bli'r formeget af det Gode,
og vi med Grund nok tør beklage
man sig lemlæster efter Mode —
en Mode, som med Rette man
nok grim og tøffet kalde kan.
Og højst beklageligt vi finder,
at saadan grusom Modes Slave
er i den Grad de Kvindekvinder, —
de Fødder velstabt ej tør have.
Men her Bevis just have kan,
at Moden er en stræng Tyrann.

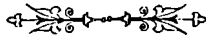
Men sjønt vi klogere os mener,
og tror, vi dejligt holder Maade
og lader sjønt Fornuften raade, —
vi dog ret flink Tyrannen tjener,
og tidt en dum upraktisk Mode,
desværre falder man til Fode.
Vel stundom ses med Stræk, min Tro,
en Dame paa smaa snævre Sto
med Hæle smaa, som Stykker høje,
at balancere kun med Nøje
og efterhaanden paa det Bedste
sig Fødderne naaste lemlæste.
Hvor ofte maa vel mangen Dulle
sig føle utilpas og slet
og gispe efter Luft og sukke,
naar spændt hun er i sit Korset!
Men skabt som Godehamns at være,
med Taillen rigtig slank og smal,
anses jo for en rigtig Vre,
sjønt Milten raaber: „Er Du gal?“
Hold med den Spændetrøje Maade!
Sey til dit Vel dig dette raader.“

For Sundhed helt foruden Fare
er vel det gruelige Ubyre,
som vore Kvinder forhen bare

paa Bagen, under Navn Tournure, —
en Mode højt uflærelig,
hvis Fald var ej begrædelig.
Ihi sigt et Monstrum paa sin Bag
som Bir og Bynt omkring at slæbe,
fordi det var en Modesag,
— og rent Fornuftens Stemme dræbe, —
fuldbrud det Faktum illustrerer,
at tøstet Mode og hos os,
at vor Fornuftighed til Trods,
helt uindstrænket dog regerer. —

Om end det Thema variere
man kan i det Uendelige,
saa vil jeg helst dog in'er mere
om slige „stjøre Eger“ sige;
Ihi frægter jeg, blot bliver Taffen
for al min Visje og Umage,
jeg Landets Skjonne faar paa Nalken,
hvorfor jeg vil i Agt mig tage
og lægger rolig hen min Ben,
til aiter jeg maaste igjen
faar Bruy for den til Almanakken.

Strøtauffer.

Hvor Glæden mindit har Skjage,
hvor Tanken drommer Lykte,
hvor Hjærtit helst vil bygge,
det er vort Fædreland.

H. C. Andersen.

*

Det Folk, der opdrages til at elske Ret ved at lide Uret,
faar en god Opdragelse.

(Rasmus Nielsen.

En Rejse til Amerika.

Meddelt af
Blads Jansen, Sægerup.

(Med Billede.)

en Lavning paa Østkysten af Sønderjylland, østen for Jærnvejelinien, imellem Vojens og Bamdrup, ligger en lille Landsby, Kolstrup, idyllisk omgivet af Engdrag, Frugthaver, smaa Skovpartier og let afrundede Bakker. Byen har ligget her fra Arilds Tid med sin rolige, bestedne og flittige Befolkning. De store politiske Storme, der har hærget vort Land nu næsten i to Mennestealdre, har ikke berørt Befolkningen. Det skulde da være, at den med endnu større og inderligere Kjærlighed har sluttet sig til sit Hjem. Mindst tvivle dens Beboere, at der derfra kunde udsøres en Stordaad, der vistnok er enestaaende i sit Slags og vidner om, at naar Kjærligheden forener sig med en bestemt og ubøjelig Villie kan den overvinde de allerstørste Vanstueligheder.

I Fjor Sommer i Juli Maaned kom jeg en Middagsstund ned gennem den nævnte By's Gade. Alt var i Ro; thi Folkene jov til Middag. Dette gjaldt dog ikke et Par ældre Arbejdsfolk, der var ved at bære et Læs Tørv ind, der var læsset af uden for paa Gaden. Manden var en lille spinkel Fyr, med et livligt og tilfreds Udtryk i Ansigtet. Hans Holdning var rank og Bevægelserne raske, kjønt han var over de 72 Aar. Konen var ogsaa en spinkel, men ellers velvoksen Kvinde og lidt større end Manden. Hun havde et Par tiotige og spillende Øjne, bestemte og skarpe Ansigtstræk og et godt Snakketøj. Hun var omtrent paa samme Alder som sin Mand og saa ud til at være frisk baade til Legeme og Sjæl.

Jeg hilste de to Gamle, med et „God Dag“ og „Gud hjælp“, og til min Forbavselse lød deres „Tat“ med Tilføjning

af mit Navn. Vi fik saa snart en Samtale i Gang, og Konen bad mig hilse min Hustru, hvorfor jeg saa maatte spørge, hvad Navn, der skulde knyttes til Hilsenen

„Hils blot fra den gamle Kagekone i Kolstrup, Herman Petersens Kone, og sig, at vi har været i Amerika, siden vi sidst taltes.“

„J blev saa kjed af det derinde?“ var mit Spørgemaal.

„Ja Ame-
rika er ikke
for gamle
Folk.“

„Men saa
var det da
godt for Eder,
at J havde
det jaadan,
at J kunde
komme hjem
igjen.“

„Ja, men
det havde vi
nu netop ikke
Vi gik hjem
til Fods, na-
turligvis ikke
over Atlan-
terhavet, &
men fra Oga-
lala i Ne-
braska til;
New-York.

Portrætter af Herman Petersen og hans Kone.

De første
1000 Mil
kjørte vi med
Træntogene.
Fra Chicago
til Pittsburg
kjørte vi dels
som blinde
Passagerer
med Træn-
togene og
dels gik vi;
men fra
Pittsburg og
til New-York
har vi gaaet
hele Vejen.
Min gamle
Mand havde
hertil en
Byrde paa
60 Pund, som
indeholdt vor
Seng og vore

Sager, at bære paa. Vi sov ude om Natten og liggede Føden om Dagen, alt som vi gik frem efter New York. Har Du ikke hørt det?“ afbrød den Gamle sin Fortælling.

„Nej“ var mit overraskede Svar, „men fortæl mig det!“ Og støttet til min Stof, mens de Gamle laa paa Jorden imellem de aflæste Løv, fik jeg saa fortalt om en Rejse til Ogalala i Nebraska i Amerika og hjem igjen, saa omstændelig og romantisk, saa jeg ikke kan andet, end at jeg maa fortælle

den ogsaa for Læserne af „Eproglforeningens Almanak“. Den aabenbarer saa klart det Store, der for Tiden bærer det nordflesviagste Folk: Kjærlighed til Hjemmet og en stærk Vilje til at overvinde det, der for Fornuften synes umuligt.

„Vi har, som din Hustru nok ved, tre Døtre. De to rejste allerede for nogle Aar siden til Amerika. Den ene var gift, og de tog Land langt ude mod Vest i Nebraska ved en By, der hedder Ogalala. De skrev hjem efter deres Søster og fortalte om alt det Store og Herlige derovre. De fortalte, at de havde store Farmer, større end nogen af de største Bøndergoarde i vor By, og de ønskede, at hun og deres gamle Forældre vilde komme over til dem. Omfider bestemte vi os til at rejse alle tre Ved at gjøre alt, hvad vi ejede i Penge, og ved en lille Kapital, vor Datter havde, kunde vi saa komme til New York; deril skulde saa vore Børn sende os Rejsepenge til at forsætte Rejsen for længere ind i Landet. Tirsdagen før Middelsdag 1886 rejste vi fra Haderslev for over Gøteborg at tiltræde Rej. sen over Atlanterhavet. Turen over Havet var for os, som vistnok for de fleste gamle Folk, forbundet med Søsnyge, Madsede, lidt Søvn og lignende; men omfider landede vi dog i Castle-garden i New-York. Efter en Del Besvær kom vi til at bo paa et dansk Hotel, hvortil vore Børn skulde have sendt Penge. Men Alt og Vel der var ingen Penge. Vi maatte saa stillinge sammen og blotte os fuldstændig for Penge, for at vor Datter kunde rejse forud. Da hun var rejst, fik vi Tid til at tænke os om. Mange Anelser stormede ind paa os. Herman gik det endda med, thi han fik nogen Sympatjættelse paa Hotellet ved at bære Vand, Brandsel og lignende; men for en ældre Kvinde er der ikke Arbejde i Amerika, især naar hun er fremmed i en stor By. Efter saa at have ventet et Par Uger kom der endelig saa mange Penge, at En af os kunde komme afsted. Det var første Gang i vort Liv, at den tvungne Nødvendighed bød, at min Herman og jeg maatte stilles. Vi blev enige om, at jeg skulde rejse først. Det var en tung Skilsmisse ene at skulle tiltræde en Rejse paa flere Tusind Mile i et fremmed Land og iblandt Folk med et fremmed Sprog. I fire Døgn kjørte jeg uafbrudt med Jærnbanen og naaede saa Ogalala tidlig en Morgenstund. Her stod jeg saa, ingen kjendte mig, og jeg kjendte ingen. Da det blev Dag, gik jeg hen paa et Hotel og fik nogen Kaffe.

Men der kom ingen af mine Børn; ingen kjendte dem, ja, ikke en Gang den Plads, de boede paa. Hver Dag i en knagende Frost gik jeg ud ad Vejen for at se, om jeg ikke kunde træffe nogen; men forgjæves. Den fjerde Dag, efterat jeg var kommen til Ogalala, gik jeg ved Middagstid lidt længere ud omkring, end jeg plejede, og i Fraastand saa jeg en Mandsperson komme gaaende. Da han kom nærmere kunde jeg se, at det var min Snigersøn, som var tagen ind til Byen for at hente mig. Jeg saa paa hans Overfrakte og lod et Ord falde om, at den var temmelig slidt, men han svarede: „Det er amerikansk, her bryder vi os ikke om det.“ Snart sad vi i hans Arbejdsfjedervogn med et Par toakelige Heste for, og saa kjørte vi ud af Byen ud paa de amerikanske Prærier. Men Ak! og Vel! hvor de er forskellige fra vort Land, ingen Bøje og ingen Broer! Vi maatte over en tre à fire Rivers, dog ikke store Vandløb. Ak og til, som vi kjørte, saa jeg, at der steg Røg ud af en lille Jordtørhøjning eller fra Ekraaningen af en Halle. Mærkelig tog det sig ud ved Estermiddagsolens sidste Stråaler at se ud over den store snedækkede Slette, hvor der boede Mennesker i Jordhuler som Ræve og Kaniner. Omfjerd fik min Snigersøn da Øje paa sit Hjem, en lille Jordhøj langt ude i Syuskredsen, som jeg endnu ikke kunde se. Men endelig formede der sig noget for mit Øje som en halo udgravet Kæmpehøj, det maatte være Hertiligheden, jeg stulde til. Ved Siden af, fortalte han mig, laa deres første Hus „Oldhouse“. Det var ikke til at opdage for mig; thi dets Tag laa i Linie med Jordens Overflade. Men desværre, det fik vi snart lært at kjende. Endelig naaede vi derhen, og jeg kom ind for at hilse paa mine to Børn, den ene, hvis Mand havde hentet mig, og den anden, som var rejst herud for saa Uger siden. Modtagelsen var mindre kjærlig. Min Datter hilste mig med de Ord: „Naa, er det dig, der kommer, vi troede det havde været Ja'r, thi han kunde da have hjulpet os med at grave en Brønd; den mangler vi.“ Jnden Døse saa det bedre ud end udenfor. Det var forresten helt hyggeligt. Trods det, at jeg var forkommen efter Rejsen, fik jeg ikke en Gang en Kop Kaffe eller noget varmt for til Aftensmaaltider. Det var ogsaa „amerikansk.“ Fjorten Dage senere kom min Mand ogsaa derud, saa vi naaede da at bliue samlede inden Jul ude paa Nebraskas Prærier, et lille Stykke uden for den civili-

cerede Verden. — Jeg og min Gamle fik vort Hjem, vore i det før omtalte „Oldhouse“, der var gravet ind i Siden paa en Banke, og hvis Tag laa jævnt med Jorden, saaledes, at naar Kreaturerne græssede, gik de ud paa Taget og traadte Huller ned til os. Uværet var det hele Tiden, men tilsidst bl. v. det saa uværet, at vi tidt om Natten naar det regnede, maatte staa op og krybe hen i en Krog — det eneste Sted, hvor der var tæet hos os. Min Herman kunde det lettere gaa for; han passede Kreaturerne, hvortil han havde sin egen Ridehest, der er nemlig ogsaa „amerikansk.“ For mig var der intet at gjøre; ja jeg kunde dog faa Lov til at passe min Datters Børn. Hjemre havde jeg, da vi kom derud, og bedre blev det ikke, hvorimod det gik langt bedre med min Mand. Han havde sin Hest og sine Kreaturer at passe. Rigtignok lignede han lidt af en Wildmand med Hensyn til Ydre og Klædedragt. Mad og Drikke fik vi nok af, og vi har jo været vant til at arbejde. Jeg blev mere og mere uslykkelig; tilmed fik jeg ofte en Følelse af, „at jeg ikke kunde kaste Brønden,“ men var den tærende, og ikke du, der kunde fortjene noget. Efterat vi saa havde været i „Oldhouse“ cirka 2 Aar, maatte vi endelig gjøre Afsked af at bryde op. At komme hjem var der ikke Tale om, da vi ingen Penge havde, og vore Børn heller ingen kunde undvære. Vi maatte saa friste den tunge Skjæbne en Tid at ernæres af det Offentlige. Men slige tærende Individider er en stor Byrde paa de unge Settlementer og Byer, og de gjør alt muligt for at blive dem kvit. De sidste fire Uger, vi var derude i Vesten, var vi hos en Farmer Mr. Kejser, der for denne Maaned fik en Dollar for os om Dagen. Hjemlængselen voksede Dag for Dag, som han vel kunde mærke. Da fattede han den snedige Plan at faa os bort fra Settlementet ved at give os Billet til en Plads, der ligger 25 Mil østen for Ogakala, og fortælle os, at naar vi kom dertil, var der Fri billet til os til New York; alt var i Orden. Men Ak og Be! da vi kom der, vidste ingen noget, hverken om, at vi kom, eller at der var Fri billet til New York. Løgn og Bedrag var det Hele. Nu begyndte de pinlige Dage. Gaa tilbage kunde vi, men hvad nyttede det; vi var til overs, hvor vi kom; vi maatte fremad! Da jeg havde faaet faa meget Engelsk lært, at jeg saa nogenlunde kunde klare mig, opspurgte vi Sheriffen, den højeste Øvrighedsperson paa Pladsen, og saa godt vi kunde, forklarede vi vor Nød for ham. Enten han nu hjalp

os af Medlidenhed, eller for at blive fri for os, ved jeg ikke; men han skaffede os fri Rejse med et Træntog længere ind imod Øst. Da vi kom dertil, maatte vi atter ih til Sheriffen, og atter fik vi fri Rejse med et Træntog. Saaledes gik det fremad imod Øst fra en Plads til en anden, gjennem de vestlige Stater til Chicago. Men saa sagde det Stop paa en Gang; hverken gode Ord eller Bønner hjalp. Nu var der ikke andet at gjøre end at tage Resten til Fods. Efter saa at have oplevet et Par lange Dage i Chicago med at løbe fra det ene Sted til det andet for at faa en Fribillet med Træntoget, men uden Resultat, gik vi ind i en Sidegade og pakkede ud og smed bort af vort Rejsetøj, hvad vi syntes, vi kunde undvære. Selv en storstilet gammel Bilet, som var et Arveaods efter Hermans Moder, maatte vi kaste bort. Resten af vort Tøj, ca. 60 Pund, som vi ikke kunde undvære, fik min Herman saa i to Pudevoar over Skuldrene. Hver med en Stav i Haanden begav vi os østen ud af den store By efter New York til Den første Esjermiddag og Aften gik vi 16 Mil (ca 4 danske Mil) og sov ude under et Træ om Natten. Fra den 20. Juni, da vi gik ud af Chicago, og til den 10. August var vi kun i Husby en Nat. Somme Lider holdt vi en Dags Hvil ved en River (Flod), hvor jeg vaskede vort Tøj og Herman fik sig barberet og lidt flirket paa vort Siroj. Spejl havde vi ikke; men naar Herman skulde have sig barberet, maatte han spejle sig i Vandet. Det kunde rigtig godt gaa an, forsikrede han. Det var forresten ikke saa vanskeligt at komme som blind Passager med Træntogene imellem Chicago og Pittsburg; det brugtede vi saa meget som muligt. Vi laa enten oven paa en fuldtlæsset Kulvogn eller kom ind i en Pakvogn mellem Rasker og Tønder. Føden kunde vi let faa, ih naar vi ikke havde noget, og vi klagede til Personalet, fik vi altid et Brød ind til os. Jo, der er fastet ikke saa saa Brød til os paa den Maade. Vi led ofte meget af Tørst i Træntogene, men det gik dog hurtigere fremad, end hvis vi maatte gaa. Men da vi kom til Pittsburg, kunde vi ikke en Gang længere komme med Træntogene som blinde Passagerer, men maatte saa gaa Resten, 600 Mil, til New York.

Vi havde medbragt et Par Hovedpuder og et Par Tapper, det var vor Seng. Vor Vej var langs Jærnbanelinjen, og ofte var det livsfarligt, dels at komme gjennem Tunnelne og dels at komme over de

store Rivers, som findes i de østlige Stater. Fodtøj og Klæder fik vi af os; mine Skjorter blev til sidst jaa korte, at de næsten ikke kunde skjule mine Knæer. Fremad maatte og skulde vi imidlertid. Rigtiqnok svigtede Moder mig et Par Gange, og jeg vilde have styrtet mig i en River, men min Herman holdt mig tilbage. Føden kunde vi let tige, men Almisræne blev i Regelen givet os helt forretningsmæssigt uden nogen Følelse for vor Død. Vi traf i al den Tid kun to Familier, der gjorde en Undtagelse. Den ene var en ryst Familie, hvor Døren blev smækket i for Næsen af os, uden at vi fik noget. Det andet Sted var paa en rig amerikansk Farm, hvor vi en Eftermiddag havde været inde og var bleven rigtig godt beværtede. En af Husets voksne Døtre hentede os tilbage, da vi var gaaet, og bad os at blive der Natten over. Na, hvor vi havde det godt! Datteren spillede og sang for os. Om Natten sov vi i deres fine Sovestammer og fik en Rejsestilling, da vi igjen drog derfra. Den yngste Datter, Miss Sam Shell, gav os en Lap Papir med sin Adresse paa, som vi har endnu, og bad os om at skrive, naar vi kom hjem. Den 10. August holdt vi vort Indtog i New-York i en Tilstand, der næsten ikke er til at beskrive. Vi opsogte det danske Hotel, vi havde været paa før. Straks rygtedes det blandt de Danske, at vi var kommen til Byen paa saa underlig en Maade. En Mand fra Haderslev ved Naam Petersen og en Hotelejer Lindstrøm fra Sjælland satte sig straks i Bevægelse, fik Klæder til os og samlede saa stor en Sum sammen, at vi kunde saa fri Rejse hjem. Eiter et Par Dages Forsøb var alt i Orden og Rejsen betalt til Haderslev, og endda var der 100 Mark tilovers at sætte Bo for, naar vi kom hjem. Da der gik Slib, tiltraadte vi straks Rejsen over Atlanterhavet og kom lykkelig tilbage her til Kølstrup den 24. August 1889."

Strøtanke.

Folkelivet er ikke et Liv i Paradis; den folkelige Jordbund maa renses, pløjes og dyrkes; det koster Arbejde. Omkring Frihedstræet er der Roser og Rjærminde, ja, men ogsaa Torne og Tidkler.

Rasmus Nielsen.

— 62 —

Rødning Højskolegaard i 1894.

Rødding Højskole,

1844 — 7. November — 1894.

Af

J. N. H. Skrumphager.

(Med Billede.)

Den slesvigske Forening, hvis Hovedopgave var at værges og styrke det danske Folkeliiv i Sønderjylland, udvalgte ved et af sine Møder, der holdtes den 17. Novbr. 1843 Hans Rissen i Hammelev, Nis Steffensen i Styring og Laurids Skau i Sommersted til at købe en passende Gaard til Højskolebrug. Det lykkedes for dem i Vinterens Løb at faa kjøbt i Rødding den nuværende Højskolegaard. At Højskoletanken, der er fostret af Grundvig, først kom til at træde virkeliggjort ud i Livet her i Sønderjylland, skyldes de forvandlede Forhold, hvorunder det danske Folkeliiv i lange Tider havde lidt.

Profesør C. Flor fra Universitetet i Kiel blev den, som her i Rødding fik prøve at planlægge og udføre den paa Oplysningens almene Omraade største Folketanke i Norden, saaledes at den herfra fik Lov til at træde ud i Livet for at fuldbyrde sin Gjerring. Højskolen i Rødding blev rejst af sønderjyske Bønder, støttet og baaren frem af mange gode danske Mænd fra Landets forskjellige Egne.

Dens Hovedopgave var en dobbelt, idet der herfra først skulde kaldes med vækkende Ord til det slumrende Folkeliiv, og dernæst spredes dansk Folkeoplysning ud til den Del af Folket, der, ikke søgende Embedsvejen, alligevel vilde være Lodtager i almen Dannelse og Oplysning, for derved at højne og styrke Folkelivet.

Den 7. November 1844 aabnedes Skolen ved et offentligt Møde, hvor dens første Forstander Cand. theol. Wegener

begyndte Aabningsforedraget med Indledningsfungen til Valdemar den Store og hans Mænd af Ingemann:

Stig op af Graven, du Slægt, som døde! ;
 Fortynd dit Fald og afmal din Brødel
 Advar os for Udsettelsens Dom,
 Og vis os, hvorfra din Frelse kom!
 Men I, som lyste i Tider dunkle,
 Som klare Nordlys ved Midnat funkle,
 I store Aander, som over Jord
 Med Frelsens evige Banner soer!
 Der Herren mægtig sin Haand udstrakte
 Og Folkeanden til Liv gjenvakte —
 Lys atter for os fra natli. Lio,
 I Aandekampen, i Herrens Strid!
 Og blunder atter i Blødheds Drømme
 Mit Fædreland ved de dybe Strømme,
 Hvad heller raser i blinde Lyst
 Forvildet Slægt mod sit eget Bryst —
 Da ryster Sjælen og vækker Aanden,
 Og styrker Hærtet og ruster Haanden
 Til dansk og stor og til herlig Id —
 Til Danmarks Frelse i Rodens Tid!

En mere betegnende og træffende Indskrift over Indgangen til den store Gjerning, som her skulde sættes i Bænk, -lader sig næppe tænke. Lykke og Held, at der blev taget fat alt den Gang, og kan vi, der personlig har nydt godt af Opholdet paa Rødding Højskole, kun være de Mænd taknemmelig, der har været med til at tage fat paa denne Gjerning. Den Virksomhed, der nu i 50 Aar har udfoldet sig fra Højskolerne, og som har bredt sig ikke blot over hele Norden, men endog slaaet sine Rødder hinsides Atlanterhavet, er for stor til at omtales her; men Et skal for Sønderjyllands Bedkommende nævnes, og det er, at Virksomheden, der først begyndte i Rødding, har tjent vor Folkelag her paa en Maade, der svarer til Tanken med dens Grundlæggelse.

Undervisningsplanen for det første Winterhalvaar 'aa, saaledes ud for den ugelige Undervisning:

Fædrelandshistorie 4 Timer, Verdenshistorie 3 1/2 Timer,

Geografi 3 Timer, Forstandsøvelser (moralste, psykologiske og statistiske Gjenstande), mundtligt og skriftligt behandlede 4 Timer, Dansk 6 Timer, Lyt 2, Naturhistorie 3, Geometri 2, Tegning 4, Regning 2, Gymnasit 4 og Sang 2 Timer.

Det første Halvaars Elever var: N. Siig, Taarning Mølle, P. Skau, Sommersted, P. M. Sørensen, Mølstrup, Jr Møller, Skodborg, H. P. Aarøsegaard, Bilsrup, J. J. Møller, Rødding, N. Windfeld, Tanderup, S. A. Schmidt, Haderslev, P. Mentzel, Tyrstrup, P. Reislund, Bøvlund, H. J. Bergholm, Arrild, A. Lorenzen, Haderslev, P. Ravn, Hammelø, C. E. Ravn, Døbh, Lh. Windfeld, Tanderup, J. Boijen, Langtoed, C. Lund, Rjøbenhøvd, N. Nissen, Døbh, S. Lund, Rødding, J. P. Appel, Agerstov, M. N. Müller, Hjørring, M. Gundesen, Bilsrup.

Om Sommeren ændredes Læseplanen idet der blev indført 4 Timer i theoretisk Landvæsen foruden i Kyllit, Landmaaling, Niveltering, Botanik samt Svømming i et Par af Gymnasitimerne.

Alle Forstandere har Skolen haft følgende: 1. cand. theol. Johan Wegener fra 1844—1845 2. Prof. C. Fylor fra 1845—1846. 3. Pastor Hølvog fra 1846—1848. Skolen standsede paa Grund af Krigen den 24 Maars 1848 og begyndte igjen den 19 Novbr. 1850 med Sous Høvsbro som 4 Forstander fra 1850—1862. 5. Ludvig Schrøder fra 1862—1. Maj 1864, da den atter standsede paa Grund af Krigen. 6. C. Appel optog Gjærningen som Forstander fra 2 Novbr. 1869 til i Novbr. 1870, da den ved et Magtbud blev standset. Gjær den Tid som Skolen ikke længere i Gang for Skole, hvortil Appel fortsatte Skolen om Sommeren for unge Bøger, ligesom han i en længere Aarrække holdt Børneskole, indtil denne Virksomhed paa Grund af Forholdene ligeledes ved et Magtbud blev standset. Bøgeskolen blev derimod fortsat saa længe som Appels Hebrejskforhold tillod det, i hele tre Aar, og afsluttedes først i Sommeren 1887.

Den 30. Juli 1874 blev C. Appel indviet til Præst for den omkring Rødding dannede Frimenighed, og Høstskolens flere Gymnastiske blev omdannet til Rufe. Da Appel paa Grund af et søkket Hælbred i Efteraaret 1889 fratraadte sin Gjærning som Frimenighedspræst, nedlagde han samtidig sin Virksomhed som Styre af Høstskolegaard, hvis Landbrug i en længere Aarrække var ledet af hans ældste Søn M. E. Appel.

Den 31. Maj 1890 gif Højskolegaarden med dens Tilhørende for en Kjøbsfum af 30,000 Kr. over til Gaardejerne N. N. Pedersen, Hjarrebj F. L Schmidt, Østerlindet, og J. N. H. Strumsager, Kjøbenhøvd, der saaledes er de officielle Ejere af Gaarden.

De Mænd og Kvinder, der foruden de alt nævnte Forstandere i Tidernes Lob har været Lærere og Lærerinder paa Skolen, er følgende: 1. cand. theol. K. F. Müller fra Efteraaret 1844 til Efteraaret 1846. 2. cand. phil. H. Kraup fra Foraaret 1845 til Foraaret 1846. 3. Dr. phil. C. M. Poulsen fra Foraaret 1845 til Foraaret 1846. 4. cand. phil. Edd. Thomsen fra Foraaret 1846 til Efteraaret 1847 og fra Efteraaret 1850 til Efteraaret 1856. 5. cand. pharm. G. Jensen fra Efteraaret 1846 til Foraaret 1848. 6. En Seminarist fra Foraaret 1847 til Foraaret 1848. 7. Landøkonom Mørk fra Efteraaret 1847 til Foraaret 1848. 8. Veterinær Petersen fra Efteraaret 1847 til Foraaret 1848. 9. cand. pharm. T. Schøge fra Efteraaret 1851 til Foraaret 1856. 10. cand. phil. G. Rode fra Efteraaret 1851 til Efteraaret 1852. 11. cand. theol. J. L. Knudsen fra Efteraaret 1852 til Efteraaret 1862. 12. Dyrlæge D. J. F. Friis fra Efteraaret 1856 til Foraaret 1858. 13. cand. pharm. J. H. Winstedt fra Efteraaret 1858 til Foraaret 1863. 14. Landmaaler A. B. Bonjen fra Foraaret 1858 til Foraaret 1859. 15. Seminarist A. M. Poulsen fra Efteraaret 1859 til Foraaret 1860. 16. cand. theol. H. Nughorn fra Efteraaret 1862 til Foraaret 1864. 17. Dyrlæge H. Fenger fra Foraaret 1863 til Foraaret 1864. Desuden har følgende undervist i kort Tid: Landmaaler, nu Professor H. F. Ewald, exam. polyt. B. Feilberg, Landmaaler, nu Gaardejer A. D. Hørlied. Hertil kommer efter Krigen 1864: Kaptein H. Hansen, Redaktør M. Schmidt, Lærer M. L. Appel, og som Lærerinder:

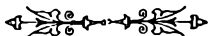
Georgia la Cour, Magdalene Eiler, Gundrun Høgsbro og Ingeborg Høgsbro.

Hødding Højskole staar nu efter de 50 Aar som et Vidnesbyrd om, hoed der alt den Gang var Trang til paa Opvækkelses- og Oplysningsomraadet, og Kravene ei ikke bleve mindre siden den Tid, værtimod, Forholdene byder os, ja kræver af os, at vi drager Omforg for, at vor Ungdom for at træde i Fædres Spor bringes ind under dansk folkelig og kirkelig Oplysning,

saaledes som Tilfældet var i sin Tid i Rødning. Paa den Vis holder vi paa en værdig Maade Halvhundredeaars-Fest.

Vel er Dørene paa Rødning Højskole for Tiden slaaet i for en kundskabsføgende Ungdom; men da de slog i, sprang der Snefe andre op.

„Floktes tæt da, Danmarks Unge!
Vanden sandt paa Raad
til at høre, til at sjunge,
vokse op til Dand,
at en Gang I kan med Ære
bort fra Nationens Sty
Eders gamle Moder bære
ind i Dagen ny,
Eders gamle Moder bære,
bære ind i Dagen ny.“

Strøtanke.

Det Nationale er uadilleligt fra det Poetiske og kun gennem hint bemægtiger man sig dette.

*

Man har den meget rigtige Mening, at det Folk, der maa holdes i Tømme med Bajonetter, forstaar ogsaa at bryde Bajonetterne sønder og sammen.

J. V. Heiberg.

*

Sprogene er det Salt, ved hvis Hjælp Folkessagene holdes fra at henraade, men til at blive karste og sunde.

J. V. Heiberg.

*

Man skal bestandigt kunne begynde paany igjen; deri bestaar Ungdommens Kraft.

Bindesboll.

5*

Sønderjydens Sang.

Tilegnet Hr. Gustav Johannsen.

Mel: I alle de Riger og Lande.

~~Saa lifligt det er at nyne,~~
naar Tonen mod Himlen gaar;
men Læben kan ej begynde,
naar Sproget man ej forstaar.

Og derfor maa Salmen klinge
paa Maalet, vi have lært;
til Gud vil det Bønner bringe
for alt, hvad vi have kjært.

Skal Mindet om Helte fryde
vort Hjærte til Tidsfordriv,
da Modersmaalet maa lyde
og skjænke det Aand og Liv.

Nej, ikke det udenlandske,
det kolde, fremmede Sprog —
jeg lider saa godt det danske,
det lærte jeg alt som Pog.

For det vil jeg altid fægte,
kun det kan min Sjæl forstaa;
det lærer jeg mine Knægte
og saa mine Piger smaa.

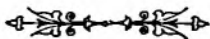
Og naar ved min Grav de sjunge
og tone det lyse Flag,
da varsler vor danske Tunge
om Sejrens og Lysets Dag.

Carl Berthelsen.

Fra 1849.

Meddelt ved L. Arnum, Bovlund.

I 1849 havde vi i en Uge-tid Indkvartering af Slesvig-holstenſke Dragoner, hvoraf de fleſte kunde tale danſk; de havde før tjent i den danſke Hær. Iblandt dem var der en Vagtmester ved Navn Schmidt (en Friſer). Nu træffer der ſig, at de laa en Søndag over, og da min Moder al-tid havde for Skik at læſe Dagens Evangelium og Prædiken for dem, ſom var hjemme, naar hun ikke ſelv var til Kirke, beoer hun mig foreſpørge hos Dragonerne, om Noget at dem vilde høre en Prædiken. End kom da Vagtmesteren og 3 Dragoner, tilligemed om af Husets Folk, der var hjemme. Dagens Evangelium var dette: „Ingen kan tjene 2 Herrer.“ Da Moder var færdig med Prædikenen, gif Folkene og de 3 Dragoner, men Vagtmesteren blev tilbage, gif hen til Moder og ſagde: „De har rørt ved min Samvittighed. Ingen kan tjene 2 Herrer. Jeg har været danſk Dragon, lært i Marhuſ, ſvoret til den danſke Kæde, min Broder blev tro, jeg blev en Oprører! Ingen kan tjene 2 Herrer!“ Og mens han ſagde dette, gråd han ſom et Barn. Mandag Morgen, da vi kom op, var Vagtmesteren borte med ſamt ſin Fejt.

Strøtanke.

Den Kloge giver eiter —
et uhelds angert Ord —
derved faar Dumhed Kræfter,
at herſke her paa Jord.

In af de første.

Af P. Andrezen, Nabenraa.

(Med Tegning af Alfred Schmidt.)

Sundeved og Als — 10 Tvillinglandskaber med frugtbar Hoedejord, store Bøgeskove, Krat og Lund og levende Høgn milevidt over det bølgende Jordsmøn. Havet har oivet Landet sit Præg og floaret dete Ryster ud i Odder og Mars og dannet mange smaa dejlige Bige og Nor. Engene er saa, Moserne suaa, men dybe. Landsbyerne er store og ligger tæt sammen. I Sundeved er der velbyggede og nye, paa Als gamle, men maleriske Kirkerne er rummelige, de fleste fullede, andre med Taarne eller høje slanke Spir. Vejene bukte sig vi diomt omkring, da af Høgn er der en sand Oversflodighed. Da historiske Mindet findes overalt. I Skov og Høve, paa Markerne og ved den aabne Strand staar Bøstastene over faldne Mand.

Saaledes er Landet.

Fra Aitids Tid og indtil denne Dag har her levet „et Folk af gammel Dyd og dansk Oprigtighed, og hørd man mere godt og arligt ved“. Et Folk, der er stærkt præget af Tiden. Praktiske, dygtige, lydøre og opmærksomme for alt, hvad der foregaar i Hjemmet og ude i den store Verden, energiske og trofaste af Sindelag. En intelligent Bondestand med fremstreden Kultur. Forholdene har fort det med sig. Sundeved og Als har ofte været Begivenhedernes Midtpunkt. Næsten alle europæiske Nationers Bannere har vajet i Landet, og Krigsfolk, fra Nordmænd til Spanier og fra Russer til Tyroter, har der stridt og lidt — og sejret eller slygtet i de store Krige. Og Beboerne paa Sundeved og Als har fulgt Begivenhedernes Gang, levet med i dem, jublet over Sejrene og jorget over Nederlagene i Omstiftelsens Tid. —

Sundevedboerne og Alsingerne elsker deres Land og forlader det nødigt; og selv om de rejser fra Hjemmet, længes de dog altid did tilbage. Efter gammel Sæd og Skik er derfor største Parten af Landets Folk bleven hjemme og har dyrket Jorden i god Forstaaelse indadtil og i Frihed udadtil. De har opdraget deres Børn til nyttige Borgere for Hjemmet. — Men saa kom 1864, og Opbrudet begyndte. Folket blev splittet. Der, som overalt i Nordflesnig, maatte næsten hver Familie sige Farvel til et eller flere Medlemmer. De rejste toungen eller frivilligt, i Hundrevis ud af Landet. Men de tog med sig det store Haab, at Eiderne snart vilde forandre sig, saa de atter kunde komme hjem. Kryger havde talt forhaabningsfulde og stærke Ord, og Junggreen begrundede Folkets Haab og Tro ved sine folkelige politiske Artikler, og Paragraf 5 stod ved Magt. Man ventede snart en Løsning, og Haabet næredes ved det spændte Forhold, der udviklede sig mellem Tyskland og Frankrig efter 1866. Hjemme i Sundeved ventede man hver Dag, at Krigen skulde bryde ud. Og det var ikke grebet helt ud af Luften. Tyskerne arbejdede nemlig ihærdigt paa et nyt Dybbøl, og Bønderne maatte gjøre Fæstningsarbejde. 1869 var Dybbøl-Als Stillingen færdig og havde da kostet Tyskland 6 Mill. Mark.

Og saa kom 1870.

Reboerne i Dybbøl førte deres Judo op i de nordligste sundevedske Byer eller over paa Als. Mange Familier, hvis Fædre frygtede for at blive taagne til prøjsisk Soldat, flygtede til Danmark. Bønderne fik Tilsiqelje til at hjælpe ved Segusløjning og til at føre Kanoner paa Plads. Om Natten hørte vi ualbrudt Bogurummel; det var Ugtbønderne, der førte til Dybbøl. Af og til galopperede en Ordonans gennem Byerne og snart havde vi atter prøjsisk Judoartering — for tredje Gang i en Menneftaalder. — Dybbølstillingen var nogetlunde godt monteret; men ikke særlig stærkt besat. I Sønderborg, hvor Hovedstyrken fandtes, saa 2 Batallioner Infanteri og 500 Mand Fæstningsartilleri og noget Træn. Det var Sydslesvigere, Holstenerer, Hamborgere og Rhinlændere. Tropperne var ældre Mand-Tab, der fandtes endog en enkelt hvidhaaret „Großvater“ imellem dem.

Vi ventede os meget af den Krig og haabede paa, at Tysk- kens Hjul skulde dreje til Gavn for os. Vi stolede paa Frank- rig og paa Napoleon. Han var Frihedens Mand og Tilhynger

af den frie Folkeafstemning imellem Nationer. Der havde grundfæstet hans egen Magt og Stilling i Frankrig. Danse og slesvigste Deputationer søgte Napoleon for at stemme ham velvilligt for en fri Folkeafstemning i de nord-slesvigste Distrikter. Det blev da ogsaa ham, der satte Paragraf 5 ind i Wienertraktaten. Derfor var hans Navn paa alles Læber i 1870. Slesvigiske Bønder købte hans Billede med den bekjendte Underkrift — Ordlyden af § 5 — og hængte det paa Væggen. Billedet var stor i Begyndelsen af 70. Paa Sundeved og Als spæde man danske Hæner i Masser, og Flaakstrangerne kom i Orden; ingen vilde være den sidste til at stille Flaaget ud.

Men det gik tilbage for Frankmændene. De tabte Slag paa Slag. Og da Eiterretningen kom fra Sedan: Napoleon fangen med 105,000 Mand, da blev Mændene tause, og mange Kvinder græd; thi dermed var ogsaa vort Haab knust, og vi skulde atter nyne paa det gamle Vers:

„Lykke væltes op og under,
 Skifter jævnlig om vort Nød;
 Vi ophjælpes mellemstunder,
 Ofte trædes under Fod.
 Angen prøve kan sin Gjærning,
 For han haver holdet op,
 Eller rose Lykens Tæring,
 For er endt hans Livets Løb.“

Der var nu foreløbig ikke noget at vente. Tyskerne var gaaede med Sejr fra Dybbøl, Arntilsøre over Sadsø til Sedan og Metz. Vi vidste, hvad der vilde komme efter dette. Og derfor brød endnu flere op og forlod Hjemmet. Fædre med Familie og en stor Del af vor bedste Ungdom flygtede, mange for aldrig tiere at se deres Forældre og Hjem.

Saa var det en Søndag i 1871 i Enen By paa Als.

Folk strømmede til Kirke, og vi Drengene gik ogsaa med. Mændene gik i sort Badmelstøj og vort Silkehalsedug. Gierhaanden, som de kom ind i Kirken, bøjede de hovedet dybt ned og bad stille for sig selv. Vi Drengene fulgte Eksemplet. Kvindernes gik i Kirke i lange, sorte Kappert, en Slags Chiniljer. De havde Hovedbåndslag og Salmebøger med store Guldspænder,

indlagt med forskjelligfarvede Stene. De knælede dybt ned, hver Gang Præsten nævnede Navnet paa den treenige Gud. Kort efter Gudstjenesten sad vi Drengene i Vejgrøsten ved Sønderborg Chausfée. Foran os laa Kirken og det sorte „Klokkerhus“, iihøje den store Kirkeplads med Rejsestaldene. Solen varmede saa dejligt og stinnede paa Kirkens blaa Tegl og i „Krestens“ smaa blyindsattede Ruder. Saa de stinnede som Ild. Vi samlede Fuglesjer op. Høgen havde holdt Maaltid, en Bogfinke var plukket, og Fjerene laa strøede i Grøsten. Vi prøvede paa at sætte Fjerene sammen igjen, som de havde siddet paa Fuglen. Denne barnlige Ug gjordes under højroster Larm. Vi havde naturligvis hver sin Mening om, hvor Fjerene havde siddet. Men bidst, som Legen var godt i Gang, rejste pludselig en af Drengene sig op. Han, der altid var saa rodmusset, stod nu ganske bleg med Hænderne paa Ryggen, som om han vilde skjule Fjerene. Vi behøvede ikke at spørge om, hvad der var i Vejen, det kunde vi se paa hans Ansigt; vi kjendte saa godt den Angst, der altid betog os Børn, naar en præstelig Uniform nærmede sig. Ganske stille smed han Fjerene, som om der ogsaa kunde være noget ulovligt i at samle dem op, og vi ind saa med Ryggen til Vejen, da en præstelig Gendarm red forbi. Først da han var godt ude af Syn, gik Legen atter sin vanne, mure Gang.

Vi havde vel siddet et Kvartier eller saa, da blev vi atter standsede i Løgen, dog denne Gang ikke af nogen Gendarm, men af en af vore egne, en ung Gaardmands søn fra Egen. Saa snart vi saa ham, holdt vi inde med Legen og rejste os ikke fordi vi vilde tale med ham; men fordi vi vidste, at han den Dag gik fra Hus til Hus for at siqe Farvel. Det var et umiddelbart Høflighedsbrydelse imod ham. Han var en af de første i Egen By, der rejste til Amerika for at udbryde den præstelige Troje.

Han fulgtes af en nogt ældre Pige. De var Skolekammerater og stod ikke i andet Forhold til hinanden. Vi kunde se paa hendes Ansigt, at hun havde grædt meget. Løse af de forbi os, indtil de naaede Korsvejen. Der standsede de. Han vilde have sagt noget, men kunde ikke saa det frem. Saa rakte han sin Haand ud og sagde Farvel. Hun græd ustandseligt, Løse paa Løse rullede ned over hendes Kinder. Hun vidste jo, at han var en af de første, vidste, at han skulde rejse, og at

det var sidste Gang, de mødtes Saa sagde de end en Gang Farvel og tiltes.

Det var en lille Afstedsscene, uden mange Ord, saaledes som Skikken er mellem Bønder. Kun Romlarken sang en vemodig Melodi, og Telegrafsen uynnede sin monotone Afstedsfang langs den alfare Ve

Han gik videre ad Landevejen, hen ad Byen til.

Billedet af denne unge Mand har fastet sig dybt i min Erindring Jeg mindes hans faste Gang og rante Holdning, da han gik ned under Kirkens store Lindetræer, forbi den gamle Eg ved Bispens Grav. Det var, som vilde han sige: Hvad er vel en enkelt Mand's Ret og et Livs Lidelser imod et helt Folks Stjæbne.

Jeg var indkvarteret som Skoledreng i den hyggeligste Gaard i Byen, en af de rigtigste, hyggelige altside Bøndergaarde. Der var altid aabent Hus, ogie altsid Gæstfrihed. Vi kendte til dagligdags kun Munterhed og Glæde; men denne Eftermiddag, da jeg kom hjem fra Kirke, mærkede jeg straks en tryk'et Stemning. Mandene talte nu og da med Konen i Huset. De unge Piger gik urolige frem og tilbage og kiggede ud af Vinduerne. Efterhaanden, som Tiden gik, blev der mere og mere stille; man kunde høre Flu-erne suire under Bjælkeløfter, og bumse haardt til Muderne og Møblernes Knagen og underlige Lyde paa Vofret, saaledes som man hører det om Natten, naar man ene vanger. Til sidst gik Samtalen helt i Staa. Denne for mig ukjendte Stemning kom af, at den unge Mand's Afstedsbejog ventedes.

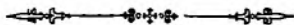
En halv Time gik vel, saa kom han gaende rast ned over Gaarden. De unge Piger gik straks ud. De kunde ikke taale et se ham Samtalen drejede sig ikke om Rejsen, kun om Egen og gamle Dage. Af og til strejsede Samtalen, som væd- vantlig, ind paa polvritte Forhold, og der saldt da hæstige Ord, fulde af dyb Indignation over den Folketried, man hød os Husmoderen tilbød ham Teg og Bølser og vidste ikke, hvad godt hun vilde glæde ham med. Men han kunde ikke føre meget med. Saa horte Samtalen lidt efter lidt og døde til sidst hen. Han sad længe garise tavd sammenjunken i sig selv. Saa rejste han sig. Hans Ansigtsmuskler vibrerede stærkt, og inderlig bedrovet men fattet rakte han Haanden til hner især, — samlede efter Døren og gik — —

Dagen efter kjørte en Bondevogn med to Heste for op ad Egen Gade. For i Vognen sad den unge Mand ved Siden af sin Proder, og bag i Vognen sad 10 Kvinder. Ved hvert Hus og hver Gaard stod Folk paa Gaden for endnu en Gang at sige Farvel. Mændene stod længst fremme, Kvinderne længere tilbage. De kjørte Skridt for Skridt, og vi tænkte: Na kjør kun langsomt, kjør kun langsomt, Bondemand, Du noa'r tidssnok frem. Mændene blottede Hovederne, en ualmindelig Tressbevisning, thi Bonden blotter ikke Hovedet for sine Standsfæller. Saa længe Vognen var at se, blev vi staaende.

Ved Dampskibsbroen i Sønderborg tog han Afsked med sine saa Venner, der sulste ham. Men da han skulde sige Farvel til dem og Farvel til Hjemmet og Als, — da brast det for ham, og Taarerne rullede ned over hans Ansigt. Han gik om Vord, skjulte sig bag ved Ruffet, og de saa ham ikke mere.

Men hjemme var det trit hele Dage og øde og tomt, som om en god Mand havde forladt Huset.

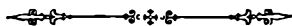

En lille Episode fra 48.

Meddelt af Reinholdt Lund fra Agerstov, f. T. Samsø.

Da jeg i 1848 fik Meddelelse om, at den 1ste Hærafdeling paa den vestlige Side af Sønderjylland trak op imod Ringdaen, gik jeg til det danske Hovedkvarter, som da laa i Maastrup. General Hedemøin sagde da, at han all havde modtaget sa me Meddelelse fra den østlige Side, og at den danske Hærafdeling nu trak op imod Nord. — Da jeg paa Tubakvejeren til Vestoft kom op paa Bakken øst for Strøstrup, havde paa denne en dansk Dragon, saavidt jeg erindrer at Regimentet fra Aarhus. Jeg spurgte ham, om han vidste at den danske Strøke nu brød op mod Nord, men han havde ingen Ordre erholdt herom. I det samme kom en større Afdeling af tyske Tropper ud af Strøstrup By, og 2 Dragoner, saavidt jeg ved, var de Kurhessere, kom i ilende Fart op imod den danske Dragon. Han sagde da til mig: „Han maa helst gaa lidt til Side, for A trout her bliver lidt uroligt!“ Jeg sprang over Veigrøsten og lagde mig ned i den høje Lyng, hvorfra jeg let kunde se, hvad der foregik. Da de 2 Dragoner var komne den danske Dragon nær paa 100 Alens Afstand, sprang begge af deres Heste for med deres Karabiner at faa et mere roligt Sigte, end de kunde paa Hesten. Men før de blev færdige til at skyde, so'r den danske Dragon hen til dem og tilføjede den ene Tysker et stort Saar over Halsen. Denne faldt ned i Grøsten, og hans Kammerat sprang i en Fart op paa sin Hest og galopperede ned til Strøstrup. Den danske Dragon tog den fremmede Hest ved Tøjlen og sagde: „Nu er A hvt, og nu hjerrede A en Heist“, og saaledes han og naaede, saa vidt jeg kunde se, den danske Strøke.

Strøtanke.

Man skal ikke søge efter sin Næstes Fejl, men træffer man dem, skal man rette dem.

Fortale til en Sundhedslære.

Af Georg Thomsen.

Almanakken, der er for alle, kommer i alle Mand's Huse, bør jo være et Hjælpe middel for alle og saameget som muligt hjælpe i alle Tilfælde. Den bør være en kjær Vejleder, der kan hjælpe over alle Vanheligheder i det daglige Liv. Dette er alle de Fordringer, der kan stilles til en god Almanak. Thi vi har jo alle Fejl og alle Svagheder, men der er Raad for Uraad; selv for de mest svage og lidende er der Raad. Men det er alligevel bedre at være sund end syg, og for at der ingen skal blive syg, begynder der her paa en almindelig Sundhedslære med en almenfattetig Beskrivelse af enkelte menneskelige Svagheder, der ved passende Forholdsregler let kan forebygges. Som sagt: Sygdommes Forebyggelse er bedre end al Lægedom.

Stammuerwandten-Sot.

Denne Sygdom findes — sammen med flere nærbeslægtede — ovsfort i de homoopatiske Lægebøger under Fællesbetegnelsen „Germanomani“. Skjønt Sygdommen er af nyere Dato, er den allerede forældet, og den hører egentlig nu kun hjemme i de omvikrede Samlinger, hvor den som en anatomisk Abnormitet gjør et pikant, næsten grinagtigt Indtryk.

En Beskrivelse af Sygdommen lyder selvomdfigende: Den er u d ø d e l i g og saaledes ikke underkastet de samme jordiske Betingelser som vi Mennesker. Alligevel synes den nu næsten at være uddød, i det Smitsstoffet — sandsynligvis et lille Kryp af den Slags, man kalder Baciller — ikke breder sig mere, og Sygdommen vil altsaa fuldstændig forsvinde, naar de nulevende af Sygdommen smittede Individier dø. Sygdommen er altsaa d ø d e l i g. — Man forstaar let, at Hømoopaterne er uenige om denne Sygdoms Væsen.

Spvad de af Sygdommen l i d e n d e angaar, saa kan de godt leve deres Levetid ud, fordi de er angrebne af den. De bliver ikke ved den transporterede over i den anden Verden. I Fortiden synes Sygdommens Virkninger paa de lidende Individier at have været en lignende som Alkoholen paa Nutidens sunde Mennesker. De endnu levende og af Stammuerwandten-Sot

lidende Individider mindes med Bømod deres Ungdoms stammverwandte Lieber- og Bierbidrøjer. Nu lever de et meget stille og afholdende Liv.

Sygdommens Arnested er Kiel, hvor den opstod for et Par Menneskealdrer siden. Den bredte sig over en Del af Haløoen og angreb med Fortiærlighed Præster og Embedsmænd. Smittede Individider bragte Sygdommen til Lylland, hvor den gav sig Udslag i en ustandselig Snakkesaglighed og medførte en sand Panik. -- D. 1804 i Danmark var den i nogen Tid udbredt, om end under mildere Former. Selv Indspjøjninger fra de døde Rentkulturer vilde ikke virke i Danmark.

Et af Sygdommens sikreste Symptomer var et iaggeligt Hang til at bruge det tyske Sprog, og selv Individider, der manglede ethvert Sprogtalet, sneg sig til i Tide og Uide at benytte dette højere Meddelelsesmiddel. Følgende Eksempel kunde maaske passende ansøres:

Der fortæller om en Bønde, der var bleven indbudt til Festen i „Hundeklemmen“, at han flere Dage i Forvejen læste i sin Søns „Kunderfreund“ for derved at lære saa stor en Portion Tysk, at han kunde begaa sig med Sømmelighed ved denne højtidelige Lejlighed. Da den fastsatte Dag endelig oprandt, stak Mutter fire Stykker Smørrebrød, som hun bandt i et Lomme-tørklæde, der var prydet med Sangen „Schleswig-Holstein meermischlung“ og dertil hørende Emblemer, og stak ham det Hele i Frakkens Baglomme. I Bukselommen stak hun ham en Pengepung, der indeholdt 2 „Dritler“, og nu begav han sig paa Vej, stadig spekulerende paa, hvorledes han skulde tiltale Præsten i sit nye „Modersmaal“. Under disse dybsindige Overvejelser tabte han sin Mad bag af Kjoletommen, og da han gik tilbage for at søge den, fandt han den i Munden paa en Hund, der løb ad Skoven til. Lang i Ansigtet fortsatte han sin Vej til Festspladsen, ved hvis Indgang han mødte Præsten og Madammen. Nu „Hjærtet kom ham i Livet stærkt til at binte“, men usofærdet traadte han Brænerolkene i Møde, og „bleg, men fattede“ som det hedder i Romanerne, sagde han til det præstelige Gæstepar:

„Guten Heute, Hr. Pastor!“

„Guten Tag Chresten, wie gehts?“ spurgte Præsten.

„Nicht wohl!“

„Was denn?“ spurgte Præsten, og Chresten udbrød:

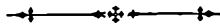
„Ich habe mein Wintermaß (Mellemad) verloren. Waldreiters Hund gespeist es. Denn Gelegenheit macht Zwanzig, Hr. Pastor.“

Ved Hjemkomsten fortalte Bonden Mutter, hvor glade Præsten og Madammen var bleve, fordi han saaledes kunde tale Tyst. —

Eygdommen er som sagt ikke smitsom i nogen nærværdig Grad. Den smitter egentlig kun Individet, der fra Fødselen af har en stærk Disposition til at nære Fortjærlighed for den negative Sandhed. Den homøopatiske Behandling af Eygdommen retter sig efter den Videndes Alder:

1) For ældre Mennesker: Lige Dele af Fricus homus og Aër germanicum. Heraf tages en Spisestuelid hveranden Time for at dæmpe Heden. Forøvrigt virker en kraftig Massage gavnligt, især naar der berøres paalægges germaniske Blade.

2) For unge Mennesker er det bedste Middel: Kjærlighed til Sandheden. Skulde de alligevel faa „en Tanke“, da virker et 3 Maaneders Ophold paa en dansk Højskole absolut dræbende paa „Stammverwandtensoctacillen“.

Strøtanke.

Der hvor jeg lærte Moder stamme
Og første Gied ved hendes Haand:
Der tændtes Gnisten til den Flamme,
Som brænder for mit Fædreland.

Tj. Thaarup.

*

At leve uden Kjærlighed er det samme som at dø uden Tro.

*

Uretfærdig Ros kan være farlig for den Svage; uretfærdig Dabel kan endog føre den Stærke bort fra hans Vej.

*

Man maa gjøre det Gode just paa samme Maade som man gjør det Onde: med en stam uld Trang til at vilse fortie det.

Rejsen til Kjøbenhavn.

Et Liv i Brudstøtter.

Af P. Skovronj.

Med Tegninger af Alfred Schmidt.

I.

Den 30. Juni 1832 var der Nøse i Faldingbro.

Kong Fred rik VI. ventedes fra Ribe med et stort Følge. Der var rejst en Tresport, og 6-Musikanter skulde spille og 12 Komfruer, hvidklædte, med grønt Væb paa, skulde synge for Kongen.

Og ad Dagen begyndte det at blive levende paa Vejene. Man mødte irndt om fra Sognet for at faa et Glimt at se af den kongelige Glans og Herlighed.

Jude paa en Mark syd for Faldingbro laa to Voqterdrengue med deres Køer. Den ene hid Lars og den anden Mads; men begge havde de faaet strengt Raabud om ikke at forlade Køerne for at se paa de kongelige.

Det var en tung Vob.

Alt som det blev levende paa Vejene, voksede Drengenes Forventninger og Forestillinger.

Lars var en lille nims Knægt med spillende Øjne, men forhavende snavsede Hænder. Mads var en Fatigmandsdrøng, firstaaren og tung, men med et Par ærlige blaa Øjne og fremtrædende Bønhed i sin fattige Dragt.

Jude under Vintrup skimtedes en lille Støvsty paa Landevejen.

„Nu kommer de!“ raabte Lars og sprang op.

Paa Grund af den store Afstand kunde Drengene ikke se noget bestemt; men af og til glimtede Solen i et Raaben, eller en rød Rappe eller et Stjærts slagrede.

„Ser Du, hvor det glimter!“ streg Lars trippende og ude

af sig selv. Det er det pure Guld! Mads, se en Gang! Saa Du det ikke? Det var Guldtronen, der glimtede!”

„Kan Du se Kongen?”

„Ja,” paastod Lars „Han rider paa en hvid Hest! Han har Guldtronen paa Hovedet og en stor Guldstav i Haanden, meget størrere end din Trykkestav, Mads.”

Mads stirrede og stirrede, men han saa intet uden et Glimt af og til og noget Rødt slagre i Stønstuen.

„Jeg løber! Jeg vil se det!” raabte Lars. „Pas paa den brogede, Mads! Du maa have min Tønderkrukke! . . .”

Han var allerede langt borte, da han raabte det sidste.

Mads blev paa sin Post.

Hans Husbond havde sat ham der, og der maatte han blive. Dette var for hans Natur noget saa selvselgeligt, at det ikke kan siges at koste ham Overvindelse; men det smærtede ham desuagtet ikke mindre, at han gik glip af den Fornøjelse, som hans Kammerat skaffede sig ved et Bligtbrud.

Han gik ind i en lille Stump fortrøblet Egetræ, der den Gang endnu prangede der som en sidste Rest af fordums Skove, og i hvis Midte en gammel Eg strakte sine forvredne Grene ud i Luften til alle Sider, som famlende efter en Støtte paa sine gamle Dage. Egen var den sidste af mange gamle Ræmper.

Mads klatrede op i Træets bladløse Krone, og her sad han og stirrede ind mod det kongelige Tog, som nu havde gjort Holdt ved Tresporten.

Han saa noget Hvidt skimte. Det var de tolv hvide Piger, og Binden bar af og til en Stump af Sangen over til ham som et halvnavet Ben, man kaster til Tiggeren uden for. Stundum saa han pludselige Glimt, og han troede lige som Lars, at det var Kongens Guldkrone, der blinkede i Solen.

Mens han saaledes sad der i Egetræet hin Dag og stirrede over mod det kongelige Tog, avlede den utilfredsstillede Trang i Drengens Bryst en hed Vængsel efter at se noget af den for ham fremmede Verdens Herlighed paa nært Hold, og han satte sig for, at hele hans Higen og Tragten her i Verden skulde gaa ud paa at lægge saa mange Stillinger til Side af sin Løn, at han en Gang kunde rejse til Kongens Kjøbenhavn.

Dette Ønske fik Røring i de følgende Dage ved Lars' løgnagtige Fortællinger om, hvad han havde hørt og set.

II.

20 Aar efter.

Gaarden Langebæk var en af de bedst drejede og største Gaarde i Sognet.

3 Aaret 1852 ejedes den af Lorenz Jensen, som havde overtaget den efter Faderens Død for 3 Aar siden omtrent gjældfri. Gaarden var kjøbt af Faderen i Tyverne under Pengekrisen. Det hed sig, at Faderen havde faaet Skøde paa Ejendommen mod Erlæggelsen af Skatterestancerne til Amtstuen, hvilket Tilfælde ikke var enestaaende i de Tider.

Faderen, der som Sognets største og mest velhavende Bønde i Aarenes Løb var bleven betroet med en Del offentlige Tillidshverv, kom som Følge deraf i hyppig Berøring med de tidsindede Embedsmænd og blev om ikke ligefrem „tjst“, saa dog god Ven

med baade B:æst og Herredsfoged, Husfoged og Ting skriver, som alle var tyidsbannede og tyidsfinede, og han lod den tyise Lust, som disse førte med sig, uhindret trænge ind alle Vegne i hans Hjem.

Hvis Konen havde været den Koinde, som kunde lufte ud efter de Hericr baq efter, i det mindste i Barnelammeret saa var der vel ingen videre national Skade stet; men det var hun nu en Gang ikke. Og Følgen blev da den, at Sønnen kom paa tyisk Skole i Kjøbstaden og gif over til Fjenden med Hud og Haar.

Denationaliseringens kolde Bind soider først de højeste Træers Kroner i Skoven; men de Træer, der ragr højest i Bejrer, har ikke altid det sejgeste Ved. Understovens Egepurk danner hos os, som andre Steder, de sidste Re:ter af jordums Skove.

Den unge Lorenz Jensen havde arvet Faderens vege Karakter og faart en god Slump Forkængelighed i Tilgait. Hans Skoletid og Omgang havde givet ham en kjøbstadmæssig Politur, der stilte ham ud fra hans jævnlige paa Landet

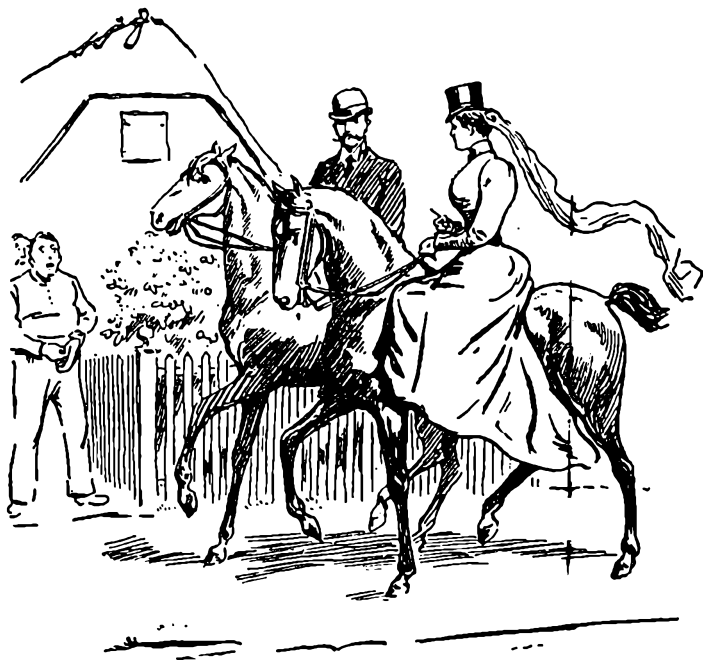
Det var derfor en Selvsølge, at unge Lorenz Jensens Hu ikke kunde fæste sig til en Bondedatter i hans Fødeegn. Da det vakte ingen Forbavselse, da det rygtedes, at han var forlovet „oppe i det Tyske“ (Ehdslesnig eller Angel). Rygtet tilføjede, at hans tilkommende Kone bragte ham som Medgift en umaadelig Mængde Grunker (hvilket var L:gn) og et umaadelig stolt Væsen (hvilket var sandt).

Der var i Sognet næppe en, som ikke var usjærrig efter at se den nye Frue holde sit Indtog paa Langebæk. Mens den unge Lorenz Jensen var borte paa Brudesaerd, der stod paa i hele otte Dage, havde Rygterne Lejlighed til at spille paa Borde og Bænke, og Legen blev vildere og kaadere, alt som Dagen nærmede sig. Det sidste Rygte gif ud paa, at den unge Frue vilde komme kjørende i en Karu, forspændt med 8 hvide Heste.

Og Forventningen blev ikke stuffet, thi ihvor rig Fantasiaen havde været, Virkeligheden kunde den ikke hamle op med.

Den unge Frue kom nemlig stet ikke kjørende, hun holdt sit Indtog paa Langebæk r i d e n d e ved sin Mand's Side, isørt en lang Kjole, høj Hat og med det hvide Brudeflor slagrende over Hefterhyggen.

Dette Optog vakte en umaadelig Opsigt i Egnen, hvor man endnu aldrig havde set en Dame paa en Hesteryg, og dannede Emnet for Samtalen i mange Dage og Uger, indtil Fruen paa Langebæk bragte nyt Stof til Folkesnakken — hvad hun troelig bestræbe i mange Aar.

Den Dag, unge Lorens Jensen kom ridende ind paa Langebæk med sin unge Hustru ved Siden, var der naturligvis Røre blandt Gaardens Tjende. Ikkun en holdt sig tilbage — hvad den unge Frue siden aldrig glemte ham — det var Uolskarlen Mads Bryde.

Mads hed egentlig ikke Bryde, men noget andet, uvist hvad. Ingen vidste hans Slægtsnavn. Selv sagde han, at han var kommen til Verden ved en Fejstagelse. Han var et Fattighusbarn fra Foldingbroegnen, havde ingen Slægt og behøvede

heller intet Slægtsnavn. Ingen vilde spørge efter ham med en Arvelob.

Da Lorens Jense's Fader fæstede ham for 8 Aar siden, sagde Mads, at han paa Gaarden i Tønder-Egnen, hvor han havde tjent som Busverv*) i et Par Aar, var bleven kaldt Mads Bryde**) af en gammel Bedstemoder, og dette Navn kunde han jo vel gjerne beholde, mente han.

Og alle var enige om, at det kunde han.

Mads Bryde var en Krampe i Bækst, naar han rettede sig i sin fulde Højde. Men det var Sjælden, han gjorde det. Det var, som stammede han sig ved at optage saa stort Rum her i Verden og derfor gjorde sig Umage for at formindste denne Dimension ved at dutte med Rakken.

Mads Bryde var en Slider, og til Trods for sit ludende Hoved førte han et skarpt Tilsyn med alt, hvad der foregik paa Gaarden ude og inde.

Ekstrædderen i Sognet, som gik fra Gaard til Gaard Aaret rundt og spæde med en Dreng, som stittede hyppig, da den megen Kaal (det var en Regel der paa Egnen, at den Dag, man havde Ek ædderen, blev der togt Søbekaal til Middag) slog Drengene ihjæl, eller gjorde dem ukampdygtige, sagde højt og tydeligt, at hvis ikke Mads Bryde var, saa vilde Faanden rempe ham, den unge Lorens snart gjøre Kaal paa Langebæk!

Mads Bryde havde saaledes et godt Ord paa sig.

Mads havde tilspindelende ingen Vidensfaber. Kvindesolk brød han sig ikke om. Et Hængehoved var han imidlertid ikke. Han gik til Legs med de andre Karle og kunde danse til sidste Wand, men paa en ejendommelig sindig Maade, næsten som en Maskine. Han dannede for Dansens Skyld, ikke for Pigernes; hvad der for de andre var Middelt, var for ham. Maut. Han gjorde derfor ingen Dikkebarer; han strabede ikke ud, han gik lige hen til Pigens Blads, strakte Haanden ud og tog hende, som man tager en Skovl eller en Spade, der staar ved en Mur, og førte saa rundt. Desuagtet holdt Pigerne af at danse med ham. Det var, som de laa i en Gyng, naar de dansede med Mads Bryde, sagde de.

---

*) Avlskarl.

**) Endnu ældre Betegnelse for Avlskarl.

Han var nu 36 Aar gammel, og da han var meget paa-
holdende, kunde hans Medtjenere ikke sjonne andet, end at han
lagde Benge paa Ristebunden.

I Virkeligheden bar Mads Bryde paa en sønlig Videnstabs:
Han sparede sammen til en Rejse til Kjøbenhavn.

Hvert Aar lagde han op af sin Løn i dette Djemed, men
han lagde det ikke til nogen Moders Sjæl. Det var som en
hemmelig Kjærlighed, der næredes i Stilhed, og som derfor
brandte des hæftigere. Han nægtede sig enhver kostbarere For-
nøjelse for at faa dette sit eneste Onse her i Livet opfyldt.
Naar andre vilde have ham med til Bartolomæusmarkedet i
Løgumkloster eller anden Lystighed, som kunde være forbunden
med en større Udgift, svarede han nej. Og disse frivillige Ofre,
som han hobebe sammen, blev ubevidst og i al Stilhed skrevne
paa Kjøbenhavns-Rejsens Konto. Men for at denne ene Rejse
kunde indløse alle disse Befæler, som han traf paa det i de mange
Aar, maatte den usdvendig overvurderes, og dette blev den. I
Marens Lob steg Mads' Forestillinger om denne By's Glans
og Herligheder til noget abnormt, der kun fandtes i hans egen
ufornæmte Fantasi, men som stables ved hans Hjærnes evinde-
lige Tuulen med denne hans Livs eneste store Tanke

Det eneste der kunde bringe denne Kæmpe i Garnist, var,
naar nogen sagde saadant noget som, at Hamborg var kjønnere
end Kjøbenhavn. I saa Fald kunde han stur dum pette sin store
Stikkelse, og Modstanderen kunde da blive forundret ved at se
ind i et Par store blaa Øjne, der formelig lystede af Begejstring,
mens han stildrede Kjøbenhavns Herligheder — det Kjøbenhavn,
som han aldrig haode set, men som han havde læst og drømt
om nu i tyve Aar. Han læste nemlig Rub og Stub, hvad der
kom i Hænderne paa ham, og hvor han kunde tænke at finde en
Linie om Kjøbenhavn.

A saae Øjeblikke kunde Mads Bryde, der var begavet med
en uhyre Gufommelse, glemme sin naturlige Skjhed og Undseelse
og formelig blive veltalende, som en Elsker, der i pingede Ord
stildrer sin Elskede.

Det var hans Bestemmelse, at Rejsen til Kjøbenhavn skulde
foregaa mellem Højjarvingen og Koinhesten.

1852 var et velsignet Aar for Bonden og Landebær's Enger
var usædvanlig frodige. Tyendet kunde næppe staa til i den

trable Tid, og man maatte endog tage Fruens personlige Opvartning med til Hjælp.

Blandt Pigerne paa Gaarden var der en ung Tøs, som var kommen til Majdag. Hun var fra det hydlige Angel og radbrækkede det Danske paa en gyselig Maade; men hun skulde jo ogsaa kun tale Tyst med Fruen. Forøvrigt var hun en koif og ugdelig lille en — en rigtig lille Satan! sagde Karlene paa Gaarden, saadan som hun kunde bruge Djnene og svinge med Svansen som en Bispstjært paa en Tue!

En Estermiddag i Høsten maatte Marie med paa Engen og lod slet ikke til at være videre fjed deraf. Hun trippede afsted med de andre med en Rive over de tjønne Skuldre, og gjorde Riks med Karlene.

Da de kom forbi Smedien, holdt der en Vogn ude paa Bejen. Smeden og hans Svend stod og kløede sig i Hovedet, den ene oppe paa Bognen, den anden nedensfor, og saa med raadoilde Miner paa en ny Ambolt, der stod bag i Bognen, og som man maatte have baaret ind i Smedien.

„Na,“ raabte Smeden til Karlene fra Langebæk, „kom hid, Folkens, og tag en Haand i med!“

Man flokkedes om Bognen, og enhver gav sit Beshv med angaaende Opgavens Løsning.

„Snak!“ sagde Mads. „Vi har ingen Tid til mange Dikkebarer. Hvor skal Ambolten hen, Smed?“

„Ind paa Blokken.“

„Godt.“

Man saa forundret paa Mads Bryde, da han trængte sig frem til Bognen, hvor Bagsmækken var løftet af. I det samme saa man ham rette sin mægtige Krop og stynge sine Ræmpearme om den vældige Jærnkump.

„Det lader Du nok være, Mads!“ sagde Smeden med tykt Mæle, mens Svenden stod oppe paa Bognen og grinte smørret.

Madses rødbrune Skjæg saa bredt ud over Amboltens blanke Bane. Der kom et trodsigt Blik i hans store blaa Øjne. Saa rejste han sig langsomt med Ambolten krydet til sin mægrige Bryst, gik over Bejen ind i Smedien og satte Ambolten paa Blokken.

Marie udstødte et Skrig og var ganske bleg.

Da da Mads Bryde traadte ud af Smedien, saa hun paa ham med et underligt, stottende, nyfident Blik.

Efter den Dag lagde man med Forundring Mærke til, at Marie lagde an paa den 36 aarige Mads' Bryde. Hun var forgabet i ham. Hendes overfladiske Natur var sat Bevægelse

af Mads' Ræmpkraft, hun var betagen deraf, og for hendes letfærdige, forsængelige Hjærte var det en Triumf at binde denne Ræmpe med Kjærlighedens silkebløde men stærke Bånd.

Og det lykkedes hende virkelig ved Hjælp af den kolette Kvindes utallige Kunstgreb at snige sig ind i den fejtede Mads' Hjærte.

Samson blev den skønne Dalilas Iydige Træl.

Men medens hans Kjærlighed slog Rødder i hans Hjertes dybe Muld, kunde hendes Hjertes gølge Klippegrund ikkun fostre en Døgnplante, som Solen hurtigt brændte ud.

Det var et ejendommeligt Syn at se disse to Modsætninger færdes.

Hun traf ham med paa Begestuer og til al anden Ustighed. Hun sjaesede med de unge Karle og bragte dem i Haarene paa hverandre for saa at strige op og slygte hen i Krogen til Mads, rystende som en lille Fugl, indtil hendes Kæmpe stille de kæmpende Hænderinger ved at tage en i hver Haand og holde dem ud fra sig i sit Arm, sædvanlig med den lakoniske Bemærkning: Saa, slaa nu! Og denne Kraftyndelse lønnede hun hver Gang med en Ringrende Latter og en Hjærteegnelse af sin Kæmpe i de Overvundnes Baasyn, som en Kunstberiderste Hjærteegner sit Dyr, naar det har gjort sine Ting godt.

Historien tog en Ende med Forfærdelse, i det den smukke Marie en Njøn Dag forsvandt tilligemed de 100 Rigsdaler, som Mads Bryde havde sparet sammen paa i 20 Aar til Kjøbenhavn-Rejsen.

III.

20 Aar senere.

I en Menneskealder havde Mads Bryde viet sine Kæmpekrafter og sin Ugjævnghed i alle Retninger til Lungebæks Driit. Under andre Forhold vilde dette med Nødvendighed have ført til en solid Velstand for Ejeren. Men hvad Mads Bryde i de 20 Aar, siden den unge Fruen kom ridende ind paa Gaarden, kunde høre ind ad de høje Porte i svingende Korn- og Hølæs, det havde Fruen vidst at kunne bære ud i sit lille fine Silkeforklæde.

Thi vel var Lungebæk en god Gaard, men i disse 20 Aar havde der hersket en Gjestfrihed, et Rykind og et stadigt Høre paa Gaarden, som altid var fuld af Fremmede, saa selv de største Indtægter ikke forflog.

Der var bleven fint paa Langebæk. Selv Eieren Lorenz Jenseus nye Kjøbstadsdannelse kunde stundum ikke staa til i det fine Selskab, som samledes dér. Hans Kone maa have havt et udstrakt Bekjendtskab, før hun gik til Brudestamlen med unge Jenseus, thi hun var næppe kommen til Søde paa Langebæk, før Gæsterne ihd fra, Folk af begge Kjøen, i alle Aldere og forskjellige Samfundsklasser, ærede Gaarden med deres Nærværelse paa kortere eller længere Tid og lyndte Stuerne med deres nye Tale og Væsen. Da efter Annekationen i 1864, da Tulleriet fik fuld Vind i Sejlene, var det som en hel lille Folkevandring. Der kom saa fine Folk som nye Kunstnere, ja lelo et Stykke af en ny Forfatter holdt til der en Tidlang og morede sig med at skrive en Bog, der gjorde nyt Nar af den Befolkning, hvis Gjenfrihed han havde nydt.

Mads Bryde var nu 56 Aar gammel, og Harene og Slidet havde hvidnet hans Haar.

Mads var ikke bleven berørt af den nye Strøm, som rullede igjennem Stuehusets fine Værelser Aaret rundt, og om Sommeren flød ud i Gaardens smukke Have, ud over Blænerne, bredte sig over Marker og Stier, som en summende Sværm af Oldenborrer i Maj, der truer med at fluge Vaarens nye Løb.

Naar der en Sommeraften silde strømmede Lys ud fra de fine Stuer og lød Støj og Latter gjennem de åbne Viinduer ned til Mads Bryde i Karlekammeret, kunde det stundum hende, at han brummede i Skjægget: Hør, hvor de larmer derinde!

Men endnu mærkeligere var det, at Lorenz Jenseus eneste Datter, Emilie ogsaa var undgaaet at blive revet bort af denne Strøm. Og det allermærkeligste var, at Mads Bryde var bleven den ufriwillige Marsag, utrivillig for saa vidt, som det ikke var tilfjeldet fra hans Side, men ganske simpelt laa i Forholdenes Natur.

Den lille Emilie sølte sig nemlig som østest tilovers i al den Selskabelighed, som herskede i Hjemmet, og hun nyede derfor over til Mads Bryde. Og siddende paa hans Knaa i Karlekammeret eller trippende ved hans Side i Marken, hørte hun Mads fortælle om Eventyrenes Kamper og Dværge. Eventyrets, Fortidens, Sagnets og Historiens rige Verden rullede her op for Barnet, mens hun fortryllet lyttende stirrede ind i Mads' dybe, varme og kjærlige Øjne.

Mads var som den legemliggjorte Overlevering.

Hans Livstankte: Kjøbenhavnsreisen havde gjort ham belæst, og hans uhyre Huskommielse (denne Bøndehuskommielse, der trindt om i Landene gjør Bøndestuderterne til de største Lærde), gjemte omhyggeligt hvert eneste Eventyr, enhver Historie, som han havde hørt eller læst. Og over for dette Varn, som han elskede som sit eget, og som han ingen Undseelse følte for, blev hans Sprog veltalende, begejstret og malende. Gjennem hans Fortællinger flød Fortidens Sagn og Historie og Folketsævenyrets lantatist farvede, straalende Kildevæld ud over det opvakte Varn.

Had Skaberi og Unatur havde forhullet og forkraklet i to Slægtled, skulde Mads Bryde, dette Naturens naive Varn, raade Hod paa i det tredie Led.

I Aaret 1872 sad Eieren af Langebæk allerede i Gjæld til Ørne, kjønt ingen vidste det, og kun saa anede det. Han havde ikke været Mand for at sætte en Stopper for Konens ødsle Uvæsen, og han arbejdede sig Aar efter Aar dybere ned i Gjælden. Han saa selv i hje Øjeblikke Afgrunden, han gled hen imod; men han hørte til den Slags svage Naturer, som ikke stemmer Foden imod, før de staar ved Randen og saa svimler og falder.

Efter at Mads Brydes Livstankte om en Rejse til Kjøbenhavn var strandet sammen med hans Kjærlighedslykke for 20 Aar siden, var han i de første Aar kommen bort derfra. Men i Aaret 1872, da saa mange rejste derover til Industri- og Kunstudstillingen, blev den atter vakt til Live og optog ham nu ganske.

Anders Lund, en ung Mand paa 18 Aar, en Søn af Raahoen, Emilies Lejekammerat fra Barneaarene, havde været et halvt Aar paa en Højskole i Nærheden af Kjøbenhavn. Han og Mads Bryde havde afgjort, at de vilde rejse sammen til Udstillingen. Den fjortenaarige Emilie havde lyttet til deres Samtaler, og hun havde intet højere Ønske end at gjøre Rejsen med, men det vilde Moderen aldrig give hende Lov til, tænkte Emilie sukfende.

Foreslåingerne om Kjøbenhavns Herligheder gav sig atter til at rumstere i Mads' Hjerne. Han havde af Anders Lund faaet et Kort og nogle Bøger over Kjøbenhavn og Nordjælland, og dem sad han nu og granskede, til han kunde dem uden ad. Han vidste inden ret længe saa god Bested med Kjøbenhavn som

en Jnbsødt. Han kjendte enhver Gades Navn og Retning og havde Killede af hele Kjøbenhavn i Hovedet. Han vidste tilsidst ogsaa, hvornaar hvert Tog forlod hver eneste Station paa hele B. jern dib.

Han tænde sig et nyt Lag Klæder og en Paraply, et Stykke Møbel, som han aldrig i sine Dage havde ejet. Og da det kom saa vidt, at Tiden var bestemt for Afreisen, gik han ind til sin Husbond, hos hvem han esierhaanden havde faaet 500 Mark tilgode af Lønnen, som han lod staa.

„Herre Gud!“ sagde Lorenz Jensen gnaven og lidt hed i Hovedet, „har Du endnu ikke faaet den Kjøbenhavnsrejse ud af Hovedet?“ Sagen var den, at Jernen just nu var i stor Pengeforlegenhed. Alle Kilder var tomme, og han saa ingen Udveje til at skaffe 500 Mk. paa en Studs. „Hvornaar vil Du have Pengene?“ spurgte han alligevel med en hovmodig Mine, som han havde lært af sin Kone.

„Om 14 Dage,“ svarede Mads.

Da Mads var gaaet, satte Ejeren af Langebæk sig ned og grundede paa, hvordan han kunde faa Mads den fikse Tude med Kjøbenhavnsreisen snasket ud af Hovedet.

Han talte senere med sin Kone derom, og der blev udtækket en Plan.

En Dags Tid efter møder Præsten som ved et Tilfælde Mads Bryde og giver sig i Snak med ham. Præsten fortæller ham, at Langebækmanden i Gaar havde beklaget sig til ham over, at Mads vilde ødsle sine Sparekullinger paa en Kjøbenhavnsrejse — de samme Penge, som hans Husbond havde tænkt at anvende paa en for Mads bedre Maade, nemlig til en Klædføring. Og Præsten udtalte, at det vilde være den forreste Utaknemmelighed af Mads, om han forpurrede denne smukke kristelige Plan. Det var Synd og Gudsbespottelse, hvis Mads, der var opslidt og kunde blive hjælpeløs paa sine gamle Dage, vilde sparke til det Stykke Naadensbrød, som hans Husbond i ædel kristelig Barmhærtighed rakte ham.

Og saa videre.

Mads vred sig under Præstens Greb. For hans usammenfattede Begreber havde en Sjælesørger altid staaet som den, der havde Nøglen til hans Sjæls Salighed i sin Lomme. Og da Præsten forlod Mads, var denne overvunden.

Allerede næste Dag blev Flædsøringskontrakten underskrevet af Parterne. I Følge denne Kontrakt forpligtede Ejeren af Langebøl, Lorens Jensen, sig til at give Mads Bryde Op- og Underhold paa Gaarden, saa længe han levede, og en anstændig Begravelse efter Egnens Skik og Brug, naar han var død. Til Gjengjæld forpligtede Mads sig til at betale 500 Mark til Lorens Jensen i Bederlag og forøvrigt at tage Del i Arbejdet paa Gaarden efter Tøne.

Da Mads havde sat sit Navn under dette Dokument, sagde han den eneste Vittighed, han havde saet i sit Liv. Den lød:

„Nu har jeg slidt i 50 Aar for at tjene disse Penge, og nu maa jeg arbejde til min Død for at komme af med dem igjen!“

Da han derefter kom over i sit Kammer, tog han langsomt lige som højtideligt de nye Klæder ned fra Knagen, hvor de hang for ikke at blive krøllede, og lagde dem ned i sin Kiste ved Siden af den nye Puraply.

Det var Mads Brydes stilsfærdige Farvel til hans Livs gyldne Drøm.

I et Grande paa Kroen, som fandt Sted nogle Dage efter, kom Sagen paa Tale, og den almindelige Dom lød, at det var et smukt Træk af Langbækmanden at flædsøre Mads for de „svalle“ Skillingen. Alkun den fordrukne Skrædder var, som han plejede at være, stik imod Strømmen og bemærkede under almindelig Tavshed før og efter:

„Seg istses, Fanden rempe mig, det havde været kjønnere af Langbækmanden, om han havde truffet Mads ud i Tofien og stude ham en Kugle for Panden, lige som han gjorde i Fjor ved den gamle Hoppe, der havde baaret hans fine Kone ind paa Langebæk for 20 Aar siden.“

Men hvem regnede paa, hvad Skrædderen sagde. Han var en Snavs Karl, der nok selv havde været en rigtig Skrubbert ved sine Lærebrenge.

IV.

Mads Brydes Rejse.

Det var en blifstille, mild Sommeraften seks Aar efter. Langebækgaarden laa og luede i den nedgaaende Sol.

Straalet. Droslen fløjtede i den smukke Park vest for Gaarden, og Alienlusien var marret med Højsommerens stærke Duise, en frydret Blanding hentet fra Eng, Have, Park og Skov thi alt det fandtes nu omkring Langebæk, der i Aarenes Løb i Ddre og Omgivelser havde saae Herrsgaardspræget over sig.

Noget lignende har de to Mænd formodentlig tænkt, som stod i Nabohaven og saa over Gjærdet mod Gaarden I alt Fald gtrede den ældre :

„Langebæk er en smuk Gaard, Anders! Det har overfløjet vor!“

Anders svarede ikke straks. Han havde set et Glimt af en hvid Kjoleovre i Langebæks Have.

„Hvad ser Du efter, Anders?“ spurgte Faderen med et politisk Smil i det gamle skarpe og kloge Ansigt.

„Na, jeg syntes, jeg saa et Glimt af Mads Bryde“, sagde Anders Lund, idet en let Rødme bredte sig over hans smukke, brunede Ansigt.

„Nej se,“ lo den Gamle, „gaar den gamle Snegle nu omkring i en hvid Damekjole? . . . Hør Anders,“ fortsatte den Gamle efter en lille Pausse, „et Spøg, et andet Alvor. Du har rigtig nok været 3 Gange paa Højstole og er bleven en filfig Karl, men narre mig helt kan Du dog ikke. Dit Venkskab for Mads Bryde var jo sikkert ærligt nok men det var alligevel en anden Person, der nok saa meget trak dig derover. Forresten har Du Mads Bryde a takke for mere, end Du selv aner.“

„Hvad mener Du?“

„Du kan takke ham for, at Du faar en veldreven Gaard, men tillige en dansk Kone.“

„Åh,“ sukede Anders, „Fruen giver aldrig sit Minde til den Forbudelse!“

„Fruen har sin Rolle udspillet paa Langebæk, og Manden med, det sølle Skrog, Gud bedre det Om et halvt Aar sidder hverken hun eller han paa Langebæk længer.“

„Er det saa vidt allerede? Ja, jeg har jo tænkt det. Staffels Emilie!“ sukede Anders.

„Jeg talte med min Sagfører i Gaar, da jeg var i Bhen. Han fortalte mig, at Lorens Jensen var færdig, at han var kjørt fast i en Bunte Betselgjæld, der vil sluge hele Gaardens Besætning og mere til, og at den sidste Parthaver maa

lade sig den faste Ejendom udlægge. Men den sidste Pante-
haber er tilfældigvis jeg. Jeg laante Loren's 4000 prøjfiste
Dalere for 10 Aar siden paa sidste Prioritet. Kommer Gaarden
under Hammeren, bliver jeg ikke dækket, derfor tager jeg den selv.
Hvis Du nu kan blive enig med Emilie, saa kan hun jo blive
paa sine Fædres Gaard. Jeg tænker, at Fruen under disse
Forhold giver sit Minde. Hun kan saa komme til at sidde paa
Aftægt i Jægerhuset ved Stoven, som hun selv har ladet bygge."

Anders greb bevæget Faderens Haand:

"Tak Fader!"

"Intet at takke for, min Drøng! Emilie er nu 20 Aar,
allerede for 5 Aar siden tilstod hun for mig, at hun var saa
danlsindet som nogen, og at hun intet bedre Ønske havde end
at komme paa en dansk Højskole; men det kunde der ikke være
Tale om, mente hun. Jeg tænkte meget over min Samtale
med dette Barn den Gang. Hvor besynderligt, at netop som
Tyskhedens Strøm gaar stærkest i hendes Slægt, vender hun
tilbage i Forfædrenes forladte Spor og bliver danlsindet. Der
er et Fremidshaab for os i dette Vort Folkelegeme har været
sygt i mange Hundrede Aar, men et Folks Natur er stærkt som
Individets er det. En Slægt kan bygge i flere Led og saa
pludselig blive karst i det næste. Vort Folkelegeme kan ogsaa
helbredes ganske. Men et maa vi aldrig glemme, at paa den
Balsplads, hvor Folkens Naturen kæmper i Aarhundreder med sine
Kolonner og Slægtled, der er den enkeltes Livshaab kun som
det Græs, der trædes ned under Troppernes Hæle. . ."

Efter en lille Pause lagde Faderen Haanden paa Sønnens
Skuldre og fortsatte:

"Om et Aars Tid, haaber jeg, er Langebæk Gaard atter
i danske Hænder, i dine, og jeg ved da, den er i gode Hænder.
Men et endnu. Vi stylder Mads Bryde Tak. Han har slidt
sit Liv op paa Gaarden. Et helt Livs trofast Arbejde for-
svinder ikke uden Frugt og er mere værd, end vi kan betale;
men hans Livs beistede Ønske skal opfyldes, saa vidt det staar
til os. Om otte Dage rejser Du med ham til Kjøbenhavn.
Han er nu 62 Aar og gammel, men han er rask og rørig og
kan endnu have Fornøjelse af Rejsen."

Saalunde gik det til, at Haabets Stjerne tændtes endnu
en Gang for den gamle Mads Bryde.

Han aabnede en kjon Dag atter Kisten og fik de „nye“ Klæder frem, som havde ligget paa Kistebunden i 6 Aar iilige-med Paraplyen. De blev børstede me. et varfomt og hængt op paa Knagen, for at Folderne kunde glattes.

Men to Dage efter kommer Emilie en Formiddag løbende over til Lunds, ligbleg i Ansigtet, og fortæller halvt grædende, at Mads er bleven slaaet af Hingsten og ligger bev. diltløs. Hendes Fader er kjørt til Kjøbstaden, og alle Karlene er i Marken. Hun beder Anders kjøre ester Doktoren, saa hurtig han kan.

Lægen gav kun lidt Haab. Mads havde spaaet Slaget i Underlivet, og den begyndende Feber robede en Underlivs-betændelse.

Feberen tiltog i Styrk. næste Dag, og der indtraadte hyppige Bildelser. Under disse var den Syge stadig paa Reissen. Han kjørte med Toget. En Gang foer han op i Sengen og raabte :

„Anders, Skibet gaar jo fra os!“

Han talte om Kolding, Fredericia, Strib. Saa laa han atter stille en Stund.

Emilie veg ikke fra hans Leje.

Det er femte Dagen ester Ulykken. Anders Luno sidder om Astenen silde og vaager ved Mads' Sottelæng. Mads ved, at det er Døden.

For Djebticket ligger han stille hen, som en der sover. Det hvide Haar og Skjæg smelter sammen med Huden i det matte Lys fra den lille Lampe paa Bordet. Vindruer staar aabent, og af og til hører man dampede Toner fra et Klaver ovre i Forhuset, hvor Fru'n har Selklub.

Mads aabner Dyuene og siger med mat Stemme:

„Kommer Emilie ikke, Anders?“

„Jo, hun lovede at komme, saasnart hun kunde smutte bort fra Selklabet.“

Saa liager han atter en Stund stille. Derpaa drejer han Hovedet bort og støtter op til de nye Klæder, der hænger som mørke Skjager paa den hvidkalkede Væg. Men han siger intet. Han drejer kun lanafomt, uendelig langsomt, Hovedet tilbage og bevæger sagte venstre Haand paa Dyngen, med et rørende Udtryk af stille Hengivelse i sin Skjæbne.

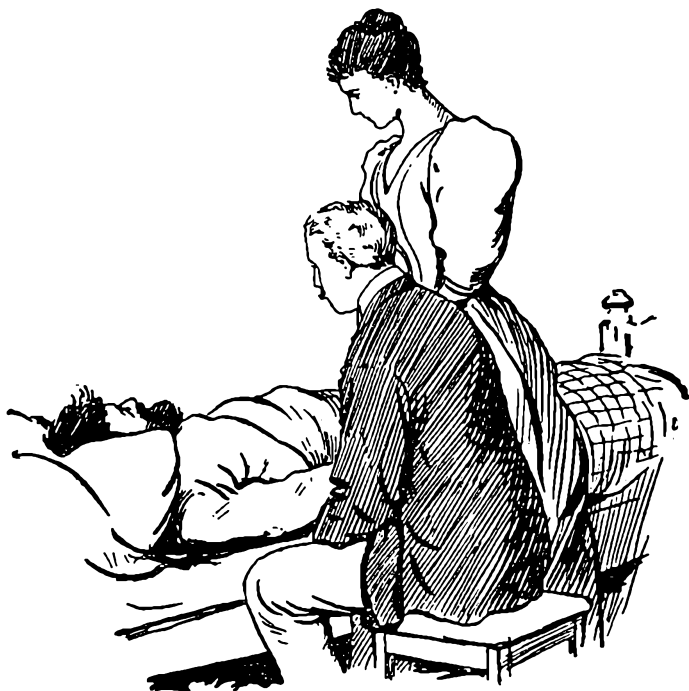
Der kommer et nyt hæftigt Anfald af Feber med Vildelse. Han mumler af og til noget om en Guldkrone, der glimter i Solen, og han raaber, at Lars ikke maa rende fra Køerne.

I det samme gaar Døren sagte op, og Emilie staar der i en hvid skinnende Selvsbjøle.

„Nu kommer Engelen efter mig!“ mumlede Nads! „Nu kommer jeg! Nu kommer jeg!“

Saa væver han atter noget ind om Guldkroner, der blinker i Solen, som de tvende ikke forstaar.

Den unge Pige gaar hen til den Døens Leje og griber hans Haand.

„Nu kommer jeg! Nu kommer jeg!“ mumler han. Men efterhaanden bliver han roligere, og pludselig slaar

han Djnene vidt op. Emilie staar lænet til Anders's Skulder og græder sagte. Der gaar et forklaret Smil hen over den Dvendes Træk; han løfter Haanden som til en Velsignelse, men den falder tilbage paa Djnene, og Dødens Stygge, glider over hans Aasyn.

„Nu fik Mads Bryde Lov at rejse!“ hvisker Anders og kysker den grædende Emilie paa Panden.

Ende.

En Gravskrift.

Meddelt af Jørgen Iversen, Sveirup.

Hans Mikkelsen og Niels Jepsen var begge et Par bekendte Mænd i Aabenraa Egnen i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede. Begge var de lyse Hoveder, og den Kjendsgjærning, at der fortæles Historier efter dem, pesterat de har hvilet i over to Menneskealdere i deres Grave, vidner om, at de har været mere end Dufinmennesker.

Hans Mikkelsen var Skolelærer og Degn i Løjt, men han lavede ogsaa Væjer, og hans letfodede Bers hufstø endnu af en og anden i Egnen

Niels Jepsen var mere alsidig; han havde efterhaanden for- søgt sig som Maler, Skrædder, Skriver, Skolelærer og Land- maaler. Han boede, saavidt vides, en Tid i Tumbøl.

Begge var under Livets mangfoldige Virksomhed blevne noget tørstige, og begge blev de med Alderen noget fugtige.

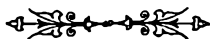
En Dag mødtes de To i Fjeldet Kro. Der udspandt sig følgende Samtale:

Niels: Jeg er glad ved, at jeg traf dig Hans, for jeg har tænkt paa, at naar jeg er død, vilde jeg have dig til at gjøre min Gravskrift.

Hans: Den kan jeg nu gjøre ligestraks, min Faar! Hør blot efter:

Herunder hviler i den Grav
Nie & Jepsen Landemaalere;
som ingenfinde sveg et Lav.
hvor der blev druk et Skaaler.
Hans Torst blev slukt,
hans Dje lukt,
til ingen mer han træner,
Den grumme Død
ham det forbød
Godtaar at sige længer.

Niels: Den var du god Hans! Hej Kromand! To Sopper
fener til!

Den stærkere Magt.

Af M. A.

Man har ment, at Digteren bruger vel stærke Ord, naar han
singer: „Du er mægtig, Du Kvinde i Nord!“ De som
paaftaar sligt, er dog vist snarest enten usforbederlige Ung-
karle, som der intet Udkomme er mere med, eller altfor føjelige
og tøflede Egtmænd, som mener derved at kunne dække lidt over
deres Underlegenhed over for deres bedre Halvdele. Thi ikke
alene det daglige Liv, men ogsaa Historien, den bibelske, saa vel
som den verdslige, viser os gjennem utallige Eksempler, at det
er Kvinderne, der regjerer Verden. Frankmanden, der hører til
de mere qalante Nationer, er jo ogsaa for længe siden kommen
til Sandhedens Erkjendelse, idet han spørger hver Gang, der sker
noget i Landet, det være sig Godt eller Ondt: Hvor er Kvinden?
Man véd, at hun, skjønt i Reglen usynlig og staaende langt i
Baggrunden, alligevel har haft sine Fingre med i Spillet.

Men naar nu Kvinderne imidlertid ogsaa kaldes for det svage
Kjøn, saa er jeg næsten tilbøjelig til at tro, at dette er en
Egenstabs, som de selv har tillagt sig for derved at gjøre Mæn-
dene mere trygge og saaledes lettere saa Magten over dem. Det
er jo ogsaa temmelig bekjendt, at mange Kvinder vinder deres største
Styrke over Manden netop ved Hjælp af deres foregivne Svagheder.

Men nu nok om dette! Jeg ønsker ikke — i Lighed med en anden Mand, som ogsaa har skrevet i denne Almanak — at paaføre mig vore Kvinders Ungunst, — hvorved jeg saa ogsaa let kunde faa deres Magt at søle paa mig selv i en højere Grad, end vel var — nej, meget mere er det min Hensigt gennem disse Linier at lovpriise Kvindens store Magt, det vil da sige, naar hun altid vil bruge den paa samme Maade, som den unge Pige, jeg nu her vil fortælle lidt om.

Hendes Navn var Martha Gregersen, og hun var en Datter af Gaardejer Lavrids Gregersen. Jeg vil ikke indlade mig paa at beskrive hendes ydre Fortrin, da jeg føler, at min Pen ikke magter dette. Jeg siger blot, at hun var en meget smul Pige. Derom var ogsaa alle enige, maaske med Undtagelse af et Par af hendes Veninder. Sin vidste ogsaa selv noget om, at hun „saa godt ud.“ Det kunde man iblandt andet slutte deraf, at hun selv paastod det Modsatte. Stigt gjør en ung Pige ikke glærne, naar hun virkelig mener at det er Tilfældet. Dette Træk hører ogsaa til en af de koinoelige Svagheder, dem jeg nu forøvrigt ikke mere vil komme tilbage til. —

Altjaa Martha Gregersen var en smul Pige, men hvad mere var: hun besad ogsaa mange andre gode Dyder.

Man kan derfor let forstaa, at manen Ungerjvend fandt Behag i hende og søgte at vinde hendes Gunst. Iblandt dem var der dog især en, som i Stilhed alihavde kapituleret og overgivet sig helt til hendes Magt. Det var nemlig Naboen's Søn Søren Jensen Overfor sine Kammerater kunde han vist være brøsig og herkende nok, men saa snart han kom i Martha's Nærhed, var han den ærbødigste og frommeste Stabning paa Jorden. Det varede heller ikke længe, inden Martha ved Hjælp af det Skarphyn, som er Kvinden egen, især i Kjærlighedsfaget, opdagede, hvilken Magt hun allerede besad over den nævnte Ungerjvend. Og stjønt hans Hjildest i Grunden ikke var hende uljær, lod hun dog, som om han var hende helt ligegyldig. Ja, hun behandlede ham end ogsaa med en tilspyneladende større Kulde end enhver af hans Medbejlere, som han derfor ogsaa i soage Øjeblikke følte sig fristet til at ønske al Verdens Ulykker ned over.

Søren opgav imidlertid ikke Haabet. Han søgte at nærme sig Martha, saa ofte der kunde gives en Vejlighed dertil. Men

en saadan Vejlighed indfandt sig af visse Grunde mere sjælden. Sagen var nemlig denne:

Marthas Fader, Lavrids Gregersen, var en danskfindet Mand og Martha selv en ligejaa udpræget danskfindet Pige, medens Jørgens fader, Klavs Jensen, var en gammel Slesvig-Holstener. Dette var Kløiten, som bestod imellem de to Familier Thi skjønt de tvende Naboer ikke var Uvenner, saa omgiktes de dog heller ikke fælskabeligt med hinanden, og paa Mødet traf de selvfølgelig ikke sammen.

Jørgen havde længe i sit stille Sind spejlet paa, hvorledes denne Kløit kunde udhvides. Som Dreng havde han ment, at han var tykt ligesom sin Fader, og det samme mente ogsaa hans Kammerater. Efter sin Konfirmation havde han tilbragt et Par Aar i Anxel for at lære Landvæsenet og at tale Tytt. Han havde dog ikke lært nogen af Delene. Det tytte Væsen havde slet ikke smittet af paa den sunde unge Mand; ligesom det tytte Sindelag heller ikke havde faaet videre Rodfæste hos ham. Hans Fader søgte ikke nu, lige saa lidt som tidligere, at bearbejde ham i tytt Retning. Det kom vel til Tæls at, at hans egen tulle eller slesvigholstenste Begejstringsrus var forduftet. Man paastod endog om ham at han i sit stille Sind ikk' var uvillig til at slutte sig til Dansterne igjen, men han syntes blot, at han ikke kunde være det „bekjendt“.

Saa meget vidste man i hvert Fald om Klavs Jensens Nationalitet, at en Prøisferen var han aldeles ikke.

Men Jørgen var snart paa det Rene med sig selv om, at han nu var stillet imellem et dobbelt Valg: enten maatte han forsvare sin „Tyttighed“ eller give Afkald paa Martha. Som vi vil se, valgte han det Forste.

En Eftermiddag, tørst paa Citraaret, var det Foredragsmøde i Byens Gæstgivergaard.

Hvem ser man da komme ind i Forsamlingsstuen, noget før Mødet skulde begynde? det er sandelig Jørgen Jensen. Man betragter ham med forundrede og mistænksomme Blikke og spørger sig selv og hørraudre: Hvad kan han ville her? Han bringer dog snart Forsamlingen over Uvisheden, idet han gaar hen til Formanden og adspørger ham, om han kan blive Medlem af Foreningen. Formanden er flok nok til ikke at gjøre Indvendinger, og Jørgen Jensen optages paa Stedet som Medlem.

Efter Foredraget er der Bal for Medlemmerne. Martha Gregersen, som selvstændig ogsaa er til Stede, er som sædvanlig stærkt optaget.

Endelig opnaar dog Tjorgen at komme til at danse med hende. Den stakkels Fjor er helt forfjamsket af Undseelse og Forelskelse, medens Martha er rolig og tilskueladende kold imod ham som altid. Men i sit Hjertes Sinderite jubler hun. Hun tænker paa, at hun nu har vundet en dobbelt Sejr.

Tjorgen tan vedvarende under Dansen. Endelig htrede Martha: „Jeg troede, at Du ikke kunde være med her!“

Tjorgen fremstammede hertil noget om, at han havde faaet Lyft til at forlænge det, og at han heller ikke havde fortrudt det.

Dette Møde fulgtes i Winterens Løb af flere. Tjorgen Jensen mødte trofast hver Gang, Martha i Reglen kun hver anden.

Paa det næstsidste Møde i Winterhalvaaret henvendte Tjorgen Jensen sig til Marthas Fader, som var Kredsformand i Sprogforeningen, og bejærede at optages som Medlem i den nævnte Forening.

Ved sin Hjemkomst fortalte Gregersen dette til sin Datter, der imidlertid lod, som om det ikke videre interesserede hende, idet hun blot bemærkede. „Mener Du Fader, at man rigtig kan stole paa Tjorgens politiske Omvendelse og at han er og vil blive et værdigt medlem af den danske Nation?“

„Ja det tvivler jeg slet ikke paa, min Pige, naar vi andre blot bære os rigtig ad imod ham og ikke kyser ham bort. Hvad kan han vel gjøre for, at hans Fader i sin Tid blev Slesvig-Holstener?“

Jeg mener iøvrigt, at alle vi, som er Landets egne Børn, ogsaa tilsidst maa finde sammen i national Enighed. Efterkommerne af de gamle Slesvig-Holstenerere maa omsider slutte sig til os Danske, og vi maa da staa fast og Brist sammen imod de indtrængende Tyskere, der truer med at fortrænge os og helt at ødelægge os som Folk.“

Ved det følgende Møde i Foredragsforeningen var Martha Gregersen og Tjorgen Jensen begge til Stede. Efter Foredraget gav det igjen en lille Svingom. Tjorgen passede da sit Snit til at være saa meget sammen med sit Hjertes Udkaarne som muligt. Til sin største Glæde mærkede han paa hendes Udseende, at hun

forstod ham og heller ikke mere vilde være saa uvillig til at besvare hans ømme Følelser. Dette undgik selvfølgelig ikke de Tilstedeværendes, særlig Marthas Beninders Opmærksomhed, og det virkede derfor heller ikke saa overraskende mere, da det saa Dage efter blev bekendt, at Fjergen Jensen var bleven offentlig forlovet med Martha Gregersen.

Gamle Klaus Jensen gjorde mærkværdigvis ingen Ophævelser over sin Søns Forlovelse, men gav villigt sit Samtykke. „Hun er jo af god Familie“, sagde han „og er selv en rar Pige“. At der heller ikke fra Marthas Faders Side — og lige saa lidt fra Moderens — lagdes Hindringer i Vejen, har vi jo allerede antydet.

Og saaledes kom der da en lykkelig Forlovelse i Stand imellem en „nytt“ Mand's Søn og en dansk Mand's Datter.

Den lille skjælmste Gud Amor, hvis Vært denne Forlovelse hovedsagelig var, smilede fornøjet derved. Jeg bemærkede, at han derpaa hvæssede en ny Pil, stak den i sit Kogger, slængte Buen over Skuldrene og igjen begav sig paa Rejse, vistnok for at opsjøge sig et nyt Offer. Tag dig derfor i Agt, Du Ungerfvend og Du Pigetil, som tror dig sikret imod hans Pile! Det er allersnarest dig, han agter at hjemløge.

Nu har Martha og Fjergen været gifte over et Aar. — Man kan være temmelig sikker paa at træffe dem ved alle vore danske Møder herhjemme. Fjergen er nu ikke blot Medlem af alle vore nationale Foreninger, men han har endog saa modtaget en Tillidspost ved en af dem. Somme paastaar, at dette især skyldes hans Kone. Det være sig dog, som det vil; men Hovedsagen er den, at Fjergen selv altid er glad og fornøjet og øjensynlig føler sig ret hjemme iblandt sine danske Landsmænd.

Jeg siger derfor ogsaa til Slut: Blot mange af vore danske Kvinder, ja alle, unge som ældre, vilde følge Martha Gregersens Eksempel og anvende den stærkere Magt, som De nu en Gang besidder over Mændene, hovedsagelig til Fordel for den danske Sag iblandt os. — Vi skal saa til Gjengjæld gjerne bære over med alle de Smaasvagheder, som de ellers muligvis har, og af Hjertet istemine: „Du er mægtig, Du Kvinde i Nord!“

Vi vil hjem.

Af Jes C. Jessen i Vilsbæk.

Ved Sommer og Vinter, ved Høst og i Vaar,
der lyder et Raab, i Dag som i Gaar,
det lyder i Sorg, og det lyder i Lyst,
det trænger sig frem af det sukkende Bryst:
Vi vil hjem.

Vi vil hjem til vor Moder, som savner sin Søn,
som med os, har sørget saalænge i Løn;
ti hjem vi mon komme, til Danmark vor Mo'r,
saalænge skal lyde paa Læben de Ord:
Vi vil hjem.

Hver søndøjysk Kvinde, som elsker sit Sprog,
hun skal tolke dets Klang for den halvvoxne Pøg;
saa han kan fatte, kan føle vor Trang,
at han kan deltage i Raabet en Gang:
Vi vil hjem.

Saalænge tilbage der findes en Mand,
af Sønderjyder, der elsker sit Land,
det Raab skal lyde blandt Store og Smaa,
det skal trænge sig frem fraa den skjulteste Vraa:
Vi vil hjem.

Opfyldes vort Haab og vort Ønske en Gang,
ej Ende skal have vor Jubel og Sang,
da skal det, som nu vækker Kiv, vækker Splid,
betragtes med venige Blikke fordi:
Vi kom hjem.

Indholdsfortegnelse

til

Sprogforeningens Almanak for 1895.

Marets Kalender med det sædvanlige Tillæg. Beregningen af Høj- og Lavvande ved Vesterhavskysten er udjort af Cand. theol. Thade Peter sen fra Romo.

Hilsen til Danmark, Digt af Henriette. S. 1.

Grænsfolket, Digt af N. J. S. 3.

Tiden - Evigheden, Skitse af J. F. Fejlberg. S. 5.

En Samtale paa Kirkegaarden, meddelet ved J. Michelsen. S. 15.

Blaren Fester, Fortælling af N. P. Callejen, med Tegninger af Karl P. F. Schmidt. S. 17.

Den høfle Kæsten, fortalt paa Rim af N. Andersen, med Tegning af Alfred Schmidt. S. 37.

Mlandens List er vel behænde etc., og **Fra 1849**, meddelte af L. Arnum. S. 41 og S. 62.

Roverne i Lindetfob, Fortælling af J. B. Nissen, med Tegninger af Karl P. F. Schmidt. S. 43.

En Tyrn, humoristisk Digt af N. Clausen, med Tegninger af Alfred Schmidt. S. 55.

En Rejse til Amerika, en virkelig Begivenhed, fortalt af Mads Jensen, med Billed. S. 55.

Rodding Højskole, Tilbaeblik af J. P. N. Skrum sager, med Billed. S. 63.

Sonderjydens Sang, Digt af Carl Vert helsen, tilegnet Hr. Gustav Johannsen. S. 68.

En af de førne. Skildring af P. Andre sen, med Tegning af Alfred Schmidt. S. 70.

En lille Episode fra 48, meddelet af Reinholdt Lund. S. 76.

Fortæle til en Sundhedslære, af Georg Thomsen. S. 77.

Rejsen til Kjøbenhavn Fortælling af P. Skovroj, med Tegninger af Alfred Schmidt. S. 80.

En oravskrift, meddelet af Jørgen Jver sen. S. 98.

Den stærkere Ma.t, Skitse af M. N. S. 99.

Vi vil hjem, Digt af Jes C. Jes sen. S. 104.

Bejrspaad. mme, Meddelelser af forskjellig Art, Unbefalinger, Annoncer, Uuekdoter o. s. v.

Vejrspaadomme for 1895.

Januar. Kun Maanedens første Dage bringer Frostvejr, derpaa hersker der mildt Vejrlig indtil Maanedens Slutning. I Maanedens anden Halvdel bliver Vejret meget stormfuldt med rigelig Nebbør. Henimod Maanedens Slutning bliver der Tordenvejr to Gange.

Februar bliver ogsaa meget mild. Lige efter Midten og henimod Maanedens Slutning giver det et Par Dages let Frost.

Marts. Nogle Dage henimod Slutningen af Maanedens første Trebiedel bliver vinterlige, nogle Dage lige efter Maanedens Midte bliver foraarssagtige, medens et koligt Vejrlig bliver fremherskende hele den øvrige Tid.

April. Maanedens første Trebiedel bringer mange solrige Foraarssdage, derpaa bliver det koldere og lige efter Maanedens Midte kommer der endnu nogen Nattefrost og nogle raakolde Dage. Derpaa tager Luftens Varme igjen til lidt efter lidt, og de sidste Dage bliver atter foraarssagtige.

Maj. Maanedens holder Indtog med Uvejr og Regn, derpaa følger der et Par stormfulde Dage. Maanedens anden Trebiedel bringer Regn og Uvejr, dog bliver sidste Trebiedel tørre Foraarssdage, ogsaa nogle Sommerdage bliver fremherskende.

Juni. Foraarssdage og behagelige Sommerdage veksler med hinanden. Indtil efter Maanedens Midte hyppigt Uvejr, i første og sidste Trebiedel af Maanedens falder der hyppigt Regn. Maanedensaar ogsaa en stormfuld Dag.

Juli. Maanedens bringer varme Sommerdage, lidt Tordenvejr og Regn, navnlig i Maanedens sidste Halvdel hvormed Luftens Varme bliver betydeligt dæmpet.

August. Næsten hele Maanedens bliver en smuk Sommermaaned; Tordenvejr bliver fremherskende. Første Halvdel af Maanedens bringer Dage med Nebbør og Tordenvejr, og Maanedens Slutning bliver regnfuld og stormfuld.

September. Den første og sidste Trebiedel af Maanedens bringer Regn, Tordenvejr og tillige et Par stormfulde Dage. I Midten af Maanedens bliver det Tordenvejr og sommerligt, hele Maanedens bliver overhovedet smuk og mild.

Oktober. Maanedens bliver en mild Efteraarmaaned, Varmen tager uregelmæssigt, men langsomt af. Der falder hyppig og rigelig Regn. Maanedens bringer ogsaa, navnlig i sidste Trebiedel, stormfulde Dage, ogsaa et Par Gange Uvejr.

November. Maanedens første Trebiedel bliver mild, derpaa giver det nogen Nattefrost og den sidste Trebiedel bliver vinterlig med enkelte Dages Frost. Der falder hyppigt Regn og Sne.

December. Maanedens første Dage og sidste Trebiedel bringer Vinterdage, i Mellemtiden bliver Vejrliget mildt. Indtil efter Maanedens Midte falder der hyppigt Sne og Regn, med stormfuldt Vejr. Derpaa indtræder der et Uvejr, og efter dette følger der stort Vejr.

Vore nationale Foreninger.

Sprogforeningen

eller

„Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflæsbyig.“

Forretningsudvalget ell. Bogkomiteen:

Gaardejer F. Mich'lsen, Journalist M. Andresen,
Kolstrup pr. Abenraa, Abenraa,
Formand. Sekretær og Formand i Bogkomiteen.
Kjøbmand J. G. Petersen, Abenraa,
Kassierer.

Navnene paa de øvrige Styrelsesmedlemmer i Foreningen er:

B. Skau, K. A. Knudsen,
Bukshave. Trøjborg.

J. N. D. Strumsager, Gustav Johansen,
Kjøbenhoved. Flensborg.

J. Fausbøl, H. P. Hanssen, J. P. Jensen,
Branderup Mølle. Abenraa. Nybøl.

H. Petersen,
Kørtjær ved Tønder.

Uddrag af Foreningens Lov.

Foreningens Navn er: „Forening til det danske Sprogs
Bevarelse i Nordflæsbyig.“

Foreningens Formaal er at værne om det danske Sprog
i Nordflæsbyig, navnlig gjennem folkelig Oplysnings Udbredelse.

Foreningens Sæde er i Abenraa.

De Midler, hvormed Foreningen virker til sit Formaalets
Opnaaelse, er:

a) Medlems Bidrag;

b) frivillige Bidrag.

Medlemsbidraget fastsættes til 2 Mk. aarligt, som opkræves
i Regnskabsaarets Løb.

Om Bidragenes Anvendelse tager Bestyrelsen Beslutning.
Den aflægger Regnskab for Generalforsamlingen.

Foreningens Anliggender varetages af en Bestyrelse, der bestaar af 11 Medlemmer, som ud af deres Midte vælger en Formand, en Næstformand og en Kasserer; Regnskabet revideres af 3 Revisorer.

Generalforsamlingen, som regelmæssig skal indkaldes en Gang om Aaret, bestaar af alle Foreningens Medlemmer. Den vælger Bestyrelsesmedlemmerne og Revisorerne og tager Beslutning om Regnskabets Godkendelse og de Andragender, som Bestyrelsen maatte forelægge den.

I hvert Sogn udnævner Bestyrelsen en Kredsformand, som indkasserer de i Sognet boende Medlemmers Bidrag og afleverer disse til Kassereren. Bestyrelsen kan ogsaa overdrage disse Formænd andre Hverv i Foreningens Interesse.

Anliggender, som Medlemmer ønsker behandlede paa Generalforsamlingen, maa 8 Dage forinden dennes Afholdelse indleveres skriftlig til Bestyrelsens Formand.

Alle Generalforsamlingens Beslutninger tages ved simpel Majoritet af de tilstedeværende Medlemmer.

Optagelse som Medlem sker ved Anmeldelse gennem Kredsformanden til Bestyrelsen, som er berettiget til at antage eller forkaste den anmeldte.

Den ordentlige aarlige Generalforsamling finder Sted i første Halvdel af Juni Maaned.

Udtrædelse af Foreningen sker ved Anmeldelse gennem Kredsformanden til Bestyrelsen og betragtes den, som i 2 Aar ikke har betalt sit Medlemsbidrag, som udtraadt af Foreningen.

*

*

*

Medlemmer og Bidragydere har fri og gratis Benyttelse af Foreningens Laaneogsamlinger, hvoraf der findes mindst en i hvert Sogn. Ethvert nyt tiltrædende Medlem og enhver fast Bidragsholder faar en Sangbog, et Billede samt en anden god Bog gratis.

Ligesledes forshuer Sprogforeningen regelmæssig Hjemmene i Nordfløvig med gode danske Læsebøger og andre Skolebøger til Brug ved Børnenes Hjemmeundervisning i Moderemaal.

Vælgerforeningen.

Styrelsen bestaar foruden af vore Repræsentanter i Kigs- og Landdagen af 21 Medlemmer, som er bosatte i de forskjellige Egne i Nordfløvig.

Forretningsudvalget :

Slagtermester P. Reimers, Redaktør H. P. Hanssen,
Sønderborg, Formand. Abenraa, Sekretær.
Redaktør M oldt, Sønderborg,
Kassierer.

Medlemsbidraget er mindst 1 Mark aarligt. Frivillige
Bidrag modtages.

Stoleforeningen.

Styrelsen bestaar af 15 Medlemmer fra de forskjellige
Egne i Nordflesvig.

Forretningsudvalget :

Gaardejer J. P. Jensen, Gaardejer A. P. Lund,
Lourup pr. Døstrup, Rejsby-Ballum,
Formand. Næstformand.
Gaardejer H. Thomsen, Roost pr. Arrild,
Sekretær og Kassierer.

Medlemsbidraget er mindst 1 Mark aarligt. Frivillige
Bidrag modtages.

Den nordflesvigiske Stoleforening.

Ved Foreningens Hjælp kunne uformuende konfirmerede
Børn — baade Drengene og Piger — komme paa Efterstole eller
anden god Skole, og unge Mænd og Kvinder paa Højskole.
Der tages først og fremmest Hensyn til Begjæringer om Med-
hjælp til Børn og unge Mennesker, hvis Fædre er Medlemmer
af Foreningen. Begjæringer om Hjælp og anden Vejledning
fremiendes til Foreningens Sekretær, Gaardejer H.
Thomsen i Roost ved Arrild, inden hvert Aars 1.
Februar og 1. Aagust for at komme paa Sommer henholdsvis
Vinterstole Paa Forespørgsel meddeles nærmere Oplysninger
saavel af Stedsformanden, som af de Undertegnede, hvilke ligeledes
til enhver Tid tager imod Indmeldelser af ny Medlemmer.

Foreningens Forretnings-Udvalg;

Jens P. Jensen, A. P. Lund,
Lourup ved Døstrup, Rejsby-Ballum.
H. Thomsen, Roost ved Arrild.

Opfordring!

Enhver danskindet Mand i Nordflæsbjg burde støtte de ovennævnte 3 Foreninger: Sprog-, Bælger- og Skoleforeningen, ved at tiltræde dem som Medlem eller Bidragyder, samt event. ved større frivillige Bidrag. Som ogsaa deres Navne angiver, har de jo hver for sig deres hæregne Opgaver og Formaal, som dog alle samles i det fælles Hovedformaal: Bevarelsen af vort Modersmaal, det danske Sprog, og af den danske Nationalitet i Sønderjyskland.

Der kan jo dog ingen Tvivl herse om, at enhver af vore danske Mænd og Kvinder efter Evne vil være med i Kampen for denne største og hellige Sag, og vi nærer derfor ogsaa den faste Overbevisning, at vor patriotiske Opfordring her paa dette Sted ikke vil lyde forgæves. Thi: „Hvad Du evner, kast of i det nærmeste Krav“ og „sit Fædreland sthyder man alt, hvad man kan udrette.“

Indmeldelse i de nævnte Foreninger modtages til enhver Tid, foruden af Kredsfornændene og Tillidsmændene, ogsaa af Foreningens Fornænd og Sekretærer, der ligeledes meddeler Svar paa alle Spørgsmaal, vedkommende Forening vedrørende.

Til alle vore danske Landsmænd og Landsmændinder, som bo'r i fremmede Lande.

Alle I, som bo'r fjærnt fra Eders Hjemland og Fædreland, og særlig I mange, som har fundet et nyt Hjem i Amerika, Eder Alle bringes herved gennem Sprogforeningens Almanak vor hjærteligste Hilsen.

Vi har stadig Bejlighed til at erfare, at I med usvækket Trostak og Kjærlighed hænger ved Eders Hjemland, at I i det Fremmede bevarer og plejer vort Modersmaal ogsaa hos Eders Børn, at I der flinigt hører E der danske Sind og vedvarende betragter Danmark som vort fælles gamle Fædreland.

Ja, vi kjender endog ikke saa Eksempler paa, at hos mange af Eder er der i det Fremmede foregaaet en national Vækkelse, saa at I der er komne til en mere klar Bevidsthed, end I havde herhjemme, om, til hvilket Folk og til hvilken Nationalitet vi Nordflæsbjgere efter Naturen hører.

Landsmænd og Landmændinder!

Vistnok de fleste af Eder kjender af egen Erfaring, hvorledes vi lever og lider herhjemme under Fremmedherredømmet. Mange af Eder har jo netop forladt os, fordi I ikke kunde eller ikke vilde leve længere under de her herskende ublide og trykkelige nationale Forhold. Husk altid derpaa, nu da i lever og aander i Frihed! Vis os Eders Medfølelse f. Eks. ved at gøde Bidrag til vore nationale Foreninge, særlig til Sprogforeningen! Mange af Eder har ogsaa i det Fremmede opnaaet en større Lykke i Form af timelig Velstand. Lad saa ogsaa lidt af Eders Overflødighed komme vor betrængte nationale Folke- og Fællestag til Gode!

Naar Bladet en Gang i Tiden vender sig saaledes, at vort kjæreste Haab om Gjenforening med vort Moderland Danmark gaar i Opfyldelse, da vil sikkert ogsaa mange af Eder, som nu lever i Landflugtighed, vende tilbage til Hjemmet.

Og da vil det sikkert glæde Eder, naar I da kan sige, at I ogsaa har bidraget Eders Del til, at I gjenfandt Danstheden ja godt bevaret i Eders gamle Hjemland.

Nærmere Oplysninger om vore nationale Foreninger Sprog-, Bælger- og Skoleforeningen meddeles foruden Foreningernes resp. Formænd ogsaa

Udgiveren af Sprogforeningens Almanak,
M. Andresen i Aabenraa.

Danske Undervisningsanstalter,

paastende for den konfirmerede Sønderjytske Ungdom.

Folkeshøjskoler:

(5 Uundelighed 5 Maaneders Undervisning om Vinteren for Karle —
Novbr.—April — og 3 Maaneders om Sommeren — Maj—August —
for voksne Piger.)

Afsto	Højskole,	Forst. L. Schroder, Vejens St., Jylland.
Brahe-Trolleborg	"	" J. H. Winther, Korinth St., Fyn.
Brøderup	"	" Emil Dam, Lou St., Sjælland.
Bornholms	"	" N. P. Jensen, ved Eftodalen.
Elbæk	"	" Joh. Elbæk, Tvingstrup St., Hørsens.
Emdrupborg	"	" J. L. M. og N. Tang, Kjøbenhavn.
Fjellerød	"	" N. Jørgensen, Halsborg.
Galtrup	"	" Georg Himmelstrup, Mors.
Grundtvigs	"	" H. Rosenfal, Lyngby St., Sjælland.

Højselsballe	Højskole, Forst.	N. B. Simonson, Hjortshøj St., Jylland.
Hindholm	" "	H. Løren Fuglebjærg, Sjælland
Hjørslunde	" "	J. Jørgensen, Slangerup, Sjælland.
Høng	" "	A. Jørgensen, Slagelse, Sjælland.
Jandrup	" "	N. Nielsen, Va de
Klant	" "	J. Nielsen, Klant, Jylland.
Møllerup	" "	Michelsen, Randers.
Nørre Ørskov	" "	Lh. Jensen, Nylsøbing, Falster.
Nysted	" "	A. Højmark Lolland.
Ollerup	" "	Kristensen-Randers, Svendborg.
Ribe	" "	Galling, Ribe.
Ru	" "	Helge Hoftrup, Ru St., Jylland.
Rydlinge	" "	Alfred Povlsen, Ringe St., Fyn.
Salling	" "	Axel Nielsen, Tønder St., Jylland.
Sors	" "	K. Bjerre, Soro.
Støvring	" "	Søren Frederiksen, Støvring St., Aalborg.
Svørup	" "	Gundesen, Svendborg.
Tustrup	" "	Dr. J. Nørregaard, Waarslet St., Sjælland.
Balleklibe	" "	Povl Hansen, Tjanderup St., Sjælland.
Bejstrup	" "	Kens Lund, Svendborg.
Bejbirk	" "	Gronvald Nielsen, Horsens.
Binding	" "	Kristian Petersen, Vejle.
Brigsted	" "	V. Maltesen Barrit, Horsens.

Landbrugsstoler :

Narup	Landbrugsstole	Forst. Hammer, Narup St., Fyn.
Dalum	"	" Borg. Vederjens, Odense, Fyn.
Ladelund	"	Niels Vederjens, Brørup St., Jylland.
Lynghøj	"	apt la Cour, Lynghøj St., Sjælland.
Malling	"	S. Tuxen, Malling St., Nørhus.
Morsø	"	C. Petersen Schmidt, Nylsøbing, Morsø.
Tune	"	A. Svendsen, Taastrup St., Sjælland.

Haandværkerstoler :

Gjentofte	Haandværkerstole	Forst. Niels Hansen Gjentofte, Sjælland.
Ollerup	Højsk. Haandværkerstole,	Forst. Rasmussen Svendborg.
Balleklibe	"	" Benzen, Tjanderup St.
Bejbirk	"	" Anton Hansen Horsens.
Binding	"	" H. Brummer, Vejle.

Havebrugsstoler :

Beder	Havebrugsstole, Forst.	B. De riksen, Beder St.
Treue	"	" N. R. Møller, (ved Kjøbenhavn).
Landsgrov	"	" Hans Knudsen, Slagelse.
Bilvorde	"	" St. Ryland, Charlottenlund, Sjælland.
Høng højskole ved Slagelse har havebrugsafdeling.		

Handelsstoler :

De største Handelsstoler i Kjøbenhavn.   Direktør: Højskolebestyrelsen
Tietgen.   Overlærer Møller.

Slojds- og Hudsflidskoler:

Aflov, Forstander S. Mellegaard, Vejen St., Jylland.

Vige- og Højskoler:

Aflov Vige-skole (Højskoleafdeling), Forstander: Fruen la Cour, Vejen St.

Odder Vige-højskole, Forstander M. N. Døllers, Odder St., Jylland.

Udby " " Martin Nielsen, N. Naby St. Fyn

Bællegaard Kvinde-skole, Forstander Kapt. Hansen, Gjentofte Sjælland.

Sørup Højskole ved Svendborg har om Vinteren blandet Skole for unge Mænd og Kvinder.

Efter- og Friskoler o. s. v.:

Sejls Efter-skole, Forst. Pastor Diemer, Kolding St., Jylland.

Etibelund " " Knud Pedersen, Vejen St.

Holsted " " N. Appel, Holsted St., Jylland.

Flemming " " J. Petersen, Hørsens

Højby " " Søren Sørensen, Hø by, Fyn.

Kjærby " " N. Isten Moudal, Kallundborg, Sjælland.

Kolt " " Hr. Højmark, Højselager St., Jylland.

Ringe " " Lars Rasmussen, Ringe St., Fyn.

Ry Stations " " Anton Grand, Ry St., Jylland.

Testrup Friskole " " J. N. De Maarslet St.

Windehøjs Efterskole " " N. Andersen, Fjilipsdal, Sjælland.

Willumstrup " " Chr. Jørgensen, Nyborg, Fyn.

Virkeløb Højskole (Latin- og Realskole) Forst. Plesner, Virkeløb, Sjælland.

Gretnaa Realskole, Skolebestyrer Bertelsen, Gretnaa.

Samsø " " M. Blegvad, Tranehjærg.

Meddelt til Sprogforeningens Almanak af D. Thomsen, Roost.

„Illustreret Børneblad for Nordlesvig“.

„Illustreret Børneblad for Nordlesvig“ udgaar 2 Gange om Ugen i 8sidet Format og koster kun 25 Pj. i Kvar- talet foruden Postpenge. Hvert Nummer indholder smukke Bille- der, Digte, Fortællinger, Gaader o. s. v. i et saadant Udvalgt, som kan glæde og interessere baade Gamle og Unge. Fra Tid til anden stilles der i Bladet Præmiestilleopgaver for Skole- dommen samt andre Opgaver til skriftlig Besvarelse, hvorved Hjemmeundervisningen i Modersmålet kan støttes og fremmes. Læserne af „Sprogforeningens Almanak“ burde ogsaa alle være Holdere af „Illustreret Børneblad,“ hvis Hovedopgave det især er at værne om Sproget i Børnernes Mund.

Børnebladet kan bestilles hos Brevbærerne og paa Post- kontorerne samt hos Udgiveren, som da — naar det af en Person

bestilles mindst 3 Eksemplarer — sender dem i Korsbaand under Adresse direkte til Bestilleren.

Danske Mænd og Kvinder, samt Skoleungdommen bedes om at støtte Udgiveren i hans Arbejde ved selv at holde „Illustreret Børneblad for Nordflæsøvig“ og tillige ved at virke for dets videre Udbredelse.

Urbødigt

M. Andresen, Aabenraa,
Udgiver af „Fl. Børnebl. f. Nordfl.“

Dansk Sangbog eller den blaa Sangbog,

udgivet af Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordflæsøvig, er paa M. Andresen's Forlag i Aabenraa udkommen i et nyt Oplag. Sangbogen kan kjøbes i den danske Boghandel overalt i Nordflæsøvig, samt i Partier til Medlemmer af Foredragsforeninger etc. direkte hos Forlæggeren.

Sprogforeningens Almanak for 1894.

Eksemplarer af en Restbeholdning kan kjøbes til ned sat Pris. Man henvende sig til Udgiveren!

I alle Boglader faas:

Vore Rettigheder.

I

Forenings- og Forsamlingsretten.

II

Balgretten til Rigsdagen,

ved H. B. Hanssen Nørremølle. Pris 75 P. for hvert Hæfte.

Sønderjydske Aarbøger,

udgivne af H. B. Hanssen Nørremølle, Gustav Johansen og P. Skau, udkommer 4 Gange aarlig i Hæfter paa 60 Sider. Subskription modtages i alle Boglader. Pris 4 Kroner aarlig. For Medlemmer af danske Foreninger i Sønderjylland 3 Mark aarlig.

Flensborg Avis,

6 Gange ugelig, 6-spaltet Format, med **Nordflensvigsk Søndagsblad**, Pris **2 Mk. 40 P.** i Fjerdingaaret foruden Post- og Dmbæringspenge, 60 P og 40 P.

Det lille **Blad**, hver Søgnedag, fjerdingaarlig **1 Mk. 20 P.** foruden Post og Dmbæringspenge.

Flensborg Avis, mindste **Udgave**, 3 Gange om Ugen, fjerdingaarlig **60 P.** samt Postpenge, 15 P., og Dmbæringspenge, 25 P.

Flensborg Ugeblad, kirkelig og folkelig Del, Indhold som Nordflensvigsk Søndagsblad, i Sønderjylland kun **40 P** samt Post- og Dmbæringspenge, 10 og 15 P.

Hejmdal

med Særudgaverne **Nordborg Avis**, **Haderslev Dagblad** og **Det store Blad** udkommer 6 Gange ugentlig i 5-spaltet Format med Tillæg af et **Søndagsblad** og er i Forhold til Størrelsen det billigste Dagblad i Nordflensvig. Det udgives af H. P. Hansjen-Nørremølle og har mange gode Medarbejdere i Sønderjylland og Kongeriget.

Kundgjørelser, som tilstilles **Hejmdal**, beregnes nu efter nye billige Priser og findes, da de optages i Særudgaverne uden Prisforhøjelse, stor Udbredelse over hele Nordflensvig. Bladet egner sig derfor jærligt for Kundgjørelser om Ejendoms-handler, for Pladsjogende, m. m.

Modermaalet

udgaar hver Dag, undtagen Søndag, og koster kun 1 Mk. 50 P. for Fjerdingaaret foruden Postafgifterne.

Modermaalet bringer **politisk Overblik**, **ledende Artikler**, **Nyheder** etc., samt **daglig Telegramberetninger** og **fund**, **underholdende Feuilletonlæsning**. Som gratis Tillæg følger hver Lørdag **Søndagsbladet**.

Bogsamlingen

(5 à 6000 Bind)

paa

Margrethesminde i Flensborg.

Udlaan fra „Bogsamlingen paa Margrethesminde i Flensborg“ sker ved Henvendelse til Biblioteket, Frøken Alexandra Johansen, Margrethesminde, Nørre Alle 6, Flensborg, og vil i Reglen blive tilstaaet.

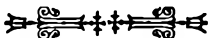
Bøgerne sendes med Posten eller leveres i Udlaans iden (hver Hverdag Kl. 11—2); de kan beholdes hjemme, naar ikke andet forestrives, i indtil fire Uger; Biblioteket kan i særlige Tilfælde forny Udlaanssedlen efter de fire Ugers Forløb; Pragt-bøger og uundbundne Bøger kan undtages fra Udlaanet.

Søndagsbladet.

Søndagsbladet, Ugeblad for By og Land, redigeret af Ns. Hansen, Zularias Nielsen og Chr. Westergaard, udgaar hver Uge til en Pris af kun en Krone Fjerdingaaret og bestilles hos Postvæsenet eller i Boghandelen.

Søndagsbladet bringer **Søndagsbetragtninger**, skrevne af fremragende Præster; **Fortællinger og Digte** af de bedste folkelige Forfattere; **oplysende Stykker** af historisk, geografisk og naturvidenskabeligt Indhold; **Smaaating**: Gaader, Rebus, Anekdoter o. s. v. samt i hvert Numer flere fint udførte **Illustrationer**. Søndagsbladet er varmt anbefalet af en Vælgde oplyste Landboere, Præster, Lærere, samt af Pressen og Sprogforeningens Almonat.

Anbefalinger.

Fra
Aabenraa By og Amt.

Nordflenskiſk Frøavlſforenings Fællesudvalg,

Kontor Nøgade 311, Aabenraa,

der er oprettet af den nordflenskiſke Frøavlſforening i Møret 1886, forhandler **Græs** og **Kløver** avlet af Foreningens Medlemmer under Kontrol af Foreningen og tillige ſamtlige gangbare **Frøſorter** i underſøgt Vare fra de bedste Kilder.

Beſtyrelſen:

Mads Jensen, Jørgen Jensen, J. Michelsen,
Jøgerup. Salsgaard. Koltrup.

P. Jensen, (Jacob Baſballes Eftig.)

Aabenraa.

Størſte Lager i **Manufaktur-** og **Møbevarer,**
Dame og **Herre-Konfektion.**

Klædninger efter Maal med Garanti for godt Snit
leveres i korteste Tid.

Dampreede Fjer og **Dun** meget billig.

Cand. pharm. Harald Nielsen, Aabenraa Drogeri.

Jeg anbefaler mine bekendte Specialiteter:

- 1) Kreaturvaskpulver, Kreaturſtropulver og dansk Kvægvaskessents (til Brug i Stedet for Wasmuth's).
- 2) Små Apotheker til Handlende, og Efterbestillinger.
- 3) Bandager og Gummivarer fra Prof. Heskjær.

Jeg træffes hver Formiddag, ogsaa om Søndagen.

H. S. Callesen, Aabenraa,

anbefaler

 Wine, Liferer og Spirituosa
i god Vare til billige Priser.

«Hejmdals» Bogtrykkeri,

Nygade, Aabenraa,

udfører

alle Slags Bogtrykarbejder

billigere end ethvert andet Bogtrykkeri

i Sønderjylland.

Hans Callesen, (D. Danms Ef. flg)

Aabenraa.

Jærn- og Kortevarer samt Bygningsbeslag,
Stobegods, Vandbrugsfabrikker, prima Værktøj,
Vinduesglas, Husholdningsgjenstande osv.

Specialitet: Egetorhandling af de udmærkede
Bejle Komjurer og Kaffeovne

V. Bastiansen, Aabenraa,

Maskinbyggeri og Høuleværk.

Eget Fabrikat af Høule & Faconhøulemaskiner
(Rebelhøulemaskiner) Cylindere, Rund- og Ransave
samt diverse Maskiner til Tøndestave Fabrikation.

Færsteværker, Mejemaskiner, Plove, og for-
skjellige Vandbrugsmaskiner.

Særlig anbefales kombinerede Høsteriver og Saa-
maskiner til betydelig nedsatte Priser.

Carl C. Fischer,

Slotsgade, Aabenraa,

Russiske Dampbade.

H. T. Stallknecht,

(Ejndehaver E. Schmitt)

Jærnstøberi, Aabenraa,

anbefaler alle Slags solide **Støbevarer** til Dagens billigste Priser. Reparaturer udføres billigt. Gammelt Støbegods kjøbes til højeste Pris paa Pladsen.

Hans Danielsen,

Storetorv 54, Aabenraa,

anbefaler sin **Kolonial-, Vin-, Korn-, og Foderstof-Forretning**. Lager af **kunstig Gjødning** til Fabrikspriser.

Staldplads til **30 Heste**.

Billig og reel Betjening tilfiktres.

Fr. Tøgesen,

Storegade 32, Aabenraa,

(ved Siden af Svaneapotheket.)

Urmager og Optikus.

C. C. Rohde, Guldsmed,

Aabenraa, Storegade,

Største Lager af alle Slags **Guld- og Sølv**tøj samt Sølvplet,

til billige Priser.

J. P. Junggreen,

Tobaksfabrik, Aabenraa,

anbefaler sine fortrinlige Fabrikater af **Straa-, Røg- og Snustobak**. som i enhver Hensende kan optage Konkurrencen med Fabrikaterne fra de største tyske Fabrikker.

G. F. Rosenvold, Hødelmagermester,

Søndergade, Aabenraa.

Største Hødelmagerforretning her paa Pladsen.

Særlig anbefales **Seletøjer, Ridetøj, Reisetøj,**
og **Brokbaand**, alt eget Fabrikat, solidt og billigt

**Ant! Ant! Forfærdigelse af kunstige Heste-
haler.** Bestillinger kan ogsaa se strjktligt Alt andet til
Faget henhørende Arbejde udføres prompt og billigt.
Handel med **Lædersmørelse** i Daaser og løs Vægt, samt
med Læderappretur.

Forfærdigelse af nye Maskinremme. Gamle
repareres.

J. Hass, Hødelsgartner,

Aabenraa, Nørreport,

anbefaler Frø og Planter. Frugttræer og Stedsegrønne
Læer, Roser og Potteplanter, Kranse og Buketter m. m.

K. C. Ries, Aabenraa,

Dampfarveri & Spinderi,

anbefaler Klæde, Vulfelin Cheviot, Shaoler, Hestebækkener,
Gulotæppestøjer, Tøist, Hørgarn Blaargarn o. s. v., o. s. v.

 Uld kjøbes og tages i Bytte.

Hnedker N. Nielsen's Hødelmagasin,

Aabenraa,

anbefaler alle Slags **Møbler** af eget Fabrikat, solidt
og billigt.

Hans Callesen (D. Damm's Efterfølger),

Aabenraa.

Kolonialvarer, Vin og Spirituoser.

Specialitet **Damp-Staffebrænderi.**

J. P. Junggreen,

Tobaksfabrik, Aabenraa,

Rod „G.“

anbefales som en særdeles let og velsmagende Røgtobak.

F. Sørensen.

Boghandel i Aabenraa

Nyheder i dansk og norsk Litteratur. Billeder af „de sønderjyske Piger“ og „Norden“ i Forbrytelse meget billigt

Bøger indbindes og alt Bogbinderarbejde udføres hurtigt og billigt

---

Dansk Livsforsikrings-Aktieselskab „Hafnia“

afslutter ved dets Hovedagens for Nordflensvig,

Redaktør **H. P. Hansen**, Aabenraa,

Kapitalforsikringer, Livsforsikringer. Livrenter etc paa meget fordelagtige Betingelser og er et særdeles godt og solidt Selskab. Oplysning meddeles til enhver Tid paa Forlangende.

H. P. Jørgensen, Aabenraa.

Mode- og Manufakturhandel.

Største Lager af **Bulstik**. Forfærdigelse af Herreklæder i eget Værksted.

P. N. Petersen,

Stomagemester i Aabenraa,

Hjørnet paa Storetorv, Nr. 141.

Største Lager af alle **Slags Skotsj**, hjemmelavet og Fabrikarbejde.

Særligt anbefales: Hjemmelavede vandtætte Støler og Trækstolter, Sundhedsstrækk og alle andre Slags Trækst.

P. Th. Jørgensen, Farver,

Aabenraa, Randsherred,

anbefaler sig med samtlige til Farveriet henhørende Arbejder.

L. J. Vilgaards

Møbelfabrik og Møbelmagasin i „Enigheden“
i Aabenraa.

Største Lager og Udvalg i Nordflæsbjerg af alle Slags
Møbler, som leveres under Garanti baade for Soliditet
og Billighed.

J. N. Cornett, Aabenraa.

Største Lager af alle Slags solidt Herre-, Dams
og Børnefodtøj. Reparaturer udføres solidt og billigt.

Jens Dagaesen, (N. C. Nielsens Eft. S.,)

Aabenraa, Storegade.

anbefaler sin Kolonial- Vin- og Fødestofforretning
samt Handel med reyne Oliefarver Korn, Smør
og Æg kjøbes til Dagens højeste Priser

J. Tøgeisen, jun.,

Jærnvarerhandel i Aabenraa, Søndertorv,
anbefaler: Agerbrugsmaskiner og Redskaber.

Guendtsalg af Planet jun., amerikansk Heste,
haffe og Madrenjer. Decimalvægte og Oliefage-
knusere. Specialforretning i de berømte danske Kaffel-
ovne og Komfurer. Garanteret Lykkelse som Hjemme-
fabrikat.

NB. Gammelt Støbejern tages i Bytte.

J. G. Petersen,

Aabenraa, Storegade

Aabenraas største og billigste Lager af

færdigstede Herreflæder.

Største Udvalg af Klæduinger, Overfrakter og
Venklæder fra de aller billigste til de fineste Artikler.
Særlig de bedre Artikler er saa solidt og smukt forarbejdede,
at de i enhver Retning kan maale sig med bestilt Arbejde.
Priserne paa samtlige Artikler har jeg nedsat betydelig, saa
at jeg ikke alene tilbyder det største Udvalg, men ogsaa de
allerbilligste Priser.

Herlov Møller, Maler,

Aabenraa,

er flyttet til Nyvej 159, og anbefaler sig til Udførelse af alt Maler- og Lakkerarbejde. Stort Lager af Tapet og Kammelister. Villeder indbrammes. Færdige elegante Rammer, Portrætter i Vegemåstørrelse (efter Fotografi) udføres.

J. G. Petersen,

Storegade, Aabenraa,

anbefaler stort Udvalg af Fodtøj til Damer, herrer og Børn, kun solide og holdbare Varer til billige og betydelig nedsatte Priser. Endvidere stort Lager af Hatte og Kaffjætter, altid det Næste og til de billigste Priser.

Jakob B. Tøgesen,

Soudergade 137, Aabenraa.

Urmager og Optikus.

R. Clausen, Maler, Aabenraa.

Klingbjerg 495, anbefaler sig som Dekorations-Maler, Tapeserer, Möbel- og Boglakkerer.

Endvidere anbefales fra min Forretning et stort Udvalg af Tapeter, Border, Guld- og Antiklister Præpareret hurtig tørrende Oliefarve, samt Lak og Gulvfernis.

Specialitet:

Udte Bornholmske Terracotta Gjenstande med dekorativ Udførelse af eget Arbejde, færdige Olie-Malerier af eget Arbejde i alle størrelser, passende til Bryllups-, Fødsels- og Jul-præsentier.

O. C. B. Thaning,

Aabenraa.

Material- og Drogehandel.

Lorens Hansen,

Sønderport, Aabenraa.

== Kolonialhandel. ==

Handel med

Korn, Smør og Foderstoffer,
underjagt Ma. kjrs og Kunstgjødning.

Zommerhandel.

Undertegnede anbefaler sig med alt til Bygningssaget
henhørende, saasom: Bjælker, Sparrer, Lægter, høb-
lede og uhøbde Brædder Planker, prima Port-
land Cement, prima afslagret Tagpap, Tjære,
Carbolineum & Traadstifter.

Endvidere anbefales alle til Sjul- og Smedesaget
henhørende raa & bearbejdede Trævarer, Staver,
Træstobunde og færdige Træsto.

Bog, Eg og Alf kjøbes til Daagspriserne.

G. Paulsen, Sønderport.

J. P. Jacobsen,

Farver i Aaburaa.

anbefaler sit Farveri og sin kemiske Rensningsanstalt til
Publikums velvillige Afbenyttelse.

A. Wøller, Stræderforretning,

Aaburaa, Ramshered 16,

bringer i det ærede Publikums Erindring sit store Udvalg
i de nyeste Stofprøver, pasende for enhver Sæson.

For god Pasning, flot Snit og de billigste Priser her
paa Pladsen garanteres.

G. Paulsen,

Sønderport, Aabenraa.

Fotografisk Atelier.

H. J. Hørlück,

Nabenraa, Skibbrogade,

anbefaler sin en gros

Korn- og Foderstofforretning.

B. J. Damm,

Brunde-Damp- og Værk ved Nabenraa,

anbefaler alt til Teglværksindustrien henhørende, **prima** Varer til moderate Priser. Røde, hvide og gule Mursten, Tagsten, Fliser, røde og hvide Faconsten, Solbænksten, Svælvingssten, Brøndsten, Arnbæsten, Klinter til Logløve og Drænrør i alle Storrelser.

Christian Callesen, Rødekro,

anbefaler et velassorteret Lager af Bjælker, Sparrer, Lægter, høvlede og uhøvlede Brædder, Tagpap, Tjær, Cement og Kalk, Bygningsbeslag, Kaffeløve og Komfurer o. s. v. Høflig Betjening, moderate Priser.

Christian Jepsen, Rødekro, i Rødekro,

anbefaler alt til Faget henhørende. Solidt og godt Arbejde lovedes til billige Priser

---

A. P. Gundersen, Rødekro,

anbefaler sit Lager af Sølv- og Pletvarer, Lommeure, Regulatorer og Brillor

---

Christian Møldt, Rødekro.

Et stort Lager af Manufaktur-Varer, Herre-, Dame- og Børne-Garderobe, Udstrø- Artikler, Sengesjæer og Dun. Min Modepant-Forretning under Ledelse af en dygtig Direktrice anbefales.

(Prøver af alle Artikler forsendes gratis og franko.)

August Jensen, Kødetro,

anbefaler sin Kolonial- Jærn- og Kortevarerforretning Endvidere Landbrugsredskaber og Husholdningsgjenstande. Særlig anbefales frisk dampbrændt Kaffe samt fineste Margarine

Smør og Æg kjøbes til Dagens højeste Priser.

C. J. Odis, Kødetro,

anbefaler sin

Skomagerforretning samt store Lager af solidt og smukt Fodtøj for Damer, Herrer og Børn til billige Priser.

Jul. Aarø, Gæstgiver i Bolderslev.

J. Ischelsen,

Rundemølle pr. Vojtkirkeby.

Mel fra mit Valsemølleri samt alle Sorter Grøn og Foderstoffer
anbefales.

J. P. Petersen,

Skræddermester i Hellevad,

leverer Stoffer til Klædninger og Klædninger efter Maal og garanterer for nyeste Snit, god Pasning og solidt Arbejde.

Christoffer Sørensen,

Sjulumager i Hellevad,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

J. Abild, Smedemester

i Hellevad

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

Hans Asmussen,

Bødfermester i Hellevad.

anbefaler sig med alt til Fager hørhørende.

P. H. Degn, Hellevad,

anbefaler sin Handel med Kolonial- og Kortøvarer, Stentøj og Droger samt Landbrugsredskaber. Særlig anbefales frisk dampbrændt Kaffe og fineste Margarine.

Smør og Æg kjøbes til Dagens højeste Priser.

L. Jacobsen, Hellevad Mølle

Mølleri og Foderstofhandel

J. Ferdinand, Felsted.

Gjæstgiveri og Kolonialforretn.

M. Nielsen,

Urmager i Felsted,

anbefaler sit Lager af Regulatorer, Urø, Urkjøder, Brilller, Barometre og Thermometre, Musikinstrumenter o. s. v.

P. Petersen Bau,

Graasten,

Kommissionsforretning for Land- og Kjøbstadejendomme.

S. S. Clausen, Graasten,

Farveri, femist Tøjrensning.

Modtager Uld til Kartning og Spindning.

S. P. Kronika, Graasten,

Kolonialhandel.

C. A. Brodersen,
Manufakturforretning i Graasten.

R. Albrechtsen & Co.,
Graasten Husholdningskaffe Fabr.k.

J. C. Petersen, Graasten,
Kolonial- og Kortvarer, Stentøj,
Spirituoser, Korn, Yoderstoffer
og Kunststjødning,
Handel med uundersøgt Markfrø.

Kjøb islandsk Uldgarn,

det stærkeste og varmeste af al Garn; selv mange Hundrede
Tyndere fra Pommern til Svejts der i Fjor fik af mit
Garn, har maattet erkjende det. Prøver franko. Stort
Manufakturlager Enrethandling af Odense Regnfrakker,
prima Bomuldstøjer i danske Mønstre, Herrelædninger fra
Nrk. 10—35,00, Dreugeklædninger fra Nrk. 2.50. Meget
stort Lager. Eget Stræderværktied i Huset. Nge moderne
Buckstins

Graasten.

A. P. Jürgensen.

Anekdoter.

Gjengjæld. Gæsten: „Olet er slet i Dag, man
kan jo næppe drikke det!“ — Værten: „Luf blot Djnene i
og sthl det ned!“ — (Ti Minutter efter). Værten (til
Gæsten, der kun har betalt for et halvt Krus Ol): „Hæ!
Det er jo for lidt!“ Gæsten: „Na, luf blot Djnene i og
put dem i Kassen!“

Fra
↔ Haderslev By. ↔

Olof Peterien (J. H. Michelsens Efterfølger.),
Haderslev, Gaaskjærgade 418 (grundlagt 1842),
Billed- og Stenhuggeri.

Betydeligt Lager af smagfulde Gravmonumentier, Plader,
Tavler etc., Kollehalshien af iort Marmor.

Hansen & Sørensen,

Haderslev, Tostlund,

**Mode-, Manufaktur-, Dame- og Herre-Konfektion
samt Udthrsforretning.**

Peter Bønsens Kolonialhandel,

Slotsgade, Haderslev, Slotsgade.
Udvalg af Høve- og Blomsterfrø.

M. Møllers Guld- og Halvøare-Forretning,

Dispegade 365, Haderslev (grundlagt 1842),
anbefaler sig med et stort Udvalg af alt til Faget henhørende.
Lager af **Elektroplet.**

J. G. Olsen,

Haderslev, Slotsgade,
Tægtækker og Blikkenslager.

Spiller & Eckhardt (F. Frederiksen),

Haderslev, Nørregade,
**Herre- og Drenges-Garderobe-Forretning,
Sko- og Stovle-Magasin.**

J. V. Vestergaard,

Haderslev, Gaaskjærgade 487,
anbefaler et snu Udvalg i **solide moderne Vogne.**
Brugte Vogne tages i Bytte. Reparationer solidt og billigt.

H. C. Hansens

Gjæstgivergaard,
Storegade 541, Haderslev, Storegade 541.

Valdemar Møllers

Tobaksfabrik og Cigarhandel,
Storegade 542, Haderslev, Storegade 542.

C. J. Orbesens Bogfabrik,

Lavgade 264, Haderslev, Lavgade 264.
(Brugte Vogne tages i Bytte.)

H. P. Aarø, Haderslev, Nørregade 2,

og

**Aarø & Hygebjerg, Kristiansfelt,
Mode- og Manufakturforretning.**

Fr. Adolphsens Mobelmagasin,

Haderslev, Storegade 453.

Stort og smukt Udvalg i tarvelige som elegante Møbler.

J. S. Thuesens Eftflgr. (H. Kjems),

Storegade 457, Haderslev, Storegade 457,

Manufakturvarer samt færdigshede Perreklæder.

Anton Petersen,

Kolonialforretning og Gjæstgiveri,

Storegade 488, Haderslev, Storegade 488.

A. Leisner, Sadelmager og Papetserer,

Haderslev, Storegade 509.

Seletøjer, Ridetøjer, Rejseeffekter, Lædervarer etc.

H. Sørensen, Haderslev, Gaaskjærgade 412.

Stort Udvalg af nye, elegante og solide Vogne.

Reparationer solidt og billigt. Brugte Vogne tages i Bytte.

C. Juersens Efterfølger (Chr. Aagaard),
Storegade 369, Haderslev, Storegade 369.
Manufakturvarer samt færdigshede Herreflæder.

B. Kjær s

Mobelmagasin,
Nørregade 14, Haderslev, Nørregade 14.

H. J. H. de Wolff's Enke, Haderslev.

Lager af Udstyrsgjenstande, Porcellæn, Stentøj og
Glasvarer, Spader, Skovle og Økser, Bygnings-
beslag, Mejerigjenstande.
Ægt: Vine, Rum og Cognac.

S. Christiansens

Farveri og mekanisk Haandværeri,
Søndertorv 18, Haderslev, Søndertorv 18.

Jørgen Hallejen, Sadelmager og Tapetserer,
Bispegade 366, Haderslev.

Lager af Sele- og Rejsetøj, Rejseeffekter, polstrede
Mabler, Tapeter og Rouleaux.

Christian Færdig, Kobbersmed og Brøndborer,
Haderslev, Apothekergade 305 (ved Siden af Loveapotheket).
Artesisk Brøndboring. Mejerigjenstande.

Valdemar Fahrenдорff, Urmager,

Solv- og Elektrolelvare-Forretning,
Søndertorv 295, Haderslev, Søndertorv 295.

Chr. F. Foged, Stomager,

Gaaskjærgade 714, Haderslev, Gaaskjærgade 714.
Bestillinger efter Maal samt Reparationer udføres
elegant og billig.

Julius F. Jørgensen,

Nørregade, Haderslev.

Billigste Manufakturhandel, færdige Herreflæder,
Hatte og Kasketter, Fjer og Dun, fyldte Senge.

H. C. Nicolaisen, Bødkermester,

Haderslev, Klingbjerg 208.

Kjærner, Spande, Dreballer, Smørtøer og billige Basseballer.

H. Sauerberg jr.,

Møbel- og Vægliste-Magasin, Haderslev, Storegade 457.
Smukt Udvalg saavel i tarvelige som elegante Møbler.

Chr. Lausens Kolonialforretning,

Haderslev, Storegade 516.

Stort Udvalg i afslagrede Bremer Cigaretter og importerede Vine.

J. G. Tørring, Sadelmager,

Haderslev, Storegade 489.

Stort Udvalg i Ride- og Seletøj.

August Maasbøl,

Mode- og Manufakturhandel,

Bispegade 367, Haderslev, Bispegade 367.

H. Fahrendorff, Konditori og Kaffé samt Bageri,

Haderslev, Svendertorv 295.

Bestillinger paa alle Slags store Kager modtages og
udføres hurtigt og smukt.

N. P. Lundby, Haderslev.

Kemisk Fabrik af Farver til Hjemmesfarvning.

Kolonial-, Vin- og Spirituosa-Handel.

Tobak og Cigaretter.

P. P. Thuesen, Haderslev,

etableret 1853,

anbefaler sit velassorterede Udvalg af

Kolonialvarer og Husholdnings-Artikler,

div. Delikatessevarer.

Daglig fristbrændt og malet Java-Kaffe, Vine og Spirituosa,
Kongo-The i en fin og kraftig Smag,
Chokolade i flere Finheder.

Ægte Svejser-, fed Hollandit-, Eydammer- og Mejeri-Ost.

Kristiania Nachiovis, fineste Nedlægning, Sardinier,
Matjes- og Flomme-Sild Stort Lager af Cigarer og Tobakker.

E. N. Knudsen, Haderslev, Nørregade Nr. 8.

Stort Udvalg i Manufakturvarer, Damekonfektion
og Kjøletøjer. Færdigsyede Herreklæder.
Fjer og Dun.

H. P. Johnsens

Bogbinderi og Papirhandel,

Storegade Nr. 427, Haderslev, Storegade Nr. 427.

A. L. Tørring, Gravene, Haderslev.

Kirurgiske Instrumenter, Apparater til Sygepleje, Brokbaand
m. m. af nyeste Konstruktion, Barber- og Lomme-knive,
Sakse. Lager af Rathenower Brillen.

☛ Reparationer og Stibning prompt og billig.

B. Schmidt,

Lavgade 262, Haderslev, Lavgade 262,
Kolonial-, Korn- og Foderstofforretning
samt Gjæstgivergaard.

Hansen & Winterberg, Haderslev,

Hjørnet af Nørre- og Slotsgade Nr. 7.

Stort og nyt Lager i Dame-, Herre- og Børne-Kon-
fektion, Besætningsartikler samt Udstyr-artikler,
Sengefjer og Dun. Klædninger efter Maal.

H. Fries, (J. Rommenjens Eftflgr.), Haderslev,
Sfenkram- og Udstrøforretning.
Største Lager af Landbrugsmøliuer.
Eneudsalg af de betjendte Vejle Kaffeovne og Komfurer.

Husfid! Alle Slags Farver til Hjemme-
farvning faas hos Hartvig Nielsen, Storegade, Haderslev.
Mine Farver er aldeles uskadelige for Tøjet og
meget nemme at farve med.

N. Lundbeck, Haderslev.
Lager af Jærnbjælker, svenske og engelske Stibestene, franste
Høstleer, Maskinknive, Grejodal-Spader.

N. C. Færdig jr.,
Storegade, Haderslev, Storegade,
Kobberfmed & Brøndborer. Bliffenslageri & Pumpeforretning.

Nis J. Wiuff, Haderslev, Badstuegade 196,
anbetaler Alt til en velassorteret Kolonialforret-
ning behørende i kun prima Vare til de billigste Priser.

Sabroe's Boghandel, Haderslev.
Dansk Literatur, Skolebøger og Forretnings-
bøger, Papirhandel og Bogbinderi.

„Modersmaalet”s Bogtrykkeri (Axel Sabroe),
Nørregade 402, Haderslev, Nørregade 402,
udfører al Slags Bogtrykarbejde smukt og billigt.
Mejeriregnskabsbøger haves paa Lager.

Anekdote.

Aandsfraværende. En Amerikaner havde en
Kufft, der var saa aandsfraværende, at han en Dag spændte
sig selv for Bognen og ikke mærkede Fejstagesken, før han
skulde vrinske.

Fra
↔ Haderslev Østerant. ↔

H. B. Narp,

Haderslev,

Narp & Høgebjerg,

Kristiansfelt,

Mode- og Manufakturforretning, Herre- og
Drengegarderobe, Dannefaaber, Dansk Uld-
trifotaage, Fjer og Dun, Symaskiner.

F. Ebbesens Enke,

Kristiansfelt,

Urmager og Optiker,

Guld- og Sølvvarehandel.

Carl Hansen,

Kristiansfelt,

autoriseret Udvandrings-Agentur for Nordd. Lloyd i Bremen.
Kontor for Udfærdigelse af Ansøgninger, Reklamationer etc.

Magnus Hansen,

Kristiansfelt,

M u r e r m e s t e r.

Lager af alle Slags Bygningsmaterialer.

G. N. Knudsen's

Filialforretning i Tyrstrup,

Mode-, Manufaktur og Herreekvipering.

Klædninger leveres efter Maal med Garanti for godt
Snit og solidt Arbejde.

Lager af Udstyr- og Artikler samt Fjer og Dun.

Ernst Jensen, Tyrstrup,
Kolonial- og Herreflæder-Forretning.
Lager af Herre- og Dame-Fodtøj.
Oplag af Kul og Koks.

Chr. P. Ellgaard, Tyrstrup.
Kolonial, Jærnvarer og Stentsøj, Vin og Spirituoser.
Tobak og Cigarer.
Glasfædede Svinetruge og Jærnvinduer.

B. Jagds Gste, Tyrstrup,
Urmager,
Stue- og Komet-Ure, Urkæder, Mathenover Briller, Thermo-
metre, Harmonikaer, Guld- og Sølvvarer, Sølvplet.

Sophus A. M. Christensen,
Tyrstrup.
Lager af Tømmer, Brædder og alle Slags
Bygningsmaterialier.

H. H. Petersen, Sommersted Station.
Kontant Mode-, Manufaktur- og
Herrefviperingsforretning.

Chr. Koole & Speth,
Sommersted Station.
Korn- og Foderstofforretning samt Lager af Guano.

Chr. Christensen,
Sommersted Station,
Kul, Kalk, Cement og Tagpap.

C. Schultz, Sommersted Station,
Kolonialvarer, Lager af Herre-, Dame- og Børne-
fodtøj. Alle Sorter af Gjødningsstoffer. Fabriks-
lager af Haderslev Benmel.

J. Jacobsgaard,

Snedtermester paa Sommersted Station,
anbefaler sit Lager af
alle Slags færdige Møbler og Liggister.

N. Røck, Mølby,

anbefaler alt til Kolonialfaget henhørende, særlig: daglig
frisk dampbrændt Kaffe. Stentøj og Jærnvarer. Handel
med undersøgt Alarkfrø.

Wærk: Stentøj og Glasvarer til Benyttelse ved
store Gilder udlaanet gratis.

Julius Nielsens

Sommerforretning i Vojens.

Stort Oplag af Tømmer, Brædder, Planter og Vægter, som
anbefales til billigste Priiser.

L. J. Schmidt, Vojens.

Kolonialvarer, fine ægte Vine og Spirituoser. Sten-
tøj og Jærnvarer. Lager af Skotøj. Største Lager
i Tobak og Cigarer, Tagpap o. s. v.

H. H. Beck, Vojens, Kolonial- og Foderstof-Handel.

C. P. Andresen, Vojens.

Kolonial-, Jærn- og Kortevarer-Forretning.
Tjære og Tagpap.

J. Th. Jensen, Vojens,

anbefaler Lommeure og Stueure, Guld- og Sølvvarer,
Harmonikaer. Stort Lager i prima Cykler og Sy-
maskiner til meget billige Priser.

Christian Pauli's Gjæstgivergaard i Vojens.

Erichsen & Jensen,

Vojens,

anbefaler deres store Lager i

**Manufaktur- og Modevarer,
Dame-, Herre- og Børne-Konfektion.**

**Ligklædninger, Kranse, Baand,
Fjær og Blomster.**

Færdige Senge leveres i faa Timer.

■ **Reel og billigste Betjening.** ■

L. P. Lange,

Oberjersdal.

**Korn-, Foderstoffer, Kunstgjødningsstoffer,
Kul og Cement.**

Handel med undersøgt Markfrø.

Ove R. Lund,

Stræddermester i Strøbystrup,

anbefaler sin Strædderforretning, besørger Stoffer til Klædninger og Klædninger efter Maal leveres i korteste Tid og til billige Priser.

A n e k d o t e .

En Opdagelse. „Men Fa'er dog!“ udbrød en lille Dreng forbauset, som for første Gang opdagede, at Faderen var skalbet, „dit Hoved vokser jo op igennem Haarene!“

Fra
↔ Haderslev Vesteramt. ↔

Nis Jensen, Branderup Mølle.

Handel med Gjødning og undersøgt Markfrø.

Specialitet: Rodfrugtfrø.

Generalagent for Blaumsfeldt & Tønde, Kjøbenhavn.

Normal Shrevækker, Smør og Ostefarver samt
Osteløbe til meget billige Priser.

Nis Jensen,

Branderup Mølle.

Økole-Lager, billige Priser.

Prisliste paa Forlangende.

J. Fausbøl, Branderup Mølle,
Vålsemølleri og Handel med Fødestoffer.

Hans J. Wolfsberg, Branderup,
anbefaler sin ny Rebslagerforretning.

J. C. Bøgh, Vestoft,

anbefaler de solideste Stø og Støvler, der Bedste i Fjer og
Dun, Tvist, Hør og Blaargarn til de billigste Priser.

Eneforhandling for Vestoft Sogn af J. P. Jung-
green's Skraa- og Røgtobakker

M. Schrøder, Tostlund,

C. R. Poulsens Gtflgr.,

Kolonial-, Kortevarer-, Stentsøj-
og Produktforretning.

M. Barth, Tostlund,

Uldkarteri, Spinderi og Væveri.

Udsalg af hjemmelavede Kastetorklæder, Bucks-
fin og Strømpegarn. Uld tages i Bytte.

H. H. Franks Eftflgr., Toflund,

(Arel Arelsen),

Galanteriforretning. Lager af Kortevarer og Støbegods.

J. N. Brodersen, Toflund,

Mode-, Manufaktur- og Konfektionshandel, Mode-
pynt. Stort Lager af Udstyrsartikler, Sengenjer
og Dun.

L. J. Storgaard, Toflund,

anbefaler sin Urmager- og Guldsmedforretning.

NB. Reparationer udføres nøjagtig og under Garanti
til moderate Priser.

J. J. Jensen, Toflund,

Urmagerforretning.

Toflund Apothek

anbefaler det efter en ganske ny Opfrit fremstillede udmærkede

„Nye Kreaturvaskepulver“

til de ærede Vandmænd, for Mk. 1,50 pr. Bund. Fra to
Bund portofrit!

Forhandlere god Rabat!

F. W. Jensen,

Apoteker.

Livsforfæringselskabet „Dordrecht“,

grundlagt 1873 i „Dordrecht“, Holland.

Reserve- og Garantikapital **6,415,000 Mark.**

Forsikringer, der er afsluttede med Andel i Udbyttet deltagende i

Bonusfordelingen,

som finder Sted første Gang, naar Policen er 3 Aar gammel og dernæst hvert 5. Aar i den løbende Forsikringsperiode.

Beregningen af aartlig, halvårlig, kvartaarlig eller maanedlig
Præmiebetaling for en hvilken som helst Forsikringssum, udbetalt enten
efter et bestemt Antal Aars Forløb eller ved Dod, jendes franko paa
Forlangende eller ved skriftlig og mundtlig Henvendelse til

Selskabets Generalagent

Thorvald Møller, Toflund.

H. C. P. Rattenborg, Tostlund,
anbefaler færdige Sigkister i alle Størrelser og til billige
Priser.

B. P. Dethleffen, Tostlund,
Stomagerforretning. Udsalg af færdigt Fodtøj.

F. Winther, Gram.

Kolonial-, Jærn-, Kortevarer-, Stentøj-, Produkt-
og Manufakturforretning.
Lager af Bygningsmaterialer, Foder- og
Gjødningsstoffer.

Boj Højer, Gram Mølle,
Balsemølleri og Foderstofhandel.

C. Behrens,

Gram Slotshave.

Frøhandel, Plantestoler, Potteplanter, Frøavl,
speciel Rodfrugtfrø af forbedrede Stammer.
Største og ældste Handelsgartneri i Nordflensvig.

P. A. Sørensen, Rødning,

Sadelmager og Tapetserer.

Stort Lager af Møbler til billige Priser.

P. J. Wulff, Rødning.

Kolonial-, Jærn- og Kortevarer, Glas
og Porcellæn.

Handel med Gjødningsstoffer og undersøgt
Markfrø.

M. P. Christensen, Rødning.

Kolonial-, Drogeri- og Produktforretning.

Jærn-, Glas- og Kortevarer, Guano og Stenkul.

Handel med Tømmer og Brædder, Tagpap og Cement,
Korn og Foderstoffer.

H. Chr. Andersen, Rødding,
Bog- og Papirhandel.
Bogbinderi.

Bjulsmaager Toft,
Rødding,

anbefaler sig med Alt til Faget henhørende.

J. J. Albrechtsen

anbefaler sin

Gjæstgivergaard i Rødding.

J. J. Albrechtsen's

Manufakturvareforretning,

Fjer og Dun

i største Udvalg.

Billige Priser.

Faste Priser.

Chr. Jensen, Skjærbæk,

anbefaler sin **Strædderforretning**. Klædninger efter
Maal leveres i korteste Tid og til billige Priser.

De Stort Udvalg af færdigshede Herreflæder
haves stedse paa Lager

A. F. Schmidt, Urmager, Skjærbæk,

Største Lager af Ure, Brillor, Kikkerter, Har-
monikaer, Guld og Sølvvarer, Spisesteer.

P. L. Aabling's Hotel

i Skjærbæk

anbefales Publikum og Rejsende.

P. Petersen, Skjærbæk.

Kolonial- og Jærnvarerhandel. Vager af Træ og Bygningsmaterialier.

J. Roued, Skjærbæk,

anbefaler alt til Sadelmagerfaget henhørende til de billigste Priser.

A. Jessen, Gjesing, Skjærbæk,

anbefaler sig som Hjulmager og Pumpermager, nye, solide Arbejdsvogne, samt alle Reperaturer til de billigste Priser. Pumper af Træ, Pumper med Træ-, Over- og Rør- underdel, selvslæbde Jærn-Trykpumper med Jærnventiler, samt Vandledningsrør haveß i alle Størrelser.

J. Brodersen Gram, Skjærbæk,

anbefaler sin velassorterede Urmager- og Guldmedforretning.

J. B. Jensen,

Hjulmagerforretning i Skjærbæk.

N. C. Jensen,

Tandoperatør i Skjærbæk,

udfører Tand- og Mundoperationer samt Indsætning af kunstige Tænder.

Truels A. Thyssen, Skjærbæk,

anbefaler sit

Bageri og sin velassorterede Kolonialforretning.

Brøns Margarinefabrik.

Fineste Flødemargarine.

C. M. Stau, Bødker i Brøns,

anbefaler sig med samtlige til **Bødkerhaandværket** hen-
hørende Arbejder.

Velvillige Forslag angaaende Germani- fening af nordflesvigste Stedsnavne.

(Fortset.)

Andholm — Enteninselchen; Bjørnstov — Bären-
wald; Enemark — Einzelnfeld; Doore — Morgenbrod;
Hiartbro — Hirschbrücke; Hønning — Hennenwiese; Rømet
— Rothemette; Skjærbæk — Schneidebad; Kummerlev —
Kummerleben; Mulsøt — Mausepiüte; Hørløf — Flachsen-
loppel; Galfsted — Tollstelle; Bilidt — Warteinwenig;
Drengsted — Knabenstelle; Gasse — Gänserich; Krøbitz —
Kriechinschuh; Ondasten — Böicrabend; Baalsted — Offene-
feuerstelle; Bredebro — Breitenbrücke; Døstrup — Toten-
strup; Faargaard — Schafshof; Fæsted — Viehstelle;
Gaaekjær — Gänsewäldchen; Vadegaard — Scheunenhof;
Høgelund — Habichtswäldchen; Rjøbenhøved — Kaufeinen-
kopf; Pøl — Schmutzloch; Hjortholm — Hirschinselchen;
Hjemsted — Heimathstelle.

Ueufdøter.

En galant Bogtrykker udbragte for nylig ved
en festlig Lejlighed følgende Skaal: „Damerne skulle leve!
De er Skabningens Rjønneite Værk, og da Dplaget er meget
betydeligt, burde ingen forsømme at anskaffe sig et Eksemplar
deraf!“ „Manden kan sagtens snakke,“ bemærkede en af
Gjæsterne sagte til en anden, „de høstede Eksemplarer er
for uanjelige og de i Pragtbind og med Guldsnit er for-
handet dyre.“

Fra
←→ Sønderborg By og Amt. ←→

Asmus Hansen, Sønderborg.
Balsjemølleri.

Alle Sorter Mel og Gryn, en gros & detail.

Asmus Hansen, Sønderborg,
anvise Kapitaler i Landejendomme.

P. Knarhøj, Sønderborg,
anbefaler

 fineste Margarine

J. Timm.

Slagtemester i Sønderborg.

M. L. Utzon, Sønderborg.
Fiskenæt-Fabrik.

C. Jørgensen,
Sønderborg,
Mineralvandfabrik og Eddikefabrik.
Storegade 99.

J. N. Majland,
Sønderborg,
Vin- og Spirituosaforretning.

J. Møller, Urmager,
Sønderborg,

anbefaler sig til et æret Publikum med alt til Faget h u-
hørende.

Th. J. Nørch, Sønderborg,
Storegade 58.

Jærn- og Kortevarer, Støbegods, Kaffeovne og
Komsurer, Porcellæn, Fajance og Glasvarer, Mejeritredskaber,
Jagtbøsser og Ammunition.

J. Jørgensen

(Indehaver A. P. Schreuds,)

Sønderborg.

Farveri og Spinderi.

Hotel „Alsund“ (S. Jacobsen),
Sønderborg.

Stein & Menland,

Jærnstoberi og Maskinfabrik,

Sønderborg,

anbefaler Kaffeovne, Komsurer, Vinduer og alt til Faget
henhørende. Reparatur af Dampmaskiner, Kjedler, Lokomo-
biler, Mejerier.

Specialitet: Teglbærkmaskiner.

C. N. Due, Sønderborg,

Kolonial-, Korn- og Foderstof-Forretning.

A. Behn, Sønderborg,

Agent for det Hamborg-Amerikaustie-Aktie-Dampskibsselskab.

A. Behn, Sønderborg,

Kolonial-, Vin-, Spirituosa-, Jærn-
og Kortevarerfabrik.

J. Grifsen, Sønderborg,
Destillation og Maltgjøveri.

J. Lassen, Sønderborg,
Storegade 48.

Mode-, og Manufakturforretning og Damskonfektion.

H. Jessen,
Stomagermester i Sønderborg.

J. L. Stockler,
Fotograf i Sønderborg.

H. G. Petersen,
Sønderborg,
Manufakturhandel.

Herreklædninger leveres efter Maal. Udsalg af Pjaff & Smykkestykker.

Hans Nielsen,
Sønderborg.

Snedkermester og Mobelfabrikant,
anbefaler i Publikums velvillige Erindring sit velassorterede
Mobelmagasin og garanterer for godt og solidt Arbejde.

P. Jürgensen, Retskonsulent
i Sønderborg.

udfærdiger Kontrakter, Testamenter, Obligationer m. m.

Joh. Hinrichsen,
Sønderborgs største Mobil-Magasin,
anbefaler Møbler af enhver Art fra eget Værksted og
til moderate Priser.
Tillige anbefaler jeg alt, hvad der henhører til
Bygningsarbejde.

G. Müller,

Udbøer, Garn-, og Broderihandel,
Sønderborg, Storegade 31.

Specialitet: Smykkestykker og Guld.

C. C. Lassen,

Sønderborg,

Kolonial- og Markfrø-Forretning.

Hjæstgivergaarden „Danmark“,

H. H. Bartram

i Sønderborg.

P. G. Wind,

Manufakturhandel i Sønderborg
og Augustenborg,

anbefaler som Specialitet:

Fjer og Dun, prima Smykkestykker. Ligningsstykker og Kranser
samt stort Udbøer i alle Slags Guld-Artikler.

P. A. Petersen,

Stomagermester i Sønderborg (Centralhalle).

Lager af

færdigstykke Herre- og Dame-Fodtøj.

Spiller & Eckhardt, Sønderborg,

(P. J. Wolf.)

i Hr. Ludvig Ahrens Hus,
Store Raadhusgade Nr. 16.

Kontant-

Herre- og Drenges-Garderobe-Forretning.

Stort Udbøer.

Billige Priser.

Specialitet:

Forsærdigelse efter Maal.

J. Jørgensen,

Bødkermester i Sønderborg.

Anekdoter.

Et træffende Svar. En bomstærk Officer raabte overmodig til en lille Mand, med hvem han var kommen i en lille Tvist: „Vil De tie stille, eller jeg purter Dem i min Lomme“. „Gjør kun det“, svarede den Lille, „jaa har De dog en lille Smule Forstand i Deres Lomme“.

Utafnemlighed. „Det er dog utafnemligt af den Mand dér! Han hilser ikke, uagtet jeg dog forrige Aar reddede hans Liv“. — „Var han da ved at drukne?“ — „Nej, det var paa Jagten, jeg kom og Vnvaare til at styde ham en Rendekugle gjennem Hatten. En Tomme lavere — og han havde været koput“.

Frugtvin- og Konservesfabrik

i Dybbøl ved Sønderborg,

J. Zachariassen,

Fabrikation af Frugtsafter, Vin og Likør,
konserverede og hensyltede Havesager.

A. M. Andresen,

Stræddermester i Broager,

leverer Stoffer til Klædninger og Klædninger efter Maal
og garanterer for nyeste Snit god Væsnung og solidt Arbejde.

D. S. Ottofen,

Broager,

anbefaler sin Handel med Korn og Foderstoffer,
Kunst Gjødningsstoffer, Kul, Cement
samt undersøgt Markfrø.

Endvidere: Manufaktur, Kolonial, Stentøj,
Glas- og Kortevarerforretning.

S. M. Madsen, Broager.

Kunsttablefabrik.

Lager af Bialøbrestkaber.

Ottofen & Ryd,

Ullerup,

Korn, Foderstoffer. Kunstgjødningstoffer, Kul,
Cement. Handel med undersøgt Markfrø. Manufaktur-,
Kolonial-, Stentsøj, Glas- og Kortevarerforretning.

P. Buch, Ullerup,

anbefaler sit Lager af

Regulatorer, Lommenre og Brillor.

Udsalg af Cykler og Symaskiner.

Reparaturer udføres.

S. C. Clausen,

Rebflager i Ullerup,

anbefaler solidt og godt Arbejde.

Peter Nicolaisen,

Ullerup,

Uldfarteri og Spinderi.

Jacob Hansen,

Glarmester i Ullerup.

Handel med alle Slags

Bløktøj og emaillede Husholdningsgjenstande.

H. P. Hansen,

Farveri i Ullerup.

Oxbøl Planteskole ved Nordborg.

Alle Arter Planteskoleartikler i stort Udvalg.
Specialitet: Frugttræer i bedste Sorter og fortrinlig
Tiltrækning i for Havvinden (Vest) udsat Beliggenhed.
Prisfort. pr. og fr.

J. H. Hulvej.

Fr. Erichsen, Nordborg,

Kolonialforretning.

Lager af alle Sorter Foderstoffer, Kul etc. til
billigste Dagspriser.

W. Lorenzen's Gjæstgivergaard i Nordborg.

H. Siegel, sen. i Nordborg,

anbefaler Mælk- og Mælketransportspande, Jærn-Støbe-
gods, Lamper, Blik- og emailerede Varer m. m.

Nordlesvigiske Ordsprog.

Samlede af S. G. J. Pilegaard, Vintrup.

„Der kan være Noget i det,“ sagde Manden, han
maatte tørste om igjen.

*

„Det var da en Malør“, sagde Manden, hans Kone
faldt i Brønden.

*

„Det var et langt Trin“, sagde Manden, han truede
fra Loftet ned paa Logulvet ved Siden af Stigen.

*

„Nej, hvor Verden dog er stor,“ sagde Manden, han
saa Ringkjøbing.

„Hum dig,“ sagde Tyden til Gasfen.

*

„Det kommer til et Guld,“ sagde Manden, han spiste
Konens Dobre.

*

„A forlanger Ingenting,“ sagde Drengen, han skulde
have Prygl.

*

„Det bliver formeget af det Gode,“ sagde Manden,
han væltebe og fik et Læs Gjødning paa Hov det.

„Saa, nu er det bestilt,“ sagde Manden, han bankede
sin Kone før Dag.

*

„Ibde gif det og vel var det,“ sagde Manden, da
Høet var oppe, døde Koen.

*

„Dat dout nigt,“ sagde Tysken om Tudsken.

*

„Der er Forskjel paa Fisk,“ sagde Manden, han fjørte
omkring med Tudsken.

*

„Der skal Tid til Alting,“ sagde Manden, han skulde dø.

Anekdote.

Fra Skolen. Læreren bestræber sig for at for-
klare Børnene, hvad man forstaar ved en ond Samvittighed,
og vedbliver derpaa: „Hvad plager altsaa et Menneske, som
iaret Sted finder Ro, og som end ikke kan sove om Natten,
men vender og drejer sig fra den ene Side til den anden
paa sit Veje?“ Almindelig Tavshed. — Endelig vækker dug
en lille Pige Haanden i Bejret. Læreren siger: „Det var
ret, lille Marie, saa sig Du os det da!“ Marie:
„En Loppe!“

Fra
↔ Tønder By og Amt. ↔

F. C. Stehrs Efterfølger,
(J. Paulsen),
Tønder,
Herre-Ekviperings-Forretning.

Oluf Oluffen,

Tønder,
Største Lager i
Manufaktur- og Modevarer.
Damer- og Herre-Garderobe
i stort Udvalg til de billigste Priser.
Etedse Lager af
Sengefjer og Dun.

B. Oluffen, Tønder,
Kolonial-, og Delikatessehandel,
Vin og Spirituosa.

Hans Mathiesen,

Tønder, Østergade,
Folkeadvokat. Møder i Retten. Inkassationer, An-
søgninger og Kontrakter o. s. v. besørges.

S. G. Lorenzen,

Tønder,
Kolonial- og Foderstof-Forretning.

S. G. Sønnichsen,

Tønder,
Gjæstgiveri. Ölbrøggeri. Kunstgjødning.

Bager N. Lassen,

Tønder,
 anbefaler sit Bageri.

H. N. Smith, Tønder,
Tandtekniker.

N. Borres Møbelmagasin,

Tønder, Storegade.
Stort Udvalg af Møbler.

Chr. Nielsen,

Tønder.
Handel med Tømmer, Kalk, Cement o. s. v.

Chr. Erichsen, Tønder.

Køb og Salg af Korn og Foderstoffer.

S. L. Hansen,

Tønder, Østergade.

Handel med Korn og Foderstoffer.

J. H. Hansen, Urmager, Mogeltønder.

Stort Lager af Lomme- og Sæure samt Gulds- og Sølvvarer, Forlovelses Ringe i alle Størrelser. Lommeure fra 10 Mk. Regulatorer, 1 Mtr. høje, 14 Dages Værk, 16 Mk., fleraarig Garanti.

Reparationer udføres hurtigt, solid og billig.

P. J. Bøiskov, Urmager i Mogeltønder.

Udsalg af

Guld- og Sølvvarer.

H. H. Madsen, Højer,

anbefaler

Sæber, Parfumerier og Barbørknive.

J. N. Peterken,

Højer,

anbefaler sin Handel med

Kolonialvarer, Spirituoser, Vin og Cigarer.

Larens Ohlén,

Højer,

anbefaler sin Gæstgivergaard med Dansesal, Billard og Keglebane.

K. M. Schmidt, Højer,

anbefaler sin Handel med Korte-, Galanteri- og Glasvarer, Stentøj, Tapeter, Kullegardiner, emaillerede Kugler, Harmonikaer, Kurvevarer og Børnevogne.

Asmus Petersen, Højer,
Koloniaforretning, Vin og Spirituoser.
Smør og Æg
kjøbes til Dagens højeste Priser.

N. Petersen,
Bredebro,
anbefaler Lomme- og Stueure, optiske Varer, Smykkestykker,
Guld- og Sølvvarer.

S. R. Davidsen,
Brede,
anbefaler sig med Forsærdigelse af kombinerede Hæste-
river med Saaapparat samt alle andre Landbrugs-
maskiner og Uvlsredskaber.

G. Simonsen, Døstrup,
Kolonialvarer, Vin og Spirituoser.
Jærnkram- og Stentøjsforretning. Pakfarver.

Iver Petersen,
Stomagemester i Døstrup.
Mit Lager af solidt Fodtøj anbefales.

J. L. Gissemann,
Løgumkloster,
Kolonial- og Stentøjsforretning.
Største Lager paa Pladsen af Bygningsmaterialier.
Udsalg af Raffelovne og Komfurer fra Danmark til
Originalpriser.

L. G. Festersen, Løgumkloster,
anbefaler særdigt Sæd- og Bødder- og Rejseeffekter.
Reparaturer udføres billigt.

M. B. Hansen,
Gjæstgiver i Løgumkloster.

Th. Møller.

Nyt fotografisk Atelier i Løgumkloster.

A. G. Peterfen, Løgumkloster,
Kolonial-, Manufaktur-, Stentøj-, Glas- og Kortevarer-
forretning Handel med Korn, Foderstoffer, Kunstgødning,
undersøgt Markfrø, Kul og Roaks.

C. F. L. Tæstensen's Enke,
Løgumkloster,
anbefaler sin **Stomagerforretning**, samt store Lager af
solidt og smukt Fodtøj for Damer, Herrer og Børn til
billige Priser.

S. S. Skovron,
Løgumkloster,
anbefaler sit Lager i **Skotøj, Hatte og Kasketter,**
færdigshede **Vigklædninger og Kranse.**

—◆—

A n e k d o t e r.

Familieanliggende. En Soldat bad sin Kaptejn om nogle Dages Permission for at tage hjem til sine Forældre i et Familieanliggende. „Naa, og hvad er det saa for et Familieanliggende?“ spurgte Kaptejnen. — „Jo, jeg skal sige Hr. Kaptejnen,“ svarede Soldaten, „de har slagtet to fede Svin derhjemme, og saa skulde jeg hjælpe til med at spise Pølserne.“

Fra
↔ Flensborg By. ↔

Nye danske Brandforsikrings-Selskab i Kjøbenhavn,

Direktør:

Folketingsmand L. Bramsen i Kjøbenhavn,

Hoved-Agent for Hertugdømmet Slesvig:

Rigsdagsmand Gustav Johannsen,

«Magrethes Minde» i Flensborg,

forsikrer til faste Præmier imod Ildsvaade, Lynnedslag
og Eksplosion baade paa Landet og i Byen:

Bygninger, Varer, Indbo, Avling, Kreaturer,
Maskiner, Fabriker og Skibe i Havn.

Ingen Efterbetalinger.

Indmeldelser modtages i Flensborg af Hoved-
Agenten og af Under-Agenten J. Rosenbeck, Store-
Gade 73 i Gaarden.

Johannes Helms, cand. pharm., Flensborg, Store-Gade Nr. 2.

Fine Toilette-Sæber og Eau de Cologne.

Svampe og Tandbørster.

Kamme og Haarbørster.

Tandpasta og Tandpulver.

Bengalsk Flamme og Fyrværkeri.

Hele og stødte Krydrier.

J. Broderfen, Flensborg,

Angelbogade 28,   Angelbogade 28,

Kolonial- og Frohandel en gros.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

J. Jessen & Co.'s Eftflgr.,

(Indeh. Brødrene Paulsen),

Flensborg,

Nørregade 54, Nørregade 54,

Sæbefabrik.

Kolonialvarer

en gros & en detail.

Telefon Nr. 48.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

J. Torp Hansen,

Flensborg, Nørregade Nr. 56,

en gros. en detail.

Flensborgs største Lager af **Herre- og Dreng-**
Garderobe. Storartet Udvalg af alle Slags
Stoffer. Største Lager af **Hatte, Kaffjetter,**
og Vaff.

J. Torp Hansen,

Flensborg, Nørregade Nr. 56.

Adolph J. Schmidts Eftflgr.,

(Indeh. Chr. Feddersen),

 Flensborg, Nørregade 124,
anbefaler sit store Lager af alle Slags

Manufakturvarer

til billigste Priser.

A. E. Colding, Flensborg,

anbefaler sin **Vinhandel.**

Spare- og Paanekasten for Flensborg og Omegn, Flensborg, Norregade Nr. 11/13.

Kontortid hver Lørdag fra Kl. 10—12 For-
middag og Kl. 2—4 Eftermiddag. I Maj og No-
vember tillige hver Onsdag.

Sommer's Hotel, Skibsbroen 3,
Flensborg,
ligeoverfor Dampskibspavillonen og i Nærheden af
Banegaarden.

Johannes Jessen
(A. G. Freudenreichs Efterfølger),
Flensborg, Skibsbroen 33.
Oliefarve- og Fernis-Fabrik.
Stort Lager af tørre Farver, Lak og Malerutensilier.

Til Læserne!

Bidrag til mulig Optagelse i Sprogforeningens
Almanak samt velvillige Bink og Forslag angaaende
Almanakkens Indhold og Udstyrrelse modtages til enhver
Tid med Tak af Udgiveren og hans Medarbejdere.

Almanakkomiteen udtaler herved sin Tak til
alle dem, der paa den ene eller den anden Maade
har vist Interesse for samt støttet Sprogforeningens
Almanak, og bringer en særlig Tak til de mange
Mænd og Kvinder, der har været virksomme som
Subskribentjamlere.

